דבר

קוטלים

יום ראשון, י' באב תשמ"ח, 24 ביולי 1988 • גליון 19477

היום 12 עמודים • המחיר 1.30 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 1.13 ש"ח

היום בדבר
- לא נטשנו חולים / אריאלה ראובני
- המרכיב הקריטי בחיל־האוויר / טלי זליגר
- ראיון עם שגריר בריטניה / יוסי מלמן
- קצת התחשבות בירושלים / יורם לוי
- יובל ל"ליל הפרעות" בגרמניה / שלמה שפיר
- ספורט (עמ' 3–4), רפואה ומדע (11), בידור (12)

מזג האוויר

(ע). – מעונן חלקית עד בהיר עם טמפרטורות רגילות בעונה. הטמפרטורות החזויות: ירושלים 19־31, רמת־הגולן 20־33, נהריה 22־31, צפת 20־30, חיפה 25־32, טבריה 25־37, נצרת 23־32, עפולה 22־34, שומרון 20־32, תל־אביב 24־30, לוד 23־31, יריחו 24־38, עזה 23־29, באר־שבע 21־34, אילת 26־42.

המגעים במשבר האשפוז למבוי סתום; הממשלה תשקול היום צווים לרופאים

שביתת הרעב של האחיות ליומה הי"2 • העיצומים נמשכים – מרפאות החוץ עדיין סגורות

מאת רונית הירש, סופרת "דבר"

כל המגעים במערכת הבריאות נכנסו למבוי סתום. השיחות עם ארגוני הרופאים על מבצע העיתונים דורכות במקום. פגישת הברזל־דינקן עם נציגות האחיות הופסקה ללא גישור בעמדות. הממשלה בישיבתה היום תדון במשבר במערכת הבריאות וקיימת אפשרות שהשרים ישקלו הוצאת צווי ריתוק נגד הרופאים.

בכל בתי החולים הממשלתיים, העירוניים ושל קופת חולים נמשכים עיצומי הרופאים. מרפאות החוץ המתהלקת לאשפוז יום סגורות ואין ניתוחים אלקטיביים, אלא באישור ועדת חריגים.

שביתת הרעב של מנהיגות האחיות נכנסת הבוקר ליומה הי"2. כשבת באו ל"אהל הצום" המוני

(המשך בעמוד 2)

מנעצר בשער שכם

נער שיידה אבנים נעצר בשער שכם ביום ו'. (צילום: יצחק הררי)

חג הקרבן, קינות ט' באב בכותל ואזכרה להרוג – מגבירים המתח

הר הבית ייסגר היום ליהודים ולתיירים • תושב עזה נורה בבטנו

מאת יהודה לוי, זאב רובינשטיין ודני צדקוני, סופרי "דבר"

כוחות הבטחון שיוחנו בכוחות מתגברת במזרח ירושלים ובעיר העתיקה כדי למנוע הפרות סדר לקראת תחילת חג הקרבן, האזכרה לצעיר הערבי תושב מזרח־ירושלים והתפילות בכותל המערבי בצום תשעה באב שיתקיימו היום. כוחות המשטרה ומשמר הגבול מזורים באיזורים רבים במזרח העיר, כלי רכב משוריינים של משמר הגבול ממוקמים בנקודות רגישות בעיר העתיקה ובמזרח ירושלים, בהם אירעו בעבר הפרות סדר.

אתמול שוב אירעו במזרח ירושלים מספר התפרעויות, שפוזרו בכוח על ידי המשטרה ובמהלכן נעצרו 14 חשודים. לאחר יום שישי, שבו הסתיימה התפילה על הר הבית בשקט, אירעו אתמול מספר תקריות בעיר העתיקה ובאיזור שער שכם.

מאות ערבים יצאו בשעה 11.00 בתהלוכה אבל לזכרו של נער שנהרג בשבוע שעבר במזרח העיר מן הבנסיה הלטינית לאורך רחוב הבד. לקראת סיומה, סמוך למצבה לזכר יגאל שחף ז"ל, החלו המשתתפים לזרוק בקבוקים ואבנים על כוח מג"ב שבא לעצור חשוד בהשלכת לבנה על ראשו של חבר לפני שבוע. כוחות שהוזעקו ירו גז מדמיע וכדורי גומי ופיזרו את התהלוכה. אחר כך הודיעה המשטרה לסוחרים ברחוב לסגור את החנויות. בתקרית נפצע קל בראשו יהודי כבן 50. המשטרה הצליחה לעצור חמישה ערבים, ביניהם את מי שפגע ביהודי.

כעבור זמן קצר התפתחה תיגרה בין קבוצת מתפללים יהודים ונהגים ערבים ליד שער שכם. שמשת מכוניתו של אחד הערבים נופצה באבן. כוח משטרה זרק רימון גז והמשתתפים נסו. ליד התחנה

(המשך בעמוד 2)

איכה

קינות תשעה באב אמש ליד הכותל המערבי בירושלים. (צילום: יצחק הררי)

המו"מ על רכישת סו"ב בידי 'שיכון עובדים' להילוך גבוה

מאת סופר "דבר"

הדיונים לרכישת "סולל בונה" בידי חברת "שיכון עובדים" נכנסו בימים אלה להילוך גבוה, וכל המעורבים מגלים אופטימיות בדבר סיכום חיובי בקרוב.

ח"כ רפי אדרי, שהוא יו"ר מועצת המנהלים של "שיכון עובדים", אמר אמש ל"דבר", כי יו"ר הנהלת בנק־הפועלים עמירם סיוון והוא עצמו, "רואים עין בעין" את הבעיות ואת דרכי הפתרון, וכי יש ביניהם הבנה ושיתוף פעולה.

לדברי אדרי, סיוון והוא מודעים למצב הקשה של משק העובדים ולהשלכות הכלכליות ואף הפוליטיות הנמודות של מצב זה, ומכילא הם חותרים במשותף לדרכי פתרון טובים במגזר הבנייה, על־ידי רכישת "סולל בונה" במחיר סביר. סופר "דבר" מציין, כי המחיר נתון עתה למיקוח.

מועצת המנהלים של חברת "שיכון עובדים" תמשיך היום בדיוניה בנושא, ועל שולחנה יונח דו"ח של צוות מומחים שעסק בבדיקת ההיבטים השונים של איחוד שני גופי הבנייה ההסתדרותיים. ראשי החברה מטילים ספק בדבר סיכום של מועצת המנהלים עוד בישיבה היום. מחר (יום ב') יעלה הנושא לדיון במנהלת חברת העובדים.

משבר התעסוקה של בית־שאן יועלה היום בישיבת הממשלה

מאת אמנון אשר ויצחק מרידור, סופרי "דבר"

משבר התעסוקה בבית־שאן על רקע הפיטורים האחרונים במפעל "כיתן" בעיירה יעלה היום לדיון בישיבתה השבועית של הממשלה.

את הדיון יזם סגן ראש הממשלה ותושב בית־שאן, דוד לוי. שר הכלכלה, גד יעקבי, מתכונן להציע בישיבת הממשלה הבוקר להקים צוות שרים מיוחד למפעלים בערי פיתוח. צוות זה יפעל, על־פי הצעתו של יעקבי, למניעת התמוטטותם של מפעלים בערי פיתוח ובהתיישבות ולקביעת דרכים לשיקומם ולמתן סיוע להם.

הנהלת "כיתן" שיגרה בסוף השבוע מכתבי אזהרה ל־150 עובדי המפעל בבית־שאן – אלה שלא פוטרו – בהם היא "מבקשת" מהם לחזור לאלתר לעבודתם.

במכתבים, שנמסרו לעובדי "כיתן" הורגש, שאל להם לצפות לשכר עבור ימי השביתה.

מיכאל בראבו, יו"ר ועד העובדים של "כיתן בית־שאן", אמר אמש ל"דבר", שגם הוועד אינו מעוניין בסגירת המפעל ובאובדן מקומות העבודה של 150 העובדים שנותרו, אבל רק טבעי, אמר, שהם מגלים סולידריות עם 150 חבריהם שפוטרו: "ההנהלה טועית", אמר בראבו, "שהפיטורים באו כתוצאה מהחלטתה לסגור את מחלקת האריגה, אבל במפעל היא פיטרה גם 50 עובדים של מחלקת האשפרה, וקשה לראות איך תופעל המחלקה הזאת בלי עשרות עובדיה".

מזכיר מועצת פועלי בית־שאן, פיני קבלו, מסר אמש, שהמאמצים לביטול הפיטורים נמשכים, וכי המשטרה אישרה לעובדי "כיתן" להפגין בירושלים ביום רביעי ולא ביום שני כפי שביקשו.

אבו־שריף: שמיר אכן הציע לאש"ף הניהול האזרחי של השטחים

בגדאד (א.פ.). – במאם אבו־שריף, דוברו של ראש אש"ף, אמר אתמול בבגדאד, כי ראש הממשלה יצחק שמיר משקר בהכחישו שנהל מגע לא ישיר עם ארגון אש"ף. לדבריו, העביר שמיר שדר לאש"ף באמצעות פקידים רומנים והציע בעבר לכונן שלטון אזרחי בשטחים הכבושים.

"הוא לא ירד שקר", הכריז אבו־שריף באוזני קבוצה קטנה של עיתונאים בבירה העיראקית. "אלא אף סירב", לדבריו, כללה הצעתו של שמיר עצם בחירות למועצות המקומיות, "אבל אש"ף סירב, דחה את ההצעה ועמד על כך שישום קץ לכיבוש, שיינתנו מגנים לאו"ם בשטחים, כך שיינתנו לפלשתינים האפשרות לחולים בחירה חופשי על עתידם".

אבו־שריף סירב לפרט את פעולת השלום של הצעת שמיר, אך ציטט את השר שרון, שאמר בשבוע שעבר, שבמסמך שהעביר לרומניה ביקש צ'אושסקו באוגוסט 1987 הוא הציע לספור את השטחים לניהול של אש"ף.

בהמשך דבריו אמר אבו־שריף, שהמתקוממים בשטחים לא יעשו שימוש בנשק חם. "לעת עתה, אנו מסרב להתחייב לאפשרות שנשקים יזדי להם להשתמש בנשק חם בעתיד".

עיקרן תחילה

- שני ילדים מאריאל שברחו לטייל בכינרת, גרמו לכוננות ולחיפושים נרחבים באיזור, עד שנמצאו בריאים ושלמים – עמ' 2.
- רפואת הסרטן של ילדים בישראל הולכת ומידרדרת בגלל המשבר במערכת הבריאות ומתקרבת לרמה של דרום אמריקה – עמ' 3.
- הקטל בכבישים: ארבעה נהרגו בתאונות הדרכים שהיו בסוף השבוע – עמ' 6.

פרץ נחוש בדעתו לעזוב את ש"ס בן־שלמה ויוסף עשויים להצטרף

מאת יקיר צור, סופר "דבר"

מנהיג ש"ס הרב יצחק פרץ נחוש בדעתו לפרוש מש"ס, למרות המאמצים של הרב עובדיה יוסף והרב אליעזר שך, שיתמוך את פרישתו לפתות, עד לאחר ישיבת מועצת חכמי התורה שתתקיים מחר.

החלטתו של הרב פרץ באה לאחר שורה ארוכה של עימותים חריפים ומתמשכים עם מנכ"ל משרד הפנים, הרב אריה דרעי ועם הרב רפאל פנחסי. הרב פרץ הודיע על פרישתו בפגישה שקיים ביום ו' עם נשיא מועצת חכמי התורה, הרב עובדיה יוסף.

ייתכן שגם חברי הכנסת שמעון בן־שלמה ויעקב יוסף יפרשו מש"ס, ויחד עם הרב פרץ יקימו מפלגה ספרדית דתית חדשה. במקרה זה יוכל השלושה לקבל לידיהם שלושה רבעים מתקציב הבחירות המגיע לש"ס בהתאם לחוק מימון המפלגות.

הרקע לפרישתו של הרב פרץ הוא ריב סמכויות מתמשך בינו לבין הרב דרעי והרב רפאל פנחסי על ניהול מערכת הבחירות של ש"ס. הרב פרץ, שהוא יו"ר מטה הבחירות של ש"ס, האשים את ההסבה, כי דרעי, האחראי לארגון, שם קשיים בדרכו ומפריע בכל פעולה שלו.

העימות האחרון בין השניים היה על רקע שביתת שירותי של הפרסומאי כבר גל למערכת ההסברה של ש"ס. הרב דרעי, שהתנגד למינוי, פנה לרב עובדיה יוסף ולמועצת חכמי התורה והם הורו לרב פרץ לבטל את המינוי.

לטענת הרב פרץ מנסה הרב דרעי להכשיל אותו במעשיו, כדי שבמקרה של כשלון בבחירות יוכל להאשים אותו באחריות לכשלון, ואילו במקרה של הצלחה יזקוף אותה לזכותו וידרוש להיות שר מטעם ש"ס.

דרעי עצמו, שאמור היה להתפטר בסוף השבוע שעבר, כדי להיכנס לתקופת הצינון הנדרשת – 100 יום לפני הבחירות לכנסת – לא התפטר, בתקווה שהכנסת תאשר השבוע את התיקון לחוק שיצמצם את תקופת הצינון ל־70 יום בלבד.

עוד חמישה סוכני 'המוסד' עזבו בריטניה

מאת דליה שחורי

לונדון (מיוחד ל"דבר"). – עוד חמישה סוכנים של "המוסד" עזבו בשבוע שעבר את בריטניה בלחץ ממשלת בריטניה.

הסוכנים, לא היו מוגדרים כנספחים דיפלומאטיים במסגרת השגרירות בלונדון, אלא עבדו בנציגי חברה פרטית – מוסר ה"סאנדיי טלגראף" היום.

גירוש הסוכנים מהווה, לדברי העתון, המשך לגירוש שני סוכני "המוסד" לפני כחודש, בעקבות משפטו של הסוכן הפלשתיני הכפול סואן.

שמונה סינים לומדים עברית כהכנה לקראת שירות בישראל

מאת אמנון רובינשטיין, סופר "דבר" באה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). – מורה לעברית, אזרחית אמריקאית, מלמדת עברית לשמונה סטודנטים סינים בפקין – ה"וואשינגטון פוסט", שמסר על כך אתמול, מאשר, כי הסטודנטים מתכוננים לקראת תפקידים דיפלומאטיים בישראל, כשייקשרו קשרים רשמיים בין סין לישראל.

המורה, מרים פטרוק, מלמדת את שמונת תלמידיה זה חודשים אחדים ומשכורתה ממומנת על־ידי קרן אמריקאית. לפני שהגיעה למדו התלמידים שנתיים עברית אצל אמריקאים ששהו בפקין, אך לא היתה להם הכשרה להוראה.

בקבוקי תבערה לבתי מחנכים בכפר עראבה

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

ארבעה בקבוקי תבערה נזרקו אור ליום שישי על בתיהם של שני מחנכים בכפר עראבה שבגליל המערבי. באותה עת ישנו בתוך הבתים יחד כ־30 איש, ביניהם ילדים רבים. שלושה מהבקבוקים התלקחו ואש פרצה באחת מחצרות הבתים.

מפקד תחנת משטרת משגב, רב־פקד יוסי ביתן, אמר לסופר

(המשך בעמוד 2)

28* הידוש מס'

חסכון "פר[illegible]"

במסלול "פריים–מדד" של תכנית החסכון "מטמון תשואה" עומדות עכשיו לרשותך אפשרויות משיכה רבות - כבר החל מ-3 חודשים ועד 6 שנים, כשבכל מקרה אתה נהנה מרווח נאה.

מועד המשיכה	התשואה שתקבל
במשך השנתיים הראשונות	עד "פריים" + 2% לשנה (כיום עד 17% לשנה) בהתאם לסכום ומועד המשיכה.
מתום שנתיים ועד 6 שנים	95% מהריבית והפרשי ההצמדה
בתום 6 שנים	הצמדה מלאה למדד וריבית צמודה של 5% לשנה.

- ריבית שנתית גבוהה יותר בשעור של 5.25% לחוסכים במסלול "מדד" של "מטמון תשואה".

פרטים מלאים בכל סניפי בנק הפועלים

* השנה הפעיל בשבילך בנק הפועלים 28 חידושים בכל תחומי הבנקאות.

בוא ותראה איך פועלים טוב יותר

בנק הפועלים

אחרי 11 שנות שלטון יחיד ובידוד מדיני

מנהיג בורמה נה־וין פורש ומכין משאל־עם – כהקדמה לרפורמות

ראנגון, בורמה (א.פ.). – מנהיג בורמה נה־וין, מהוותיקים שבמנהיגי תבל, הודיע אתמול על פרישתו מהשלטון וקרא לעריכת משאל עם, שישלול את הדרך לביטול השיטה הפוליטית של שלטון מפלגה אחת במדינה. חמישה מוותיקי המפלגה המקורבים לנה־וין הודיעו אף הם על פרישתם.

נה־וין בן ה־77, ששלט במדינה בתוקף תפקידו כמזכיר "מפלגת התוכנית הסוציאליסטית" של בורמה, נימק את החלטתו באחריות לא ישירה לפרוץ המהומות האנטי־ממשלתיות במארס וביוני השנה הבילו המתקרש.

הודעתו הבלתי־צפויה, ששודרה לאחר מכן ברדיו ובטלוויזיה הממלכתיים, נמסרה בישיבה שלא מן המניין של מפלגת השלטון בפתח מושב בן שלושה ימים, שנועד לדון ברפורמות הכלכליות והפוליטיות שהכשיר נה־וין ביום ו' שעבר.

"שפיכות הדמים במארס וביוני הניעה את היעדר האמון בממשלה", הסביר נה־וין. "כדי להיווכח, אם מרביתה של האוכלוסייה או רק מיעוטה ניצבת מאחורי המפגינים, יש לערוך משאל עם, כך שתינתן הזדמנות לעם לבחור בין שיטת המפלגה האחת הנוכחית לבין שיטה רב־מפלגתית".

להלן הבטיח נה־וין, שמשאל העם ייערך לא יאוחר מסוף ספטמבר. הוא אמר, שהממשל הנוכחי ימשיך בניהול המדינה עד לאחר היוודע תוצאות המשאל. אם יוחלט, אמר, על־פי תוצאות המשאל על המרת השיטה הפוליטית בשיטה רב־מפלגתית, ייערכו בחירות חפשיות, אך גם אם יבחר העם לדבוק בשיטה החד־מפלגתית הנוכחית, יונהגו "שינויים מסוימים".

נה־וין, שתפס את השלטון בשנת 1977 בהפיכה צבאית, הוליך את בורמה לבידוד מדיני ואל סף של חורבן כלכלי. תחת הנהגתו צומצמו התיירות הפוליטיות והאישיות באורח דראסטי.

הקונגרס של בורמה צפוי לקבל את התפטרותם של נה־וין ומקורביו ולבחור ביו"ר למפלגה כבר מחר, ביומו האחרון של המושב הנוכחי. נראה כי לראש הממשלה מאונג מאונג חזה, המכהן בתפקידו מאז 1977, הסיכויים הטובים ביותר לרשת את מקומו.

השליט פורש

– שליט בורמה נה־וין

صكنا من الاصل

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חד

מסמך־עמדה לבוש ממליץ להדק את השת"פ האסטרטגי עם ישראל

וואשינגטון (עסט"א) – סגן נשיא ארה"ב ג'ורג' בוש, המתכונן לוועידת המפלגה הרפובליקאית ולמערכת הבחירות נגד המועמד הדמוקראטי מייקל דוקאקיס, קיבל ביום ה' מסמך־עמדה על המזרח־התיכון, שגובש על־ידי 27 חברי הוועדה המייעצת לענייני המזרח התיכון והכולל המלצות מפורטות, איך להגביר את שיתוף הפעולה האסטרטגי בין ארה"ב לישראל.

מסמך זה בן תשעת העמודים קורא לישראל ולארה"ב לנהל תמרונים משותפים נוספים, להציב מראש מאגרי נשק, חלקי חילוף ותחמושת לשימוש שתי המדינות, להתחלק במידע מודיעיני ולשתף פעולה בתיכנון לשעת חירום.

מקור פרו־ישראלי אמר, כי במסמך עמדה זה הרחיק בוש לכת מעבר לעמדתו של רייגן, שחתם ב־1983 על הסכם רשמי לכינון שיתוף פעולה אסטרטגי בין שתי המדינות.

סגן הנשיא בוש יתייעץ עתה במישרין עם ועדת המצע הרפובליקאית בראשות מושל נבראסקה קיי אור, הסנאטור רוברט קאסטן וחבר בית הנבחרים ג'רי לואיס, כדי לגבש את המצע הסופי הכללי על המזרח־התיכון.

ועדת המצע עומדת לפתוח ב־8 באוגוסט בסיבוב הדיונים האחרון שלה, לקראת ועידת המפלגה, שתיפתח ב־15 באוגוסט.

בהשוואה למצע המפלגה הדמוקראטית, המאזכר אך מעט את הנושא הישראלי, תהיה הגרסה הרפובליקאית, ללא ספק, הרבה יותר נרחבת בעניין המזרח־התיכון. חברים בוועדה המייעצת אמרו, כי המצע המפלגתי הרפובליקאי קרוב לוודאי יהיה המצע הראשון של מפלגה זו אשר יקרא לבטל את החלטת האו"ם משנת 1975, המשווה את הציונות לגזענות.

מסמך העמדה שהוגש לבוש, כולל:

● התנגדות למושג „מדינה פלשתינית". עם זאת אמרו מקורות בוועדה המייעצת, כי בוש לא יתנגד למדינה פלשתינית, אם יוסכם עליה במשא ומתן בין ישראל והמדינות הערביות.

● תמיכה במשא ומתן ישיר בין ישראל לערבים והתנגדות לכפיית הסדר שלום על־ידי „ישות רב־צדדית כלשהי".

● הבהרה מחודשת, כי ארה"ב לא תכיר באש"ף ולא תישא ותתן עמו, כל עוד הוא תומך בטרור, מתנגד לזכות קיומה של ישראל ומסרב לקבל את החלטות האו"ם 242 ו־338. סעיף זה כבר היה כלול במצע הרפובליקאי ב־1984.

● תמיכה בצמיחה הכלכלית בישראל עצמה ובשטחים הכבושים, העשוייה להגדיל את אמון הפלשתינים ולהקל עליהם להשתתף במישרין במשא ומתן למען שלום.

המסמך אינו קובע עמדה לגבי מכירות נשק למדינות ערביות ורק מציין, כי יש להבטיח לישראל יתרון איכותי על פני כל יריב או קואליציה של יריבים. המסמך גם אינו דן בשאלה, אם להעתיק את שגרירות ארה"ב מתל־אביב לירושלים.

לפי מקורות בוועדה, מתנגד בוש להעברת השגרירות וגורס, כי שאלה זו תוכרע בשלב מאוחר יותר של משא ומתן ערבי־ישראלי כלשהו.

גל חום במזרח־אירופה גשם וקור – במערבה

מאת אריה ארד, סופר „דבר"

בעוד שבארץ צפוי השבוע מזג־אוויר רגיל לעונה, שורר באירופה מזג־אוויר יוצא דופן: גל־חום במזרח־אירופה, וגשם וקור במערב־אירופה – אמר אמש החזאי רוברט אולינסקי לסופר „דבר".

בעקבות גל־החום שפקד את הארץ בחלקו הראשון של החודש ישרור בסופו מזג־אוויר קיצי רגיל ולפרקים אף נוח מזה. לזאת סבירה עם מידות־חום לא־קיצוניות, ימים לא קשים ולילות נעימים, צופה החזאי אולינסקי לשבוע הזה.

במזרח־אירופה שורר בימים אלה גל־חום יוצא דופן, כאשר הטמפרטורות מגיעות עד 35 מעלות. לעומת זאת סובלת מערב־אירופה ממזג־אוויר קר וגשום, הפוגע בהנאתם של התיירים המבלים שם את הקיץ. ליוצאים לאירופה בימים אלה מומלץ להביא זאת בחשבון, כאשר הם אורזים את בגדיהם.

יחידה ללכידת נאצים המסתתרים בבריטניה

מאת דליה שרון, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – יחידה ללכידת פושעים נאצים בבריטניה, אשר תבדוק את עברם של 250 חשודים, המורכבת משוטרים לשעבר, תוקם מטעם משרד הפנים הבריטי.

ההחלטה על כך באה בעקבות לחץ על שר הפנים, דגלאס הרד, לשנות את החוק ולאפשר הבאה לדין של פושעי מלחמה החיים בבריטניה. השבוע הגיש הקרמלין לסר תומאס הטרינגטון, ראש הוועדה לחקירת פשעי המלחמה של משרד הפנים, רשימה של 100 שמות של קציני „ס.ס.", מארצות השייכות עתה לברית המועצות, שמצאו מקלט בבריטניה. הרוסים אמרו כי ירשו לעדי מפתח מבריה"מ לבוא לבריטניה כדי להעיד ותורשה העברת מסמכים חשובים הנמצאים בארכיבים רוסיים.

שמות 250 החשודים נמסרו לוועדה על ידי מרכז ויזנטל, על ידי הרוסים ועל ידי גורמים אחרים בעולם, אחרי שהוועדה פנתה מעל דפי העתונות לכל מי שיש בידו ראיות להביאן בפני הוועדה. חלק מ־250 החשודים כבר מתו וחלק מהראיות אינן מבוססות, אך כנראה שאם ישתכנע שר הפנים כי יש מקום לשינוי החוק יועמדו לדין לפחות שישה אנשים.

על־פי החוק הקיים, אי אפשר להעמיד לדין אנשים על פשעים שביצעו מחוץ לבריטניה, כאשר לא היו אזרחים בריטיים.

פצוע האבנים

(אוריאל בן־עמי). – תושבי הדר ביתר שבגוש עציון הפגינו ביום ו' מול בית ראש הממשלה בעקבות פציעתו של רכז הבטחון שלהם הרצל ניסן, בן 28, מיידוי אבנים ביום ו' בלילה. ניסן מאושפז בבית־החולים „הדסה" עין־כרם, ומצבו יציב.
(צילום: יצחק הררי)

שני ילדים מאריאל שברחו לכנרת – גרמו כוננות־על

מאת אוריאל בן־עמי, סופר „דבר" בירושלים

שני ילדים מאריאל שברחו מביתם לכנרת החזיקו את כוחות צה"ל והמשטרה על הרגליים בחיפושים אחריהם, ונמצאו בריאים ושלמים.

ביום ששי התכתבו הילדים גיל שיאון, בן 11, וחברתו קרן צינור, בת 10, עם הוריהם והחליטו לברוח מן הבית.

ההורים המודאגים הזעיקו את המשטרה, מחשש שהילדים נחטפו בידי מחבלים. כוחות מוגברים של צה"ל הוזעקו לאיזור לצורך חיפושים, ואילו מסוק של צה"ל סייע בחיפושים, בפיקודו של המפקד הצבאי של איזור יהודה ושומרון תא"ל גבי אופיר.

באותו זמן נבדקה האפשרות שהילדים נסעו באוטובוס לת"א. במהלך הבדיקה התברר ששני ילדים נראו כשהם נוסעים מת"א לטבריה.

עד שעות הערב ביום ו' לא העלו החיפושים דבר, ואז הוחלט לפנות לטלוויזיה לשדר את תמונות הילדים האובדים. דקות אחדות לאחר השידור נתברר, שהילדים נמצאו בריאים ושלמים בכנרת והם מוחזקים בידי משטרת טבריה.

בקבוקי תבערה לבתי

(המשך מעמוד 1)

„דבר" כי מדובר באירוע החמור ביותר שאירע באיזור זה מאז פרוץ האינתיפאדה בשטחים. שני המותקפים ידועים כמשתפי פעולה עם השלטונות והמשטרה חושדת כי צעירים בכפר אותתו בכך לשניים להפסיק שיתוף פעולה זה.

במקרה הראשון, בשעה שלוש לפנות בוקר, נזרקו שני בקבוקי תבערה לעבר ביתו של מורה בגימלאות. אחד הבקבוקים נזרק לעבר הכניסה לבית ואילו השני התפוצץ והתלקח ליד החלון בחדר השינה בו ישנו בני המשפחה. בנו של המורה, המתגורר ליד, יחד עם בני משפחתו, כיבו את האש.

כעבור 20 דקות בדיוק, לא הרחק מבית המורה, במרכז הכפר זרקו אלמונים שני בקבוקי תבערה נוספים, הפעם לעבר ביתו של אחד מנכבדי הכפר, מנהל כבן 58 באחד מבתי הספר. בקבוק תבערה אחד נזרק לעבר חלון חדר השינה, התלקח וגרם לשריפה. לשונות האש פרצו בחצר. אשת המנהל שהרגישה בפיצוץ העירה את יושבי הבית ובעזרת צינור המים בחצר כיבו את השריפה. בקבוק התבערה הנוסף לא התלקח והוא נתפס בשלמותו על ידי המשטרה. מפקד מרחב הגליל, ניצב משנה יעקב גנות, שהגיע לאיזור מאוחר יותר מינה צוות חקירה מיוחד לפיענוח הפרשה.

רב פקד ביתן מפקד תחנת משגב הוסיף, כי אילו רצו זורקי בקבוקי התבערה לפגוע בשניים, הם יכלו לעשות זאת. נכבד הכפר, אשר רק בשבוע שעבר השכין שלום בתיווך המשטרה במשגב בין משפחות שהתקוטטו בכפר. נודע, כי צפויים מעצרים בימים הקרובים.

מקרה נוסף של פיגוע על רקע לאומני היה בלילה שבין חמישי לשישי בכפר הורדים כאשר אלמונים ניקבו, כנראה בעזרת מברג, את צמיגיהן של שש מכוניות שחנו ברחוב מגורים בכפר. חקירה ראשונית של שוטרי תחנת מעונה העלתה כי הצמיגים הושחתו במכוון. זה המקרה הראשון של השחתת רכוש בכפר הורדים, מאז פרוץ האינתיפאדה.

שני מקרים של הצתת שדה קוצים אירעו ביממה האחרונה בגוש דן. בליל שבת פרצה דליקה בשדה קוצים סמוך לתחנת הדלק באיזור התעשייה של אשדוד. מכבי האש הגיעו למקום וכיבו את השריפה. חוקר קבע כי המדובר בהצתה.

באותו יום בשעות הצהריים פרצה שריפה בשדה קוצים ברמת אביב. האש כובתה וחוקר קבע כי המדובר בהצתה.

חג הקרבן, תפילות

(המשך מעמוד 1)

המרכזית. עצר סיור משמרתי שני צעירים שזרקו עליהם בקבוקים. ליד מוזיאון רוקפלר נעצרו עוד ארבעה צעירים שנשאו אבנים בכיסים.

בתפילת יום השישי על הר הבית השתתפו כ־5000 איש בלבד משום שהמשטרה מנעה כניסת מוסלמים מהגדה לירושלים. באחד השערים להר הבית נעצרו זוג ערבים שנשאו שמונה בקבוקי תבערה בקופסת־קרטון. הבעל שוחרר ואילו אשתו נעצרה על ידי זרועות הבטחון להמשך חקירה. אמש תוגברה השמירה ברחבת הכותל, לשם נהרו עם צאת השבת אלפי מתפללים לומר את קינות ט' באב.

המטה המשיך המשטרה לקיים נוכחות מוגברת בכל מזרח העיר לרגל ט' באב וחג הקרבן. הר הבית ייסגר בפני תיירים ויהודים. שר המשטרה חיים בר־לב יסייר אצל כוחות המשטרה הפרוסים בירושלים.

ראש העיר טדי קולק גינה את התגובה האלימה של הערבים למות הנער בשכונת דחית אל־ברידי. לדבריו, לא יהודי אחד נרצח או נפצע על ידי ערבים, אולם תגובת האוכלוסיה היהודית היתה מאופקת בדרך כלל.

תושב מחנה עזה נורה בבטנו

תושב מחנה הפליטים שאטי בעזה נורה ביום ו' בלילה בבטנו. בצה"ל בודקים, אם האיש נפצע מירי חיילי צה"ל, שהותקפו בבקבוק תבערה במרכז העיר.

ביום ו', סמוך לשעה 21.30, עבר סיור צה"ל בכיכר פלשתין במרכז העיר והותקף בבקבוק תבערה. חיילי הסיור לא נפגעו והבקבוק נשרף בכביש. החיילים ירו לעבר משליכי בקבוק התבערה אש חיה וסרקו את האיזור בנסיון לכדם. כוחות צה"ל סרקו את מבני בית הספר „א זהרה", שמשליכי בקבוק התבערה נראו בורחים לעברו.

זמן קצר לאחר התקרית בכיכר פלשתין, הובא לבית החולים „שיפא" בעזה, ויאר ג'ומעה א סאלום, בן 22, ממחנה הפליטים שאטי, שהיה פצוע מפגיעת קליע בבטנו. תחילה הוא אושפז ביחידה לטיפול נמרץ, עקב חשש לפגיעה בעמוד השדרה, אך מצבו הוטב מאוחר יותר. בצה"ל בודקים אם הצעיר נפגע מירי חיילי צה"ל בכיכר פלשתין, או בנסיבות אחרות.

עוד תקרית אלימה היתה בשבת, עם הסרת העוצר במחנה הפליטים שאטי. סמוך לשעה 09.50 הוסר העוצר במחנה והתושבים תקפו באבנים סיור של משמר הגבול, שעבר ברחובות. חיילי הסיור פיזרו את מיידי האבנים בירי כדורי גומי לעברם, בלי שנפגע איש.

עוצר והפגנות במחנות הגדה

היום מתחיל חג הקרבן (עיד אל־אדחא) המוסלמי. אתמול היו החנויות פתוחות רוב שעות היום בגדה ובעזה. בשכם ובבית־סאחור הוכנסו מנות פליטים במשך העוצר.

מוקדים של הפגנות היו בסוף השבוע בעזה, בטולכרם ובבית לחם. בבית לחם היתה התקהלות ומספר צעירים יידו אבנים ליד מרכז המשטרה המקומית.

שכם, הגדולה בערי הגדה המערבית ומחנות הפליטים סביבה, נמצאות תחת עוצר. לא נמסר אם העוצר יימשך גם במשך שלושת ימי חג הקרבן. גם העיירה בית אומר נמצאת תחת עוצר. בעזה הוסר העוצר ממחנות הפליטים ומהחנויות.

עוד שישה יגורשו בקרוב

שישה ערבים תושבי יהודה והשומרון יגורשו מהארץ בקרוב, כך נמסר בשבועון צה"ל „במחנה".

השישה נמנו עם בכירי האירגון ובביצוע מהומות והתפרעויות. מקור בפיקוד המרכז אמר, כי הוא אינו צופה התפרעויות חריגות עקב הגירוש.

דאגה בוואשינגטון

דוברת משרד החוץ האמריקאי הביעה ביום ו' את דאגת הממשל נוכח התגברות המהומות ואי השקט בשטחים המוחזקים וקראה לישראל ולפלשתינים להמנע מכל פעולה שעלולה לחבל בסיכויי השלום.

„אנו מציינים בדאגה גוברת את מספר ההרוגים והפצועים בשטחים המוחזקים", אמרה הדוברת פיליס אוקלי לעיתונאים.

אוקלי קראה לשני הצדדים לחזור ל„תהליך מדיני מציאותי שיביא לסיפוק השאיפות של כל שוחרי השלום".

המגעים

(המשך מעמוד 1)

אזרחים, כולל משלחות רופאים, לחזק את ידי השובתות. ציפייתו של יו"ר האגף לאיגוד המקצועי בהסתדרות חיים הברפלד, שהשובתות יחזרו לשבת הבינה, לא התממשה. בפגישה, שקיימו הברפלד והממונה על השכר באוצר יעקב דגן עם נציגות האחיות ביום ו', לא הביאה לגישור בעמדות. לסופרת „דבר" נודע, כי האחיות מוכנות להתפשר על אחוזי התקינה, שעל פי הכרעת הברפלד־דגן נקבע ל־24 אחוז. לעומת זאת, דוחות האחיות את פריסת התקינה על תקופה של ארבע שנים. האחיות תובעות תוספת כוח אדם סיעודי משמעותית כבר בשנה הראשונה וסיום היישום תוך שנתיים שלוש.

הברפלד ודגן סירבו להכנס למשא ומתן על תביעות האחיות בטענה, כי ועדת המעקב היא מוסד פוסק. הפגישה נגמרה בלי שייקבע לה המשך והנציגות האחיות שבה ל„אהל העם". יו"ר הסיעת האחיות של בתי החולים אילנה כהן אמרה אתמול, כי המנהיגות ימשיכו בשביתת הרעב והסמכות לנקיטת צעדי ההחרפות עם המאבק נתונה כולה לידי ועדי האחיות בכל בתי החולים.

הנהלת קופת חולים הכללית מתגייסת. בשבת היום יבקרו חברי ההנהלה בבית החולים „בילינסון" ויפגשו עם ועד הרופאים המקומי. מטרת הפגישה היא להסביר לוועד הרופאים את הצעת הממשלה על מבצע הניתוחים ואת האופציות ביישום העקרונות שקבעה ועדת השרים. מחר יבקרו נציגי ההנהלה במרכז הרפואי „בילינסון" ויפגשו עם ועד רופאי „בילינסון". סיורי הנהלת קופת חולים תואמו עם ראשי הסיעת רופאי בתי החולים של קופת חולים ונציג של מזכירות ההסתדרות הרפואית נלווה לפגישות עם ועדי הרופאים.

לסופרת „דבר" נודע, כי הסיבה שההנהלה בשטח היא בכך, שהוועדים המקומיים הם הרבה יותר קיצוניים בתגובותיהם ויותר לוחמניים מאשר ראשי ההסיעה. מטרת חברי הנהלת קופת חולים היא לשכנע את הוועדים, כי יש לסיים את הסכסוך במסגרת ההצעות של ועדת השרים המיוחדת.

שרת הבריאות שושנה ארבלי אלמוזלינו נפגשה ביום ו' עם ראשי ארגון רופאי המדינה, וניסתה לשכנעם לקבל את הצעת ועדת השרים למבצע הניתוחים. דעתה של השרה לא נתקבלה על ידי הרופאים, שתובעים הארכה משמעותית של המבצע והגדלת היקף הרופאים שישתתפו בו. נראה, כי השבוע תהיה פגישה נוספת בין הצדדים.

מת יהודה כהן המבקר המוסיקלי של עתון „דבר"

מאת ישראל דליות

יהודה כהן, המבקר המוסיקלי של „דבר", מת אתמול בבית־החולים „איכילוב" בתל־אביב, לאחר שלקה בהתקף לב ביום חמישי שעבר. בן 78 היה במותו.

בנוסף על פעילותו כמבקר מוסיקלי היה יהודה כהן גם חוקר מוסיקה, עורך תכניות רדיו ומרצה מומחה בתחום האופרה. הוא היה גם הכתב המוסיקלי בישראל של עתונים אירופאים נודעים, ביניהם העתון המערב־גרמני החשוב „פרנקפורטר אלגמיינה".

במשך שנים רבות ועד ליציאתו לגימלאות נמנה עם צוות העורכים הבכירים במחלקת המוסיקה ב„קול ישראל". בתפקידו זה יזם והפיק את המשדר השבועי „מעל בימת האופרה".

יהודה כהן נולד בפראג ב־1910. בעיר הולדתו למד כינור והלחנה וקיבל דיפלומה גם בהנדסת חשמל. בצעירותו יסד בפראג תזמורת יהודית והעלה יצירות בימתיות בנושאים יהודיים, ביניהן יצירות מפרי עטו – האופרה „המכבים" והקנטטה „טרומפלדור".

עלה לארץ ב־1936, יחד עם המלחין והסופר מקס ברוד, שהיה ידידו, פירסם ספר חלוצי על המוסיקה בישראל. השלים לפני מותו כתיבת ספר חדש, מעודכן ומקיף, בשם „נעימי זמירות ישראל" העוסק בהרחבה את חייהם, פעלם ויצירותיהם של המלחינים הישראלים, מדור המייסדים ועד ימינו. הספר עומד לצאת לאור בהוצאת „עם עובד", ויתורגם גם לאנגלית.

בכתיבתו שילב יהודה כהן הבנה מעמיקה ומהימנה בנושאים מוסיקליים, עם יחס של כבוד ליוצרים ולמבצעים. בהתמצאותו המקיפה בספרות המוסיקלית לסוגיה, בנסיונו הרב בהאזנה לקונצרטים ולאופרות ובכישרונו הקפדנית רכש את אמונם של מבצעים ומלחינים בארץ ובחו"ל. בין ידידיו המקורבים היה גם המנצח הצ'כי המהולל רפאל קובליק.

הביקורת האחרונה מפרי עטו, „אמש בקונצרט", פורסמה ב„דבר" ביום שישי שעבר והוקדשה לקונצרט הפילהרמונית בהשתתפות הכנר יצחק פרלמן כסולן.

יהודה כהן הניח אשה ובת יהודה המתגוררת כיום בשווייץ. פרטים על מועד ההלוויה, שתתקיים ביום ב', יתפרסמו מחר.

איראן ועיראק ממשיכות להילחם בנסיון לשפר את עמדות המיקוח

בעוד חומייני ו„משמרת המהפיכה" מודיעים על נכונותם לשלום

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

צבאות איראן ועיראק המשיכו להילחם בסוף השבוע, אך אפשר היה להבין, כי בכוונת שתי המדינות לפתוח בהליכי משא־ומתן להפסקת המלחמה על־פי יוזמת האו"ם.

בסוף השבוע נועד האימאם חומייני עם מפקד משמרות המהפכה מוחסין רזאי, שמסר לו על תמיכת ה„פסדראן" ביוזמת האימאם, לאמץ את החלטת מועצת הבטחון 598. בפגישה אמר חומייני, שאיראן חותרת לשלום בר־קיימא עם עיראק, אך קרא ל„פסדראן" להמשיך בלחימה, כל עוד עיראק לא חדלה להילחם. אתמול הביע לראשונה האיאטוללה מונטאזרי, יורשו המיועד של חומייני, תמיכה בהחלטת איראן לאמץ את החלטה 598.

בשעת לילה מאוחרת הודיעה עיראק, כי היא פינתה את כל כוחותיה מדרום איראן וכי היא עומדת להשלים את נסיגת כל כוחותיה מתחום איראן. דובר צבאי אמר, כי הנסיגה נערכה לאחר שהושלמה העברתם לעיראק של שבויי המלחמה והנשק שנתפסו במהלך המתקפה שהחלה ביום ה'.

בסוף השבוע פתחו העיראקים באופנסיבה מקיפה לאורך הגבול, במטרה לכבוש שטחים איראניים, שהריבונות עליהם שנויה במחלוקת בין שתי המדינות, ולתפוס כמה שיותר שבויים.

השטחים שנכבשו נועדו גם לשפר את עמדות המיקוח העיראקיות לפני פתיחת המשא־ומתן המדיני להסדר. המתקפה העיראקית נפתחה למעשה ביום ה' שעבר, כאשר צבא עיראק גירש את האיראנים משטחים נוספים במובלעת פנג'אווין שבאיזור כורדיסטאן העיראקי.

שלשום כבשו העיראקים לפחות ארבע ערים בגבול עם האיראני בגזרה המרכזית, שדרכו פלשו עם פרוץ המלחמה הגייסות העיראקיים לליבה של איראן. מאוחר יותר מסרו האיראנים, כי הדפו את הכוח העיראקי מהעיר קאסר־שירין, אך הודו שאיבדו את העיר גילאן־גארב, השוכנת כ־32 ק"מ בתוך שטחם, ואת מחנה הצבא, השוכן בעיירה סאר־פול זהב. האיראנים האשימו את צבא עיראק בשימוש בנשק כימי בגזרה זו, והתלוננו על כך למועצת הבטחון.

בגזרה הדרומית הדף צבא עיראק למרחק 65 ק"מ בתוך שטח איראן, בנסותו לכבוש, לטענת האיראנים, את הערים החשובות אהוואז וחורמשהר שבחבל חוזיסטאן. ברם האיראנים הודיעו אמש, כי עלה בידם לעצור את המתקפה העיראקית בגזרה זו, במרחק 24 ק"מ מאהוואז. כמו כן טענו האיראנים שהדפו כוח פלישה עיראקי נוסף שחדר לשטחם מאיזור שלמצ'ה שמצפון לאהוואז.

בקרבות השתתפו חילות האוויר של שתי המדינות ומצד העיראקים כוחות גדולים של טנקים, ארטילריה ויחידות ללוחמה כימית. שתי המדינות האשימו זו את זו גם בהפגזת יעדים אזרחיים מעבר לגבול בגזרה הצפונית, בסביבות חבל כורדיסטאן.

צבא עיראק מסר, כי במכלול המתקפות הללו עלה בידו לתפוס קרוב ל־10,000 שבויים איראנים. עיראק מעוניינת להגדיל את מספר השבויים המוחזקים על ידה לכ־50,000, כמספר השבויים העיראקים המוחזקים בידי איראן. כל זאת לקראת פתיחת המשא־ומתן לחילופי שבויים באמצעות נציגי האו"ם, האמורים להגיע השבוע לבגדאד ולטהראן.

נוכח הלחץ הצבאי העיראקי הכריז אתמול המטה האיראני הכללי על גיוס כללי וקרא לכל מי שמסוגל לשאת נשק לצאת מיד לחזית. שר ההסברה העיראקי אמר, שלארצו אין כוונה להשתלט על שטחים איראניים, „אלא לשחרר את כל אדמותיה הנתונות עדיין תחת שליטה איראנית", ולפתוח מיד במשא־ומתן להפסקת המלחמה.

בינתיים הודיעו איראן ועיראק, כי הן תשגרנה בראשית השבוע למרכז האו"ם בניו־יורק את שרי החוץ שלהן עלי אכבר ולאייתי וטארק עזיז, על־פי הזמנת מזכיר האו"ם, כדי לדון בדרכים להשגת הפסקת אש והסדר מדיני כולל על בסיס החלטה 598 של מועצת הבטחון. נציג איראן באו"ם מוחמד מחלאתי רמז, כי תיתכן פגישה בין שני שרי החוץ במסגרת האו"ם, בנוסף למגעים שיקיימו עם פרז דה־קואיאר.

כמו כן נמסר, כי היום אמורה להגיע לטהראן קבוצת המומחים הצבאיים בראשות ראש משקיפי האו"ם בירושלים הגנרל הנורווגי מארטסן, כדי לדון בהליכים לביצוע הסכם הפסקת אש. הקבוצה אמורה להמשיך לבגדאד לאותה מטרה ביום ה'.

פקיסטאן: צבא סובייטי חוזר לאפגניסטאן

(ע"ד). – נשיא פקיסטאן זיאול־האק אמר אתמול, כי לפי ידיעות שהגיעו אליו, הסובייטים החלו להחזיר יחידות צבא לאפגניסטאן.

הנשיא הודה, כי אין לו אישור מקור עצמאי לידיעות אלה אולם מסר לכתבים כי המידע הגיע דרך האו"ם, המופקד על מעקב אחר הסכמי ז'נווה בעניין אפגניסטאן ונסיגת הצבא הסובייטי משם.

אול־האק אמר, כי הסובייטים פינו קרוב ל־34,000 חיילים אולם החזירו 10,000 עד 12,000 מאחר שסברו, שהמצב סביב קאבול אינו יכול להימשך כפי שהוא. עד כה הודיעו דיפלומאטים ממדינות המערב וראשי המורדים על הגברת התקפות המורדים על קאבול וסביבתה בשבועות האחרונים.

אול־האק, שדיבר עם כתבים בארמון הנשיא בראוואלפינדי, אמר, כי ממשלתו עדיין לא יודעת אם ידיעות אלה נכונות.

אין המלצות להליכי משפט נגד בכירי בל"ל בימי יפת

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

דו"ח ועדת הבדיקה של המפקח על הבנקים מותח ביקורת מסויגת על דרך קבלת ההחלטות של מועצת המנהלים של בל"ל, בכל הקשור לחוזי הפרישה של בכירי הבנק בתקופת יפת. ואולם הביקורת אינה מלווה בהמלצה לנקיטת צעדים בשלב זה נגד מישהו מהמעורבים – ממועצת המנהלים או מחותמי החוזים והנהלת הבנק בעבר.

הדו"ח, אשר הוכן בעקבות ההתעוררות המחודשת בעניין, ביוזמת חבר הדירקטוריון של בל"ל הפרופסור שמעון שטרית, יוגש בתחילת השבוע להנהלת בנק לאומי ויועבר למועצת המנהלים לדיון מיידי.

הדו"ח ממליץ גם להמשיך ולבדוק את התקפות, בעיקר המשפטית, של אותם חוזים אישיים, במגמה להמשיך ולצמצם את היקפי התשלומים הגלומים בהם.

כזכור, תשעה מבעלי החוזים האישיים, אלה אשר ממשיכים לכהן בתפקידים בכירים בבנק, כבר הודיעו, כי הם נכונים לוותר עליהם, אם יוצעו להם תנאי העסקה ופרישה אחרים, שיהיו מקובלים עליהם.

הבכירים שפרשו ממשיכים להתעקש על מימוש חוזי הפרישה כלשונם, ומקצתם מנהלים משפטים בעניין זה כנגד הבנק.

המערך והליכוד ינסו היום לסכם חוק שיטת הבחירות

מאת שלמה גינוסר, סופר „דבר" בכנסת

נציגי המערך והליכוד עומדים להיוועד היום בלשכתו של שר האנרגיה משה שחל, בנסיון להגיע להסכם על הנוסח הסופי של הצעת החוק לשינוי שיטת הבחירות. בפגישה ישתתפו השרים שחל, יעקבי וצור והח"כים אורי וליבאי מטעם המערך, והח"כים לין, מגן וקלס מטעם הליכוד.

ביום חמישי אישרה לשכת מפלגת העבודה את הצעתו של השר שחל, המפשרת בין נוסח יעקבי־רובינשטיין לבין נוסח קבוצת הפרופסורים מאוניברסיטת תל־אביב. קבוצת הפרופסורים התל־אביבית נכחה בדיוני לשכת „העבודה" והיא תשתתף גם בפגישה הצפויה היום בלשכתו של השר שחל בין נציגי המערך והליכוד.

הצעתו של שחל, שאושרה על־ידי לשכת מפלגת העבודה בסוף השבוע שעבר, קובעת שעל־פי שיטת הבחירות החדשה, ייבחרו 60 חברי־כנסת בשיטה יחסית ברשימה ארצית ו־60 ח"כים נוספים ייבחרו בשיטה יחסית־אזורית ב־20 אזורי־בחירה. בכל איזור ייבחרו שלושה חברי־כנסת.

על־פי הצעתו של השר שחל, תיעשה חלוקת הארץ ל־20 אזורי־בחירה על־ידי ועדה מיוחדת, שרוב חבריה יהיו שופטי בית־המשפט העליון.

המפד"ל: חשש לקרע עם „העבודה"

(עש"ת). – מפלגת העבודה מותחת את החבל עד לקצה גבול הנסבל והיא עשויה להביא לקרע מוחלט בינה לבין המפד"ל, כך אומר המזכיר המדיני של המפד"ל שאול יהלום, בתגובה על החלטת מפלגת העבודה לתמוך בשיטת הבחירות האזוריות, המוצעת על־ידי השר גד יעקבי.

יהלום מאיים, כי המפד"ל תפסיק כל שיתוף פעולה בהווה ובעתיד, אם מפלגת העבודה אכן תתמוך בשיטת בחירות, המחסלת לחלוטין כל אפשרות לביטוי פוליטי של מפלגות וזרמים אידיאולוגיים, בעלי משמעות ערכית לחיי המדינה.

שמאי: למנות ועדת חקירה

ראש סיעת הליכוד בהסתדרות, ח"כ יעקב שמאי, פנה לראש הממשלה יצחק שמיר בתביעה שהממשלה תקים ועדת חקירה ממלכתית לבדיקת הגורמים למשבר בקונצרן „כור".

דובר סיעת הליכוד בהסתדרות מסר, שח"כ שמאי נימק את תביעתו בכך שהפסדי הקונצרן מעמידים בסכנה מוחשית את עתיד תעסוקתם של אלפי העובדים המועסקים במפעליו. בהקשר זה הזכיר את „אליאנס", תע"ל ו„יובל גד".

ח"כ שמאי מציין, שפנייתו להקמת ועדת חקירה ממלכתית מבוססת על חוק ועדות חקירה ה'תשכ"ט – 1968, אשר קובע במפורש בסעיפו הראשון: „ראתה הממשלה שקיים עניין שהוא בעל חשיבות ציבורית חיונית אותה שעה הטעון בירור, רשאית היא להחליט על הקמת ועדת חקירה שתחקור בעניין ותמסור לה דין־וחשבון".

מיטראן חולק כבוד לתעשיין שידלובסקי

מאת גדעון קרץ, סופר „דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל„דבר"). – נשיא צרפת פרנסואה מיטראן חלק כבוד לתעשיין המטוסים יוסף שידלובסקי, שמת בישראל. בהודעת הנשיא נאמר, כי צרפת גאה בכך שקיבלה לתוכה את שידלובסקי, אשר תרם באורח מבריק להצלחת תעשיית המטוסים שלה. „היום הוא זוכה בהכרה המוצדקת, המגיעה לו בתום חיי מופת של אומץ, עבודה ונדיבות", אמר מיטראן.

נבון בתוכנית 'עושים מדינה': שידורי 'קול ההגנה' הפילו ממשלת ירדן

(ע). – גילוי על הישגי הלוחמה הפסיכולוגית בשידורים הערביים נחשף אמש לראשונה על־ידי סגן ראש הממשלה ושר־החינוך יצחק נבון, בתוכניתו של דודו דיין „עושים מדינה", המשודרת בגל"צ, שעסקה הפעם בשידורי „קול ההגנה" בערבית.

מר נבון גילה בתוכנית, כי מידע מסוים שנכלל בשידורים הערביים לאחר קום המדינה הביא לנפילתה של ממשלת ירדן. הוא סירב למסור פרטים נוספים על תוכן השידור ומועדו, בטענה שעדיין מוקדם מדי לפרט.

נבון, שבתש"ח עמד בראש הש"י בירושלים, סיפר, שהשידורים נוצלו גם להטעיית הכוחות הערביים ולהתססת כפרים שונים על־פי צרכי ה„הגנה", והם סייעו במערכה לא פחות מן המאבק המזויין.

אחד הקריינים בתחנה, שלמה עגברי, גילה בתוכנית, כי יותר מ־50 יהודים שוחררו ממאסר בעיראק, לאחר שבשידור הוזהר המפקח הכללי של המשטרה שם, כי ידם הארוכה של אנשי ה„הגנה" תשיג אותו.

הננו מודיעים בצער רב על פטירתו של
איש רב פעלים מנהל ויו"ר ארגון
יוצאי קרינקי
ברוך (בודט) ניב
ההלוויה תיערך היום, יום ראשון י' באב תשמ"ח 24.7.88
בקבוצת גבע בשעה 5.00 אחה"צ.
משתתפים בצער המשפחה
ארגון יוצאי קרינקי

בצער רב הננו להודיע על פטירתה של
ליזה ליגום ז"ל
על מועד ההלוויה נא להתקשר לטלפונים:
03־5120101,03־293092
המתאבלים:
אחותה: ורדה ויעקב צור
ובני המשפחה

דבר DAVAR دافار
מאוחד עם למרחב
העורכת: חנה זמר
משנה לעורך: דוד פדהצור
מזכיר המערכת: ד"ר יורם פרי
המו"ל – „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאזיה קומה ג'
טלפון 2״2203, ת.ד. 94229
חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־2־642111, ת.ד.
33106

בן־יהונתן מאמן יחיד בהפועל ת"א: רוזנבוים מחוץ לתמונה

מאת שמואל קליגר

שמעון („שימי") בן־יהונתן מאמן יחיד של הפועל ת"א; רחביה רוזנבוים מחוץ לתמונה – אלה ההתפתחויות האחרונות של סוף השבוע שהעלו את המתח סביב פרשת זהות המועמדים לרשת את מקומו של יצחק שניאור כמאמן הקבוצה לשנתיים הבאות.

לקראת סוף השבוע גברו הסיכויים שרחביה רוזנבוים ושמעון בן־יהונתן יקלו בצוותא את שרביט האימון. אולם בפגישה של רחביה עם הנהלת הפועל ת"א ביום שישי חל מהפך. סביב הפיצוץ עם רחביה רוזנבוים קיימות כמה גירסאות. המקובלת, זו של היו"ר חיים צימר, מדברת על דרישות כספיות מוגזמות מצד רוזנבוים שהפתיעו את הנהלת הפועל ת"א.

„רחביה השמיע לנו סכום גבוה שבכלל לא מתקבל על הדעת ולא מתאים למי שהיה שחקן הפועל ת"א מן השורה. אמרנו לו שיחשוב על העניין, אבל לא נראה שיש סיכוי. יכול להיות שהוא ראה את עצמו כ„משיח אחרון" וביקש להופיע כמו שמשון הגיבור ו„תמות נפשי עם פלישתים". מכל מקום, הרעיון הבסיסי היה יפה: שני מאמנים שהיו מספר שחקני העבר של הקבוצה.

„מי יהיה המאמן של הפועל ת"א, אנו שואלים את צימר והוא משיב: „שמעון בן־יהונתן. לבד או ביחד כחלק מצוות. בכל מקרה „שימי" יהיה בפנים".

גירסה אחרת שמענו מפי מקורבים של הקבוצה שאינם פעילים בהנהלתה. לפי אותה גירסה הבעייה של הפועל ת"א איננה כלל בתחום המאמנים, שכן יש הרבה מאמנים שאף כי חתומים כבר בחוזים עם קבוצות אחרות – מוכנים לאור ירוק כדי לסכם עם הפועל ת"א. במשך מאמר, כי בהפועל ת"א לא מחכים למאמנים. בימים עברו היה מקבל מאמן הצעה לאמן את הפועל ת"א ומצפים ממנו כי יתן תשובה חיובית בתוך רבע שעה.

לגבי רחביה רוזנבוים לא כך היו פני הדברים, אמרו בהתמרמרות חוגים מקורבים להפועל ת"א. הוא ביקש לחשוב יותר מדי זמן ולכן הוא לא מתאים לקבוצה, נאמר.

משאל קצר בין מקורבי הקבוצה אכן העלה אמש כי בן־יהונתן הוא המועמד הרציני ביותר לתפקיד ומקובל מאוד על השחקנים. הוא יהיה המאמן בשמת עם עוזר או בלעדיו. הוא יבצע את התפקיד על הצד הטוב ביותר תוך ה„מינוס" הבולט בהעדר ליווי תקשורתי צמוד שממנו נהנים מאמני השורה הראשונה של ישראל.

„הם הציעו לי סכום מעליב. אם אספר לך שמדובר בפחות מ־15,000 דולר לעונה, היית מאמין להז? אמר אמש בתגובה רחביה רוזנבוים. „היו"ר חיים צימר הציע לי את הסכום הזה ואמר לי שאחשוב עליו. השבתי לו, על מה יש לי לחשוב? במקום נתתי לו תשובה שלילית".

„אבל לא רק בזה היה העניין, אלא חלק ממכלול של דברים", המשיך רחביה את דבריו: „ההרגשה שלי היתה שבכלל לא באו לנהל איתי מו"מ. אני מכיר את הקבוצה יותר טוב מכל מאמן אחר. למה מאמנים אחרים ברחוב אדם רציני והגיוני צריך לשקול את ההצעה ולחשוב. בהתחלה חשבתי שרק רצו לשאול אותי ולהתייעץ עימי. בוא נשכח שאני מאמן, אלא רק סתם קורא עיתונים. אני פוגש מאמנים ואנשי מקצוע, מדברים על מה שקורה בהפועל ת"א ושומע אנשים אומרים: „איזה מטומטם יקח את הפועל ת"א במצבה הנוכחי".

„אולי ראו אותך כחלק מהמשפחה וציפו דווקא ממך להבין רוחב לב, התחשבות וללכת לקראת, אנו מקשים.

רוזנבוים: „אני לא רואה עצמי רק איש הפועל ת"א, אלא גם איש מקצוע מוכר ובתור שכזה צריך לקחת את כל הנסיבות המקצועיות, השחקנים והמצב הכללי. עכשיו אני מוכן לקחת את הפועל ת"א עם כל הבעיות ואני מבקש לראות את הנושא הכספי כחלק מכלל הבעיות. וכל שמי שקובע בקבוצה לא רואה את הדברים עין בעין יחד איתי".

המאמן המיועד שמעון בן־יהונתן מסתייג לעקוב אחר ההתפתחויות בעקבות הפיצוץ עם רוזנבוים. הוא הביע את הסכמתו להיות מאמן יחיד של הקבוצה ובכל הנראה יסכמו עימו דברים במהלך השבוע.

טבריה מעוניינת ברוני מלכה

מאת יצחק צ'יבין

הפועל טבריה שעלתה לליגה הלאומית מעוניינת להעביר לשורותיה את חלוץ הפועל חיפה, רוני מלכה. מלכה ביקש מקבוצתו 40,000 דולר לעונה הבאה והחיפאים לא הסכימו להענות לדרישותיו. יו"ר האגודה שהה בגרמניה ולכן לא נוצר מגע רשמי בין שתי האגודות, אך טבריה מקווה שעד סוף השבוע העניין יסתיים.

• שלושה כדורגלנים מארגנטינה התחתמו בבית"ר חיפה מליגה א'. הם שיחקו שם בליגה המחוזית. לעומת זאת, חזר לשורות בית"ר החלוץ הוותיק, שלמה (מומי) מזרחי שיאלץ להיעדר ממגרשי הכדורגל, לאחר שנותח השבוע בבליותיו. מזרחי חזר לחיפה רק בשבוע שעבר ומייד לאחר הגיעתו פקדו כדורגלנים רבים מעיר הכרמל לבקרו.

נאסר על חולון המו"מ עם כהן

מאת יצחק צ'יבין

שופט השלום, דוד גרשון נענה ביום שישי לבקשת מכבי חיפה והוציא צו מניעה במעמד צד אחד נגד הפועל חולון, האוסר עליה לנהל משא ומתן ולאפשר לשחק ולהתאמן לאלי כהן עד לבירור הנושא.

מכבי חיפה ניהלה משא ומתן עם אלי כהן ובינתיים נודע לחיפאים כי למרות שלא הוצב ברשימת ההעברות סיכמו איתו ראשי קבוצת על חוזה לעונה הקרובה.

„אני מועמד? לא ידעתי"...

מאת שמואל קליגר

„אתה מספר לי שאני מועמד לאמן את הפועל ת"א, מעניין, אף אחד לא אמר לי שאני בכלל מועמד. האמת היא שאני מאוד מעוניין בתפקיד. זה לא מה. כבר ביום שלישי כשנפגשתי עם ההנהלה של הקבוצה הבעתי את רצוני להכנס לתוך המערכת. מעוניין להגיע בתנאי. אמרתי שאני אוהב את הקבוצה, אוהב את הנושא, אבל לשר שמה אפילו מובן לבאות בהסתערות".

הנזכר אמש, שמעון (שימי) בן־יהונתן עדיין בשמע מופתע מהשאלה, שכן למרות שקיבל מהבנת רחביה רוזנבוים הבדרות שהמו"מ עימו עלה על שרטון, עדיין אין הוא רואה עצמו שהוא מועמד על דעת ההנהלה והוא „לא יודע". „בינתיים אין שום סיכום. אין שום דבר. מוקדם עדיין לדבר".

שאלה: אם תקבל הצעה כמוך כמו של רחביה רוזנבוים, האם תוצאות לקחת על עצמך התפקיד?

בן־יהונתן: „כשנגיע לגשר נחצה אותו...".

אני: זה אומר שהעניין הכספי לא יהיה בעייה.

בן־יהונתן: כבר עניתי.

הנה כי כן אנו יודעים מה שבן־יהונתן עדיין לא קלט. הוא המאמן הבא של הפועל ת"א. בן 45. אימן סידרה ארוכה של קבוצות בליגות העליונות החל משנת 1975. לפני זה היה שחקן הפועל ת"א בין השנים 60 – 74. יחד עימה זכה באליפות המדינה בשנת 66 ובשנת 67 זכה במקום השני באליפות אסיה לקבוצות. בשנת 69 שוב זכייה באליפות ישראל ובשנת 70 אלוף אסיה לקבוצות. וההישג האחרון בכדורגל פעיל – גביע המדינה בכדורגל.

שיחק כמה משחקים בנבחרת אבל לא יותר מדי: „לא אהבו אותי כי הייתי שובב". מדוע, כי עקב אכילס שלו – פחות מדי יחסי ציבור עם כלי התקשורת. אבל גם כך שמעון בן־יהונתן הוא המועמד הרציני ביותר לאימון הפועל ת"א. נכון לעכשיו.

מו"מ מתקדם בין ז'אנו ובאר־שבע

מאת שמואל קליגר

מוריס ז'אנו, אחד משחקני התקופה הבולטים של הפועל ת"א, נמצא במגעים מתקדמים עם הפועל באר־שבע, קבוצה שבה שיחק בעבר.

מדובר בסכום לא מבוטל וכקנה מידה ליכולתו לשמש בשורה. ז'אנו קיבל כבר הצעה בגובה של 30,000 דולר בשנה מהפועל ר"ג מהליגה הארצית, אבל סירב. יש להניח, שההצעה של הפועל ב"ש טובה יותר.

רמי ארמה, שחקן הפועל ת"א, חזר בסוף השבוע לארץ לאחר שבדק שם הצעות לשחק בליגה באולמות במשחק שדומה לקט־רגל. ארמה יוכל כבר להצטרף לחבריו, שכן כבר הערב בשעה 6 יחלו שחקני הקבוצה להתאמן בפארק הירקון. עד להחתמת המאמן הפורמלי ישמש בתפקיד ה„קפטן" משה סיני.

ההערכה היא, כי רוב השחקנים שסיימו את העונה שעברה כאלופי הליגה יחלו באימונים. החידוש באימון הערב: מדי האימון של השחקנים יהיו חלקים, ללא סמל האגודה. האם רק מתאה?

ביום שישי נערכה מסיבת סיום העונה לכדורגלני האלופה, הפועל ת"א. המסיבה אורגנה ע"י המאמן הקודם יצחק שניאור, יחד עם המנהל גדי תבור ומאמן הכושר אבי אלמוג. במהלך המסיבה הצר שניאור על כך שההנהלה הקודמת לא מצאה לנכון לערוך מסיבה לשחקנים שזכו באליפות. הוא חילק גביעים לשחקנים ולגביעים מיוחדים זכו כוכבי הקבוצה משה סיני, אלי כהן ויוסי זאנה.

נערים ב' תצא היום להונגריה

גם נבחרת הנערים ב' יוצאת היום לראשונה לטורניר בחו"ל, תשתתף בטורניר בינלאומי בהונגריה. הנבחרת השניה אמורה לטוס היום להונגריה וגולת הכותרת של הופעתה בטורניר: משחק נגד ברית־המועצות ביום שישי.

ישראל הוגרלה לבית מוקדם קשה ביותר. ביום רביעי ישחקו נערינו מול הנבחרת המארחת, הונגריה. למחרת מול נבחרת בולגריה, וביום שישי, כאמור, נגד הסובייטים.

2 החדשים ביובנטוס

מאמנה החדש של קבוצת יובנטוס, דינו זוף, לשעבר שוערה הלאומי של איטליה, נפגש עם הכדורגלן הפורטוגזי רוי בארוס מקבוצת פורטו (מימין) שהצטרף אף הוא ל„יובה"

אירביד בעקבות שלום לתחרות הזמנה בברה"מ

מאת ברוך דגן

הופעתה של מול שלום במירוץ הרחובות במוסקווה היתה הופעה ראשונה בקשרי הספורט שבין ישראל לבין ברה"מ. בעקבות ההסכם בין ארגון ספורט הפועלים הבינלאומי (הקצי"ס) לסינדיקט הספורט של ברה"מ, שנחתם לפני כשלושה חודשים, התקבלה במרכז הפועל הזמנה להשתתפות ספורטאי ישראלי נוסף בתחרות במוסקווה.

ב־9 בספטמבר תיערך במוסקווה תחרות בינלאומית בהיאבקות בסגנון יווני־רומי, אליה הוזמנו 9 מתאבקים של הקצי"ס. הנהלת הקצי"ס החליטה להעניק את אחד הכרטיסים לתחרות למתאבק ישראלי.

מזכ"ל הפועל, יצחק אופק, מסר אתמול, כי את הפועל ייצג במוסקווה המתאבק הערבי־נוצרי הוותיק מרמלה, זק אירביד. אירביד יופיע במשקל קל־כבד.

טוקאיי: הנערים נכשלו ייאבקו על מקומות 8–7

נבחרת הנערים של ישראל בכדורגל תתמודד היום נגד נבחרת הונגרית מחוזית על המקומות 8–7 בטורניר טוקאיי בהונגריה. זאת, לאחר שהנבחרת שלנו נוצחה ביום שישי על־ידי הנבחרת המארחת, הונגריה, 2:0. בגמר הטורניר ישחקו הונגריה וצ'כיה.

כשעלו נערינו אל כר הדשא היה ברור להם כי נצחון יעלה אותם למשחק הגמר, בו הופיעו לפני שנה ואף ניצחו וזכו בגביע טוקאיי. העובדה הזו התאפשרה למרות שישראל הפסידה לבולגריה ביום ה' (2:0), כיוון שבמשחק השני באותו ערב חוללה פולין הפתעה כשניצחה את הונגריה 0:1.

המחצית הראשונה נסתיימה בתיקו 0:0. הבחורים שלנו הצליחו לנטרל היטב על שערם וניסו לכבוש שער בהתקפות מתפרצות. הם לא איבדו את העשתונות ואף הכניסו ללחוץ את הנבחרת המקומית.

אבל, בדקה ה־48 נפל דבר. השופט ההונגרי פסק על בעיטת עונשין לזכות ההונגרים והניף יד לאות: בעיטה בלתי ישירה. לפיכך, התכוננה ההגנה שלנו לשתי בעיטות. להפתעת הכל שיגר החלוץ ההונגרי את הכדור לרשת והשופט אישר: שער. 0:1.

בסיום מלמל המאמן אמנון רז, שזה היה השער ששבר אותנו, למרות ששיחקנו היטב. „אבל כשמפסידים אי אפשר לדבר על משחק טוב", סיכם רז.

הנבחרת הישראלית חיפשה את הנצחון ועברה למתקפה רבתי על השער ההונגרי. להונגרים הספיקה התקפת נגד מהירה בדקה ה־70 כדי להבקיע שער נגיחה ולבסס את הנצחון שהעלה אותם לגמר. 0:2.

★ נבחרת הנערים הישראלית: קורנפיין; שירצקי, דאון, חבה (וילנצ'יק), כובולק ששון, יניב בהן, בריקוביץ, איתן מזרחי, מ. מרדכי, צמח.

הונגריה סיימה ראשונה בבית עם 4 נקודות, לפני בולגריה ופולין 3 נקודות כ"א וישראל 2 נקודות.

בבית המקביל זכתה צ'כיה בקלות רבה בבית לגמר בשלושה נצחונות: על יוגוסלאוויה 0:3, על מזרח גרמניה 0:4 ועל המחוז ההונגרי 1:5.

רק כמה משבצות נותרו ריקות בשוק ההעברות בכדורסל

העולה החדשה מראשל"צ זכתה בתואר אלופת הרכש

מאת משה כהן

התמונה מתחילה להתבהר. שוק העברות השחקנים נכנס להילוך גבוה וכעת נותרו רק כמה משבצות ריקות בתשבץ הקבוצות.

את השבוע שחלף עשה לנו מיקי ברקוביץ. פרישתו הדרמאטית ממכבי ת"א והחלטתו ללבוש בעונה הקרובה את מדי מכבי ראשל"צ האפילו על יתר הדברים, אפילו על ניסיונותיו הנואשים של אברהם פלדה לבנות קבוצה חדשה בהפועל ת"א.

אני מאוד מקווה שמיקי לא ידעך בעיר היין. שחקן גדול כמותו צריך להיות גם בשלהי הקריירה שלו בשיאו ויש לקוות שכך אכן יקרה. זה יהיה מאוד עצוב לראות את המלך עירום. השאלה הגדולה היא, האם יהיה למיקי הכח למשוך את העולה החדשה במשך 40 דקות. שחקן הרכש השני של הקבוצה, חיים זלוטיקמן בטוח שמיקי יהיה הכח המניע של הקבוצה וכך גם חושבים אוהדיו הרבים. אבל לא אותו הגיל יותר חזק מכל.

מכבי ראשל"צ הולכת להיות קבוצת צמרת ואם חניכיו של משה ויינקרנץ לא יצליחו להבטיח בתום העונה את השתתפותם במשחקי גביע קוראץ' יחשב הדבר לכשלון. אומנם הקבוצה לא מגובשת, אבל עם מיקי, זלוטיקמן ושני שחקני רכש מעולים אין שום סיבה שמכבי ראשל"צ לא תורגע בצמרת הטבלה.

אור בקצה המנהרה

בהפועל ת"א מתחילים לראות את האור בקצה המנהרה. עמוס פרישמן חתם על חוזה לעוד עונה והשמועות מספרות, כי בתום העונה הוא יעבור לחולון והארזי לאסוף עומד לחתום השבוע על חוזה לעונה נוספת. ג'יימס סרי מצוי חזק על הכוונת של פלדה ותומר חנוך הצעיר יקבל מחולון אישור להתחשל בליגה הלאומית. בהפועל מקווים להגיע לסיכום עם אור גורן או פנחס חוזז ולזכות בפיס ע"י מציאת שני שחקנים זרים זולים, אבל יעילים. במצב זה, הפועל ת"א לא תשמש בשר תותחים לקבוצות הליגה.

אליצור נתניה בקשיים. אומנם האיחוד עם „מכבי נתניה" הכשיר הקצבה שמנה מעיריית נתניה, אבל נכון להיום, רוב השחקנים לא יודעים מה עומד לקרות וכבר כעת עזבו את הקבוצה סטיב מאלוביק וטרי פייר. רק קרל גברסון נחשב בינתיים לבטוח לעונה הקרובה, אבל גם זה בערבון מוגבל. יהושע רוזין הגיע אומנם לסיכום חיובי עם ראשי הקבוצה, אבל חוזה חתום בין שני הצדדים עדיין אין.

מחכים להנפלד

השבוע נודע מה הולך לקרות עם גרג הנפלד. הכוכב הצעיר מצפה בקוצר רוח לפסיקת השופט, שאול אלוני בתביעתו להמשיך ולשחק בהפועל גליל־עליון. אם השופט יחליט לאפשר לו לשחק בגליל, תוכל הקבוצה הצפונית לדרוך בצמרת הגבוהה גם בעונה הקרובה. צריך לזכור, שהעברתו של סטיב מאלוביק תוסיף רבות למשפחה של הגליל מתחת לסלים.

למעשה, אין עוד הרבה ישראלים מעולים שלא דאגו לחוזה בעונה הקרובה. רובם כבר יודעים כמה דולארים הם יקבלו והחלו להכין עצמם נפשית לקראת העונה המתישה.

בעוד כמה ימים תעבור זירת ההתעניינות לשחקני הרכש תוצרת ארה"ב. שחקנים שחומי עור יציפו את שדה התעופה וחלקם יאלץ לשוב על עקבותיהם. מעניין יהיה לראות על איזה סוגי שחקנים זרים ילכו הקבוצות. האם עדיין ינסו כולם למצוא ענקים יקרים, או שאולי הצלחת הפועל גליל־עליון ומכבי ר"ג עם שחקן זר נמוך חול תעורר סקרנות אצל יתר הקבוצות.

זר גבוה או נמוך

השאלה המרכזית היא על איזה שחקן זר שני תלך מכבי ת"א. האם יהיה זה קן בארלו, או גבוה אחר, או שאולי יחליטו במכבי להמר על שחקן נמוך בתפקיד רכז. דובר רבות על האפשרות שרכז ישראלי ששיחק בשנים האחרונות בארה"ב יגיע למכבי. אם כך, תלך מכבי על שחקן זר גבוה ואז תדרוס הקבוצה אפילו את אריות הכדורסל האירופי.

גם חולון מעוררת סקרנות. מישקה לפרדון תמיד הפתיע בהבאת שמות נוצצים, שלמזלו הרע לא פרעו את השטרות. הפעם מקווים בחולון להביא זרים שיפרעו את השטרות. צריך לזכור, שארל ויליאמס דיונתן דלזל יוסיפו רבות לקבוצה ועם שני זרים טובים יצליחו החולונים להציק בפעם למכבי ת"א.

בשם עיר הקודש

למרות הכל נראה לי שרוב הקבוצות ימשיכו במסורת של הבאת שחקנים גבוהים. כדאי יהיה לשים לב לצעדיו של המנג'ר הירושלמי, רוני סטיינץ, העושה בימים אלה בארה"ב. סטיינץ בעל הקשרים המצויינים בארה"ב בהחלט מסוגל להפתיע.

מעניין גם יהיה לראות אם שחקנים יוגוסלאווים יגיעו לשחק בארץ. החוק החדש המאפשר להם לשחק במדינות אחרות יוריד את מחיר הכדורסלנים הזרים וצריך לזכור שהיוגוסלאווים נחשבים לשחקנים חסונים ויעילים, אבל השאלה היא אם הקבוצות באירופה יהמרו על שחקנים חסרי ניסיון. פטרוביץ וחבריו המנוסים כבר נחטפו מזמן.

אין ספק, כי שוק השחקנים השנה הפתיע בכמה העברות דרמאטיות. מרסר וברקוביץ עשו לנו למעשה את הקיץ. כעת נותר הפיניש ונראה איזו קבוצה תבצע אותו טוב יותר.

אמסלם ימשיך עוד עונה בהפועל ת"א

מאת משה כהן

שמעון אמסלם ימשיך לשחק בעונה הקרובה בהפועל ת"א. כך פסק ביום שישי הבורר מטעם איגוד הכדורסל שדן בתביעת הכדורסלן הצעיר לקבל את כרטיס השחקן שלו מהפועל ת"א.

אמסלם טען כי הפועל ת"א חייבת לו כספים מהעונה שעברה והוא זכאי לשחרור. נציגי הפועל ת"א התנגדו לדרישה וטענו, כי ההסכם שלהם הוא עם הפועל שדרות ולא עם אמסלם.

הבורר החליט, כי כרטיס השחקן של אמסלם יוחזר להפועל שדרות ושם יוחלט מה יהיה גורל־השחקן. כיון שלשדרות יש הסכם עם הפועל ת"א על השאלתו של אמסלם לעוד עונה הוא ימשיך ללבוש את המדים האדומים גם בעונה הבאה.

הבורר החליט שהפועל ת"א תשלם לאמסלם 10,000 דולאר, שמגיעים לו מהעונה שעברה. מנהל הפועל ת"א, אברהם פלדה הגיב אמש: „אמסלם הוא שחקן הפועל ת"א וחבל שלא הייתי בקבוצה בעת הדיונים בתביעות של מרסר ודלזל. תאמין לי שהכל היה נראה אחרת".

פלדה הביע את תקוותו שהשבוע יסוכם החוזה עם הארזי לאסוף והוא יצליח להגיע לסיכומים עם שני שחקנים ישראלים (אחד מהם הוא ג'יימס סרי). בינתיים, מקווים ב ת"א כי תומר חנוך יעבור אליהם מחולון כשחקן כושאל. העברתו של חנוך אינה נחשבת להעברה, כיון שהוא שחקן נוער.

16,418 דולאר – מחיר השיחרור של הכדורסלן פייר

מאת משה כהן

אם טרי פייר ישלם לאליצור נתניה 16,418 דולאר – הוא יוכל לשחק בעונה הבאה בבית"ר ת"א. כך קבע ביום שישי הבורר מטעם איגוד הכדורסל, שדן בתביעתו של השחקן שחום־העור להורות לאליצור נתניה לתת לו מכתב שחרור ולשלם את החוב המגיע לו.

בתביעתו טען טרי פייר כי אליצור נתניה לא עמדה בחוזה עימו והוא זכאי לקבל שחרור. הוא הוכיח, כי מגיעים לו עוד 16,100 דולאר על חשבון העונה שחלפה. נציגי אליצור נתניה טענו, כי הם העלו את ערכו הכספי של פייר, בכך שעזרו לו לקבל אזרחות ישראלית וערכו של מתאזרח רב בשוק הכדורסל הישראלי. הם גם טענו כי פייר חייב להם 2,418 דולאר על טיסות שלקח לארה"ב, הוצאות טלפון ומיסים.

הבורר הכיר בחוב של פייר לנתניה והחליט להפחית אותו מסכום החוב של נתניה כלפיו. לכן, הוא פסק כי נתניה צריכה לשלם לפייר 13,582 דולאר ככיסוי הוצאות העונה שחלפה, אם הוא ימשיך לשחק בשורותיה.

לגבי קבלת השחרור החליט הבורר, כי פייר יחויב בתשלום של 30,000 דולאר עבור קבלת כרטיס השחקן שלו מנתניה. לאחר הפחתת החוב כלפיו צריך פייר לשלם לנתניה 16,418 דולאר ואז הוא זכאי לעבור לבית"ר ת"א. אם לא יעמוד בתשלום, ימשיך פייר ללבוש את מדי אליצור נתניה.

קבוצות היצוג בהפועל יועברו ממועצות הפועלים לידי עמותות

מאת ברוך דגן

הוועדה המרכזית תדון מחר או ביום ג' הבא, בישיבתה השבועית, בהצעה להעביר את קבוצות היצוג של הפועל ממועצות הפועלים.

ההצעה, שהוגשה ע"י יו"ר האגף לארגון בוועד"פ, גדעון בן־ישראל, גובשה בסוף השבוע בפגישה עם מחזיק תיק הצעירים, הנוער והספורט, יעקב יפי, ומזכ"ל הפועל, יצחק אופק. לדברי בן־ישראל, ההצעה מקובלת גם על מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר.

על־פי ההצעה ינותקו כל קבוצות היצוג, המשלמות שכר לספורטאים, ממועצות הפועלים. הכוונה היא לקבוצות הליגה הלאומית, הליגה הארצית וליגה א' בכדורגל, וקבוצות הליגה הלאומית והליגה הארצית בכדורסל ובכדוריד. הקבוצות האלה ינוהלו ע"י עמותות עצמאיות, שיטלו על עצמן לא רק את הניהול המקצועי והארגוני של הקבוצות, אלא, בעיקר, את האחריות הכספית שלה.

מרכז הפועל ומועצות הפועלים יעמידו מראש לרשות העמותות הקצבות כספיות ולא יוכלו להתחייב מעבר להקצבות אלה. מועצות הפועלים לא יורשו לקחת על עצמן ערבויות והתחייבויות כלשהן לפעולה התקינה של העמותות, והאחריות הכלכלית והכספית תהיה בלעדית בידי מנהלי העמותות.

כדי למנוע כל אחריות ישירה או עקיפה של מועצת הפועלים לנעשה בקבוצות היצוג, לא יורשו בעלי תפקידים במועצה לכהן בהנהלת העמותות. הכוונה היא למזכיר מועצת הפועלים, ממלא־מקומו, גזבר המועצה ומזכיר הפועל.

במרכז הפועל יוקם מינהל מרכזי, שתפקידו יהיה להפעיל את העמותות, לקבוע סייגים לפעולתן ולפקח עליהן. עם זאת, האחריות של המינהל המרכזי תהיה מקצועית בלבד.

ההפרדה והקמת העמותות יתבצעו, לפי ההצעה, מייד עם אישורה בוועדה המרכזית והיא תחול, איפוא, כבר בעונת המשחקים הקרובה.

גדעון בן־ישראל ציין אתמול, כי הוא מאמין, שיש עתה רוב לקבלת ההצעה לאור המצב בסניפי הפועל, ובעיקר בהפועל ת"א. „זהו כורח המציאות. ההצעה היא, בעצם, תוצאה של אין ברירה. מועצות הפועלים לא מסוגלות לטפל בספורט הייצוגי, לא כספית ולא מקצועית. מוכרחים לעשות צעדים דראסטיים. העליתי את ההצעה בעבר בפורומים שונים. עתה, נראה לי, כי הקרקע בשלה לאימוץ ההפרדה", הוא הדגיש. (ראה מאמר מערכת בעמוד הבא).

שיא ב־100 מ' חזה לנשים – 1:16.64

שיא לאומי, שיא גילאים והישגים נאים הושגו בימי שישי שבת בבריכת השחיה של מכון וינגייט באליפות ישראל לגילאי 15 – 18.

אידית אפרתי ממכבי ת"א שיפרה את השיא הלאומי ב־100 מ' חזה – 1:16.64 דקה לעומת השיא הקודם של ברנה וייזל – 1:17.20 דקה.

שיא גילאים נקבע ע"י רביעיית השחיינים של הפועל נתניה במשחה שליחים ל־100 מ' מעורב אישי לגילאי 12: 5:14.04 דקות. כזכור, שיפרה אידית אפרתי ביום הראשון של התחרות את השיא ב־200 מ' חזה וקבעה 2:41.18 דקות. בסיכום הכללי ניצחה מכבי חיפה – 1006 נקודות לפני הפועל נהריה – 960 נקודות ובית ברל – 821 נקודות.

200 מ' מעורב אישי: אילן קובל (הפועל בית ברל) 2:12.67 דקות; בנות: אורית כש 2:33.20 דקות; 50 מ' חופשי: חיים רוזיק (הפועל נהריה) 29.53 שניות; ענת לויט (בית ברל) 28.22 שניות; 200 מ' פרפר: עדן גרומי (מכבי ירושלים) 2:10.84 דקות; מיכל אמין (בית ברל) 2:35.55 דקות; 400 מ' חופשי: עדן הירש (מכבי חיפה) 4:08.91 דקות; מיכל אמין 4:38.24 דקות. 100 מ' חופשי: עדן גרומי 54.55 שניות; רוויטל וילנאי (מרכז וייסגל) 1:02.45 דקה; 100 מ' חזה: אלון קובל 1:09.65 דקה; 200 מ' גב: יאיר זורע (גליל עליון) 2:16.33 דקות; רונית אלון (מכבי קרית אונו) 2:32.58 דקות; 4 x 100 מ' חופשי: מכבי ירושלים 3:58.43 דקות; הפועל בית ברל 4:22.23 דקות; 4 x 100 מ' מעורב: הפועל בית ברל 4:13.89 דקות; הפועל נהריה 4:51.39 דקות.

• איל שטיגמן השלים השתתפותו בשלושה משחים באליפות מערב גרמניה הפתוחה. כזכור, שיפר שטיגמן את השיא הישראלי ב־50 מ' חזה בשלב המוקדם, כשדורג רביעי – 29.20 שניות. הישגו העלה אותו לבית הגמר ושם דורג רק במקום השמיני. הוא שיפר את השיא הקודם בשניה.

אתמול במשחה ל־200 מ' חזה, על־פי הוראת מאמנו קבע זמן חלש יחסית – 2:26.91 דקות ובסיכום זכה במקום ה־18.

תמריצים כספיים לזוכים במדליות ולבעלי הישגים

נשיאות הוועד האולימפי אישרה ביום שישי תמריצים לספורטאים שיגיעו להישגים במשחקים האולימפיים בסיאול. מדליית זהב שווה 12,000 דולאר בשקלים, כסף – 11,000 דולאר וארד – 10,000 דולאר.

הוועד האולימפי קבע שלוש רמות של תמריצים, נוסף לרמה הגבוהה של מדליות נקבעו עוד שתי רמות:

• ספורטאי שיזכה בהישג מעולה יזכה למענק של 5000 דולאר: באיגרוף ובהיאבקות – שלושה נצחונות, בטניס – עליה לרבע הגמר, בשייט – מקומות 7–4, בשחיה – עליה לגמר, בקליעה – טוב יותר מהמקום העשירי ובהתעמלות ובהתעמלות אומנותית – בין שמונה הראשונים.

• ספורטאי שיזכה בהישג שמצפים ממנו יקבל 2000 דולאר בשקלים. באיגרוף, בהיאבקות ובטניס – שני נצחונות, בהתעמלות ובהתעמלות אומנותית – עליה לדרג של 32 הראשונים, קליעה – עד מקום 16, שחיה – עליה לגמר ב' (מקומות 9 – 16) ובשייט – מקומות 8 – 10.

• מאמני הספורטאים המצטיינים יקבלו 50 מהסכום שיקבל הספורטאי.

המנוע האחורי של טבריה

ברחבי הארץ עדיין אינו מפורסם כמו האחים דין ■ בטבריה מכנים אותו „שחקן הנשמה" או „המנוע האחורי" ■ החל לשחק ב... מכבי טבריה, עבר לבית־שאן וכיום הוא מכוכבי הפועל טבריה ■ כשהוא עולה לשדה פוצחת תזמורת אוהדיו בשירה ונגינה ■ אופטימיסט מושבע, שהאמין כל העת בעליה לליגה ללאומית ועכשיו חולם: אליפות ■ נא להכיר: שבתאי שינו

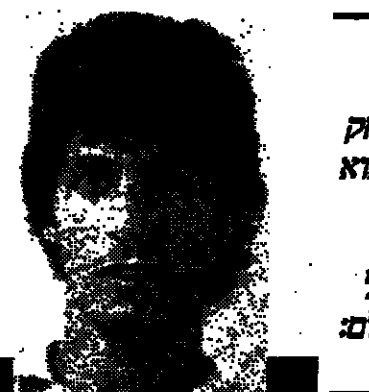

שבתאי שינו

אלוף בין אלופים. האלוף יצחק מרדכי מרגיש טוב בין האחים עופר ואייל דן ומזכיר מועצת פועלי טבריה משמאל יוסי כהן

מאת גבעתי בן יוסף

„תראו שעוד נעלה לליגה הלאומית", הבטיח שבתאי שינו, שחקן הפועל טבריה לאחר המסורה הביתי הצורב של טבריה להפועל ירושלים. בעיר הכנרת לא לקחו את דבריו ברצינות יתרה.

שבתאי שינו מוגדר כאופטימיסט מושבע, אבל לאחר העליה הוא נהג להגיד שוב ושוב לכל הספקנים: „אמרתי לכם".

שינו אינו מפורסם כמו האחים דין, שמקבלים את מרבית הכותרות, אבל הוא שחקן נשמה, או כפי שמגדירים אותו חבריו: „המנוע האחורי של הקבוצה". כשהוא עולה על המגרש, עולים איתו יחד מאות מאוהדיו, הנקראים „כל שבתאי". אמרנו כח? אולי מדויק יותר לאמר תזמורת רעשנית ועליזה של „דול ווירנה" (כלי נגינה בכורדית, תופים וחלילים), שמלווה כל תנועה של השחקן במוסיקה רעשנית ובקריאות קצובות.

שבתאי שינו צנוע ומתרחק מאור הזרקורים. הוא אומר על אוהדיו הרבים: „אלה אנשים שמלווים אותי לאורך כל דרכי בכדורגל. הם יודעים שכאשר אני על המגרש – אני עושה הכל כדי לנצח ולא לבייש את הפירמה".

ש: איך הגעת לכדורגל?

ת: „עוד כשהייתי ילד קטן התאהבתי במשחק. כדור היווה מותרות בימים ההם. אז לקחנו סמרטוטים, מילאנו אותו בעיתונים, תפרנו אותו וכך היה לנו כדור".

בגיל 15 כבר היה לו כדור אמיתי. אז חש עצמו בשל להצטרף לקבוצת מכבי טבריה, ששיחקה בליגה ב', ששמחה לקלוט לשורותיה את הילד המוכשר.

עם גיוסו לצה"ל החליט שינו לשנות כיוון ולהצטרף להפועל טבריה, ששיחקה בליגה הארצית. שנה לאחר מכן עלתה הפועל בית שאן לליגה הארצית וראשי הקבוצה החליטו לרכוש את שחקן הנשמה הצעיר. „חמש שנים שיחקתי בבית שאן, אבל האמת היא שליבי היה בהפועל טבריה".

בהמשך נשרה הפועל טבריה לליגה א'. אורי בנימין החל את עבודתו כמזכיר הקבוצה ומייד הצהיר: „אני אחזיר את הקבוצה לליגה הארצית". כיום אומר אורי בנימין: „ידעתי שאם אני רוצה לעמוד בהבטחתי, קודם כל עלי להחזיר את שבתאי הביתה". ואכן, שבתאי שב שנית לטבריה ובאותה שנה הפועל טבריה שבה לשחק בליגה הארצית.

שינו שראה עצמו כמי שסיים את המשימה חזר שוב לבית שאן ובינתיים, אורי בנימין מקבל תפקיד אחר וכך עוברת שנה וטבריה מודרדרת לה בתחתית הליגה הארצית. ההנהלה וראשי הקבוצה קובעים נחרצות: „צריך לעשות משהו".

בנימין שב להיות מזכיר האגודה וגם הפעם הוא מהמר על שבתאי שינו.

ש: נו, נו, עליתם, אז חוזרים לבית שאן?

ת: „לא" הוא משיב נחרצות. „אני את הקריירה שלי בכדורגל אסיים בהפועל טבריה. לא אכחיש שיחד עם זאת אני רוצה גם לבנות את עתידי הכלכלי. אבל הכי חשוב שטבריה תתקע יתד בליגה הלאומית ואני מאמין שעם חומר השחקנים שיש בקבוצה וההנהלה המסורה יאמינו בעצמם אז המשימה בהחלט אפשרית".

שינו ואייל דן הם השחקנים היחידים בקבוצה ששיחקו את מלוא 90 הדקות במשחקים, כולל משחקי הגביע הגאוטה. דב עצמון, מאמנה לשעבר של הקבוצה אומר עליו: „שבתאי הוא שחקן יציב ומצטיין בבעיטות פגז והוצאות כדור ארוכות טווח, אבל הדבר החשוב ביותר הוא ששבתאי נותן במגרש את כל הלב והנשמה".

שינו מסכם באופטימיות: „אישית, זאת היתה העונה הטובה ביותר בקריירה שלי מכל הבחינות". שינו יחד עם יוסי שמריה ועופר דן נבחרו לייצג את נבחרת הפועל בצרפת, „בסופו של דבר לא יצאנו משום שבדיוק באותו שבוע נערך המשחק המכריע מול מכבי יבנה".

שינו רוקם חלומות: „אליפות המדינה זה החלום שלי ובטבריה רבים חולמים עליה".

„רשות או מינהל" בהפועל לשיקום הספורט הייצוגי
ניתוק ממועצות הפועלים, פתח לעליה על דרך המלך

ועידת פיסגה נערכה בסוף השבוע בהסתדרות. המסובים: מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, ראש אגף האירגון גרשון בן־ישראל ומחזיק תיק הפועל יעקב ישי. איתם ישב מזכ"ל הפועל יצחק אופק. הסוגיה הכבדה בה דנו היתה, המשבר הכלכלי בספורט הייצוגי, שהביא לבסוף הגרעונות את מועצות הפועלים, כשהפועל ת"א (כדורגל, וכדורסל), ספינת הדגל, מהווה את קצה הקרחון בהידרדרות.

הלוחם מן המצב הכלכלי הקשה של המשק ההסתדרותי הנוסר היכולת להתבסס על עקרון העזרה ההדדית, הניע את משתתפי ועידת הפיסגה לשנות תפישת עולם, לאחר ההצהרה בועדה המרכזת של ישראל קיסר, כי ההסתדרות לא תשלם מן המס האחיד את גרעונות העתק שעשו סניפי הפועל.

הצהרה חד־משמעית זו אילצה את הקברניטים להאזין לתביעתו של מרכז הפועל, להעביר את האחריות על הספורט הייצוגי בסניפי הפועל: כדורגל (ליגה לאומית, ארצית לליגה א'), כדורסל (ליגה לאומית), כדוריד וכדורעף (ליגה לאומית וליגה ארצית בסניפים העירוניים) – ממועצות הפועלים לאחריותן של עמותות מקומיות וגוף מתאים שיוקם במסגרת מרכז הפועל. מנהיגי ההסתדרות כל כך בואשו מן המצב שהתהוה עד כי התבטאו במסגרת דיוני הפיסגה, כי בהתארגנות החדשה יחול איסור מוחלט על מזכיר מועצת פועלים, על מחזיק התיק, על גזבר המועצה ועל מזכיר סניף הפועל במועצה להיות חברים בעמותה. וכל זאת, ובצדק, כדי שהאחריות האישית של מקימי העמותה, בעלי ממון ומתנדבים אחרים, לא תועמס בשעת משבר על כתפי אלה בעמותה שלא יוכלו לברוח מהאחריות.

המנהיגות דורשת את השינוי עוד בעונה זאת ויש באלה בין עסקני הפועל שעדיין סבורים ש„עולם כמנהגו ינהג" והם התחילו לראות „אור בקצה המנהרה". בשבילם האור זה „שילוב שחקנים זרים בכדורגל", שכן כאילו הוסר איסור מזכ"ל ההסתדרות בעצם אמירתו שמי שיקח זרים יצטרך לשאת באחריות אישית להוצאות אחזקתם.

בפני כל אלה צריך להציב תמרור אדום, כל עוד לא הוסדרה בתוך מרכז הפועל העברה מסודרת של קבוצות היצוג למסגרתו. כי עצם הקמת עמותות ומסירתן בידי אנשי עסקים, כאלה או אחרים, עוד לא הפך אותן בין לילה לעסקים מרוויחים. הנסיון הצעיר של הפועל חיפה – שלוינגר, שהחזיק בקושי עונה אחת ועכשיו דורש המצבם תנאים כספיים שאין אפשרות לתיתם. או למשל כל המצנסים האמידים, שלכאורה רצו להעמיד על הרגליים את הכדורסל של האדומים, אולם דרשו בתמורה כאלה שהיו מותירים את מועצת הפועלים בלי שליטה על הקבוצה אבל עם זכות בכורה להתבע בכל ערכאה שיפוטית במדינה.

ועידת הפיסגה בהסתדרות מטילה את הכפפה של החזקת הספורט הייצוגי לתוך הזירה של הפועל ועל האוכלוסיה של התאגדות (מזכ"ל, מזכירות, מרכז) להקים את הכלים המתאימים לקבלת האחריות. שכן קבלת אחריות שמהית עם כניסה ללחץ של פתיחת השערים לשחקנים זרים בלי מסגרת כלכלית קשוחה – תביא את מרכז הפועל מהר מאד לפשיטת רגל כספית, מכוח הפיכתו בין־לילה לנושא הבלעדי של אחריות לעמותות הכדורגל, הכדורסל, הכדוריד הכדורעף – דבר שעשוי תוך זמן קצר מאד להפנות את כל משאבי הפועל ואת כל תקציביו מן הפעילות המרכזית והעממית למולך הזה.

על מרכז הפועל להכין את הכלים האירגוניים המתאימים, שיהיו בשליטת־גג שלו, אולם מנותקים לחלוטין מהמבנה הנוכחי. בהיותי אחד מחמשת חברי הועדה ל„שיתוף זרים בכדורגל" נותרתי בה בעמדת מיעוט בהקשר לשיתוף הזרים. חברי הועדה והמזכירות מרכז הפועל אמרו, כי מסקנתי הראשונה כתנאי לשיתוף זרים בקבוצות הכדורגל של הפועל מחייבת לשחרר כליל את מועצת הפועלים מן האחריות הכלכלית והמקצועית של קבוצות הייצוג במסגרתן – היא חלום באספמיה. ההסתדרות לא תסכים וגם לא מזכירי המועצות. אני שמח, כי הגיוני גבר וכי מזכ"ל ההסתדרות הגיע לאותה מסקנה עצמה, אם כי מכח המשבר הקשה בחברת העובדים.

עכשיו יש לגשת לשלב המעשי. מסקנתי השניה (מתוך 12 בסולם חשיבותן) כתנאי לזרים היתה: „במרכז הפועל חייב לקום גוף מיוחד, מעין מרכז מינהלי־אירגוני־כלכלי־מקצועי, שיתנהל כיחידה משקית נפרדת עם מסגרת כלכלית עצמאית. תפקידה של המסגרת הזאת יהיה להלוש על כל מקורות ההכנסה ועל כל התקציבים של קבוצות הייצוג, פיקוח עליהם וזהלת ביקורת מתמדת על הניהול הכספי של האגודה (עמותה). בסעיף החמישי של אותן מסקנות קבעתי תנאי נוסף, כי „מרכז הפועל, באמצעות האגף המיוחד שיוקם, יחזיק את מעורבותו בתאגידי הקבוצות (עמותות) ויתן שיניים לזכות הווטו שיש לנציגו בכל תאגיד". בסעיף השישי של המסקנות אמרתי: „במסגרת האגף החדש תוקם ועדה בהרכב חברים מקצועיים מתאימים אשר תבדוק כל הצעה לשיתוף שחקן זר בקבוצה לאומית של הפועל. הוועדה תקבע

פסק זמן
עם: אהרן להב

שורה של קריטריונים ותת הם בבדיקת המועמד לצד המקצועי, המוסרי והרקע ההתנהגותי שלו". המלצתי כי ועדה מקבילה תוקם גם בהתאחדות לכדורגל כמשכה נוספת להבטחת השפיות. אני שמח, שבינתיים העלה כבר ידיד ההתאחדות לכדורגל שאול סודרי הצעה מפורטת בנדון במזכירות מרכז הפועל ליישום בהתאחדות לכדורגל.

אין לי שום ספק, כי המלצות ומסקנות המיעוט הפכו עכשיו על שולחן מזכ"ל הפועל ומזכירות הפועל לנושא המרכזי בהמשך המאמצים להבראת הספורט הייצוגי במדינה. אולם גם אני לא שיערתי לפני כשתי עונות, שהמשבר הכספי בקבוצות הייצוג יגיע לממדים של קאטאסטרופה עוד לפני כניסת עידן הזרים. רוב הקבוצות אינן מסוגלות להחזיק את השחקנים הישראלים בכדורגל ואת הזרים בכדורסל. קבוצות מצויות בסכנת פירוק/משבר/ניהול/מימון/פרעון חובות/הליכים משפטיים. בקיצור „על הפנים עם הגבות עמוק בחול".

היום דרושה כבר מסגרת אירגונית/כלכלית/מקצועית עם בסיס הרבה יותר רחב ובעלת סמכויות בלעדיות להבראת המצב. סדר הגודל צריך להיות במונחים סטאטוטוריים: „רשות לספורט ייצוגי" בהפועל, או „מינהל לספורט ייצוגי" בהפועל.

● בראש המסגרת הזאת צריך לעמוד איש ציבור מהתחום החברתי־כלכלי, המעורה בספורט הישראלי ובפרט בכדורגל ובכדורסל. לצידו בצוות חייבים לפעול במישרות מלאות: יועץ משפטי, רואה חשבון, שני מאמנים בדימוס בעלי עבר עשיר – אחד בכדורגל ואחד בכדורסל ואיש אחד, מקצוען (מנג'ר) בניהול קבוצות.

● צוות זה, עם תקציב תיפעולי מתאים, מערך משרדים מלא ונפרד פיזית ממשרדי מרכז הפועל, חייב לקבל לידיו את הפיקוח והאחריות המלאה לתיפעולן של כל העמותות לקבוצות יצוגיות שיקומו בתוך הפועל. „הרשות או המינהל" יהנו מעצמאות מלאה ויהיו כפופים מיניסטריאלית למזכ"ל הפועל ויקיימו החלטות עקרוניות של מזכירות ומרכז הפועל שיתקבלו מעת לעת.

● יקבע תקציב תיפעולי שנתי נפרד לגוף הזה מתוך תקציב מרכז הפועל (יותר של מאחוזת מאות אלפי שקלים מתקציב המרכז לכיסוי שרישות והחזר הלילות. כל התקציבים שיועדו לקבוצות הייצוג מכספי מרכז הפועל, מכספי מועצת ההימורים, מהתאחדות לכדורגל, מהכנסות פירסום רדיו וטלוויזיה. הכל הכל – יועבר ל„רשות או למינהל" כבנאמנות, שיחלק אותן לקבוצות אחרי שיראה, יבדוק ויאשר את תקציביהן כפי שהתוו על־ידי העמותות.

● זאת ועוד: כל התקציבים, התרומות ושאר סעיפי הכנסה, שיגיעו לקבוצה מהכנסות ממשחקים, פירסום חוצות ומאמצים או ממועצת הפועלים או גופים עיסקיים או תורמים בודדים או אוהדים או אגודת אוהדים – צריכים להיות גלויים וידועים „לרשות או למינהל" ובסמכותו יהיה לתת הוראת עיכוב הזרמת כספי אם העמותה תחרוג או תזלזל ביישום התקציב השנתי המאושר.

● בכל הנהלת עמותה יישבו שני נציגים של „הרשות או המינהל", בעלי זכות וטו, שישתתפו בהכנת התקציב ויהיו מעורים במקורות הכספיים. האישור הסופי של התקציב יהיה בידי „הרשות או המינהל", כולל מצבת השחקנים, גובה משכורתם והגילות, והזכות הבלעדית לאשר הצבת שחקן של העמותה לרשימת ההעברות, כולל קביעת המחיר תמורתו.

● שחקן שיוצב ברשימת ההעברות, כדינמו יועבר באורח אוטומטי לכספת „הרשות או המינהל", שיהיה אחראי להעברתו המסודרת (חשבונאית בינו לבין קבוצתו וקבלת תמורתו כפי שנקבע שוויו). בידי „הרשות או המינהל" תהיה קרן מיוחדת לפדיון שחקן מקבוצה שלא נמצא לו רוכש והוא ישאר בחזקתה עד מציאת רוכש (בצורה זאת לא יתנהו להציב כספים על הקבוצה המוכרת ולא יווצר שוק פרוע ולחץ של השחקן, שירשה לעצמו תביעות כיד המלך).

● „הרשות או המינהל" יקבע סולם תשלומים לשחקנים ומאמנים בתוך הפועל על פי היכולת התקציבית הכוללת של כל קבוצות הפועל, ללא שום קשר לאמנות בין מרכזיות. קבוצות הייצוג של הפועל יחיו אך ורק לפי יכולתן ולא לפי יכולת וירטואוזית־ניהולית של קבוצה כזאת או אחרת ששפר מזלה והיא זהרית בישימון של הספורט הישראלי נכון לעכשיו. שחקנים יועברו מקבוצה לקבוצה קודם כל בתוך הפועל, למילוי הצרכים של כל הקבוצות בראיה כוללת. רק אחרי שיוזו בהפועל, מותר יהיה לנהל מו"מ עם קבוצות מחוץ למסגרת.

● „הרשות או המינהל" תקיים מעקב שוטף במשך כל העונה אחרי ביצוע התקציב/תקבולים/הוצאות/מאזן בחזון תלת חודשי ותהיה לה הזכות לעכב פעולות המשך הזרמת כספים אם ימצאו פגמים בניהול העמותה.

● ב„רשות או במינהל" תקום מחלקה מיוחדת להבאת שחקנים זרים, שתתנהל על פי תקנות ההתאחדות לכדורגל שיתפרסמו בנושא זה והיא גם תטפל בקליטתם הראשונית, תעקוב אחר מילוי תנאי החוזים עימם, אחרי שתאשר את עצם הצורך המקצועי של הקבוצה בשחקן הזר. המחלקה הזאת תעקוב אחרי קליטתו החברתית של השחקן הזר ומבחינתו תהיה ה„כותל המערבי" לכל תלונה וסיג ושיח שיהיה לאורח עם הנהלת קבוצתו. אנשי המקצוע ב„רשות או במינהל" יקיימו מעקב צמוד אחרי השחקנים הזרים בכל קבוצות הפועל כדי לבחון אובייקטיבית את תרומתם המקצועית לקבוצה עד כדי המלצה להפסיק את החוזה עם שחקן בלתי יעיל, שמהווה נטל כספי במקום תקווה למשיכת קהל הכבשה.

● מעצם היות „הרשות או המינהל" אוטונומית, לא תהיה שום התערבות של „חברינו" בהתאחדויות השונות בשיקול הדעת של הצוות, כולל רכזי הענפים במרכז הפועל שיעסקו אך ורק בקבוצות הלא ייצוגיות. מאידך גיסא, לא יכהן (ולא יהיה חבר) שום איש צוות מהנהלת הגוף החדש (כולל היו"ר) בשום הנהלה של התאחדות או איגוד או ועדה או ועדות פנימיות של שום גוף מחוץ להפועל העוסק בספורט ייצוגי.

● „הרשות או המינהל" תקים לאלתר מסגרת מתאימה, או תצטרף למסגרת קיימת, שבה יוכשרו מנהלי קבוצות מקצועיים וייקבע, כי החל מעונת המשחקים 1989/90 תהא כל קבוצה חייבת במנהל מקצועי בעל תעודת הסמכה שבידיו תופקד האחריות הכוללת להפעלה יומיומית של הקבוצה הייצוגית.

במשבר הכלכלי העובר עכשיו על המדינה ובתוך כך השבר העובר על הספורט הייצוגי, כשיש צורך לא רק לשקמו מבחינה מקצועית אלא גם להחזיר לו את אימון הציבור והאוהדים, שום חוט השידרה בייצוב שיווי המשקל הכלכלי בספורט הישראלי, אין דרך אחרת מזו שהתוויתי כאן.

„סינימה בלאש"

מאת יצחק אופק, מזכ"ל הפועל

הממשלה אינה מתקצבת את הספורט. היא נותנת את הטוטו. הטוטו איננו מכסה את העלות.

אבל, הממשלה גובה מהספורט מיסים על־ידי מס הכנסה בסכומים גבוהים – למעשה חלקה בתשלומים שמקבלים השחקנים והמאמנים כשכר.

לאגודות אין די כסף כדי לשלם את המיסים ולכן הן מסתבכות בחובות למס הכנסה, החובות צוברים ריבית, הצמדה וקנסות בקצב רצחני, כאילו היו האגודות חברות כלכליות עשירות שכספיהן מושקעים בבורסה.

הממשלה תובעת מהאגודות לשלם גם מס־מעסיקים על התשלומים לשחקנים ולמאמנים. האגודות אינן משלמות את המס מפני שלדעתן אין יחסים של עובד – מעביד בין האגודה והשחקן. אפילו הביטוח הלאומי מסכים לכך. אולם האוצר מחייב את האגודה בריבית, הצמדה וקנסות על המס שצומח בקצב מסחרר.

הביטוח הלאומי מכיר בשחקנים במעמד של עצמאים, בתנאי שהאגודות יגבו מהשחקנים „העצמאים" את דמי הביטוח הלאומי. תשלום בשיעור 60% בערך מהתשלומים שמקבלים השחקנים, דהיינו כ־500 ש"ח בחודש מכל שחקן אשר מקבל כ־3000 ש"ח ברוטו בחודש כלומר 150,000 ש"ח בשנה מכל אגודה בליגה הלאומית. לאגודות אין כסף והן צפויות למשפטים וכו' וכו'.

הכדורגל הוא משחק המלהיב מליונים בעולם וגם בישראל. בכל העולם הטלוויזיה והרדיו משלמים לאגודות מיליונים עבור הזכויות לצלם ולשדר אותם. אצלנו – „סינימה בלאש". כל אגודה מקבלת מרשות השידור כ־10,000 ש"ח בלבד בשנה אם ההתאחדות לכדורגל בישראל תסרב לאפשר לטלוויזיה ולרדיו לצלם, יפעילו אלו אמצעי „שכנוע" נגד ההתאחדות וראשיה, עד שיכנעו ללא תנאי וללא־קרב.

הקהל לא בא למגרשים, כי יש רדיו וטלוויזיה. הו בריא

הממשלה לא נותנת האגודות קרסות. הרשויות המקומיות אינן תומכות באגודות – בניגוד גמור למקובל בכל העולם. ההסתדרות גם היא כמעט שאינה מתקצבת את הספורט.

מרכז „הפועל" מקיים אגף לספורט עממי ומקציב מליוני שקלים לארגון הספורט במקומות עבודה ואירועים עממיים כגון מרתון תל־אביב, צליחת הכנרת, מרוץ הגבורה, צעדת ירושלים ועוד עשרות מפעלים עממיים בכל רחבי הארץ.

בספורט העממי עוסקים מאות אלפי חברים.

סיסמתנו: מאלפים לאלופים.

הכשרת האלופים עולה כסף רב. כדי להיות אלופים עלינו להתמודד עם מכבי, ביתר ואליצור. להתמודדות הזו יש חוקים קשים ופריים. לנצח ביושר ולהפסיד בכבוד היא סיסמתנו. אבל במציאות אנו נתקלים בסיסמה נוספת: לנצח בכל מחיר.

על פי תקנון ההסתדרות וההחלטות ועידת ההסתדרות מחודש מאי 1986, חלה אחריות מלאה על מועצות הפועלים לניהול סניפי „הפועל". ואכן, הן על־פי רוב החתומות על ההסכמים החוזים עם השחקנים והמאמנים.

לחלק גדול מהחוזים האלו אין כיסוי. האחראים צריכים לתת על כך את הדין. האחריות אישית היא עליהם והם פשוט צריכים לקום וללכת.

חברי התאגדות „הפועל" ומוסדותיו באים להיות חלק בלתי נפרד מההסתדרות, מודים עם ערכיה ורעיונותיה של תנועת העבודה.

ההסתדרות צריכה להשתתף בתקציב „הפועל" ולהפריש חלק קטן מתקציב המס האחיד לפעולות „הפועל". לפחות לאותו קטע הקשור לניהול הפעולה העממית. אבל גם להסתדרות אין כסף.

אבל במציאות: תקציבים מהממשלה – יקוץ תקציבים מהעיריות – יקוץ תקציבים מההסתדרות – יקוץ תקציבים מהטלוויזיה והרדיו – יקוץ

לאגודות הספורט דרושים בדחיפות גאונים פיננסיים, אשר ידעו לנהל את אגודות הכדורגל והכדורסל המקצועני, ולקבל עליהם אחריות אישית [illegible] בכל שעת המשבר. היות שבאנשים כאלה טרם נמצאו, עוסקים במלאכה אחרים, מסורים ונאמנים, שעושים הכל למען „הפועל". זה מה שיש.

מרכז „הפועל" מודיע:

מרכזת הטלפונים של מרכז „הפועל" **לא תפעל היום** (24.7.88) בשל תיקונים ברשת החשמל.

ישיבת המזכירות תתקיים כמתוכנן היום (24.7.88) בשעה 14.30 במרכז השלטון המקומי.

טניס

● באשקלון תפתח היום אליפות ישראל בטניס לגילאי 12 – 18 לזכרו של משה גליקשטיין, אביו של שלמה, מי שהיה יו"ר ועדת הנוער באיגוד הטניס.

האליפות תמשך שבוע בהשתתפות טניסאים מבטיחים.

שייט

● בשדות־ים נערך אתמול שיט הקיץ המסורתי בהשתתפות 34 סירות. ואלה הזוכים: דגם לייזר: אייל רוזנבליט (הפועל מכמורת); גלשנים: גל פרידמן (הפועל מרכז ימי קיסריה); 420: צור בלאס ועומרי צרפתי (הפועל שרותים); 350: ביל שפלר ונבי יהלום (הפועל שרותים); 350 דרג ב': שי בובר ואלה כצמן (הפועל שרותים).

הזמנה בהמרצת פתיחה

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב יפו — תיק המרצת פתיחה 529/88

רחל סולימני ואח' נגד שלום בניש

אל: שלום בניש

דע כי ביום 15.9.88 בשעה 08.30 או בסמוך לאחריה, יתבקש בית המשפט מטעם המבקש הנ"ל לתת סעד כמפורט בהודעה שהוגשה לבית המשפט המחוזי בתאריך 29.5.88.

אם הנך רוצה להגיש תצהיר בתשובה להמרצה, עליך להגיש לבית המשפט, ולמסור עותק ממנו למבקש, תוך 30 יום מתאריך פרסום הזמנה זו.

ישראל לוי, סגן מזכיר ראשי

אָלמקס — משחת השיניים — יעילה פי 3 במניעת עששת

תורנות בתי מרקחת

תל־אביב: בצה ישראל – בנה ישראל 11 (בין שד' חן לכיכר מסריק) – 226545; קופ"ח כללית – אוסטרום 7 – 232383	פתח תקוה: קופ"ח כללית – חיים עוזר – 905271
ירושלים: מרפאות רוממה – הפ"ג 28 – 523191	בני־ברק – רמת־גן: אסותא – ז'בוטינסקי 41 רמת־גן – 7511874
חיפה: יבנה – אבן סינא 7 – 672288	בת־ים: גבי בתים הנביאים 3 בת־ים – 5515671

אָלמקס

מודעון

מוקד מידע טלפוני של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל:

טלפון 03־433300

בימים א' עד ה' מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב ביום ו' וערבי חג מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ

מרפאת שירותים לעזרה ראשונה אזור תל־אביב רחוב בר כוכבא כס. 49 – טלפון 03־284649

בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00; בימים ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00; שבתות וחגים – מ־15.00 עד 21.00

אזור חיפה רחוב הגפן 26 קומה ג' – 04־523566 כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00

ערן עזרה ראשונה נפשית בתל־אביב – 03־5461111
קו לילדים ונוער – 03־261113
ירושלים – 02־227171
חיפה – 04־672222
נתניה – 053־335316
כרמיאל (גליל) – 04־988410
כפר־סבא – 052־913999
באר־שבע – 057־418111

קו פתוח – אוזן קשבת לילדים ובני נוער בתל־אביב 03־221680 (24 שעות)

נעמת – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה בימים א' עד ה' מ־9.00 עד 16.00 – 03־235922

קו פתוח לקשיש 02־690685

האגודה להגנת האשה בישראל – מרכז תל־אביב – בן יהודה 146 טל' 239207 בימים א' – ה' 3 – 9

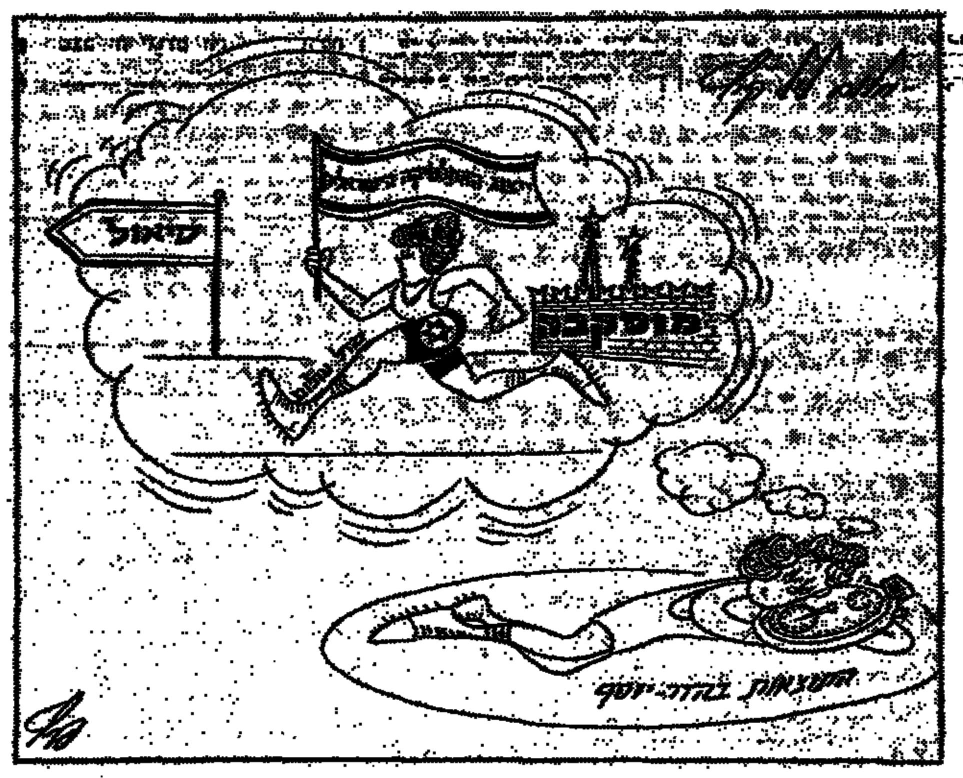

נצחון לאלופה ברמן בפתיחה בגרמניה

האלופה ורדר ברמן זכתה בנצחון בפתיחת משחקי הליגה הגרמנית כאשר גברה בביתה על המבורג בתוצאה 1:2.

באיירן מינכן רשמה אף היא פתיחה ברגל ימין לאחר נצחון ביתי על פרנקפורט 0:3.

את הנצחון הגבוה ביותר השיגה מנשנגלדבך מול קייזרסלאוטרן 1:4. העולה החדשה, סט.פאולי, נוצחה בביתה ע"י נירנברג 1:0 והעולה האחרת, קיקרס שטוטגרט, נוצחה אף היא בבית ע"י בוכום 2:1.

שאר התוצאות: קלן – אורדינגן 1:1; קרלסרואה – הנובר 2:3; שטוטגרט – דורטמונד 1:2; מנהיים – לברקוזן 1:1.

גרמניה עלתה לגמר הדייויס

נבחרת מערב־גרמניה הבטיחה אתמול עלייתה לגמר גביע דייויס, כשהיא מובילה מול יוגוסלאויה 0:3.

ביום ששי ניצח בוריס בקר את סלובודן ז'יבוינוביץ' 5:7, 4:6, 2:6 ואריק ילן גבר על גוראן פרפיץ' 7:9, 2:6. אתמול גברו בקר וילן בזוגות על ז'יבוינוביץ' ואיוואניסביץ' 7:5, 6:4, 1:6, 9:11, 7:9.

★ שוודיה מובילה 0:2 בחצי הגמר השני מול צרפת. מאטס וילאנדר גבר בקושי על יאניק נואה, במשחק שנמשך יומיים בגלל הגשם, 2:6, 13:11, 6:3, 3:6, 6:0. אלוף ווימבלדון שטפן אדברג גבר על הנרי לאקונט 6:4, 6:4, 8:10, 3:6, 6:4 במשחק דרמטי וצמוד.

★ אוסטריה עלתה לבית העליון. האוסטרים מובילים מול בריטניה 0:3 בתום שני ימי תחרויות.

★ גם ברזיל העפילה לבית העליון. הברזילאים מובילים בתום יומיים 0:3 על ההולנדים.

הטניסאית האוסטרלית איבון גולאגונג ב„היכל התהילה"

הטניסאית האוסטרלית איבון גולאגונג קאולי בת 36, נחקקה ברשימת 147 הטניסאים הגדולים בכל הזמנים „בהיכל התהילה" בניופורט, ארה"ב.

גולאגונג, בטרם נישאה, היתה הטניסאית ה־36 ששמה נחקק ברשימה מפוארת והיתה לטניסאית האם השניה בתולדות ווימבלדון, שנטלה את התואר היוקרתי. זה קרה בשנת 1980 לאחר שאת תוארה הראשון בווימבלדון נטלה 9 שנים קודם לכן בנצחה את האמריקאית הגדולה, בילי־ג'ין קינג.

במאזנה של גולאגונג 4 זכיות באליפות אוסטרליה הפתוחה בשנים 74', 75', 76', ו־78' וכמו כן פעמיים בווימבלדון ובצרפת הפתוחה ב־1971. גולאגונג, שפרשה ב־1983 סייעה לאוסטרליה לזכות בגביע ההתאחדות (דייויס לנשים) ב־1971 עד 1974.

היא הרוויחה במהלך הקריירה שלה 14 מליון דולר. לאיבון שתי בנות.

„סינדרלה" בריסקו

האלופה האולימפית ואלרי בריסקו איבדה את נעלה בריצה המוקדמות ל־200 מ', בתחרויות המבחן לקביעת נבחרת האתלטיקה האמריקאית לאולימפיאדת סיאול. חרף עובדה זו, הצליחה להעפיל לשלב הבא.

גלגלי ה„טור" תקועים

בדיקות הסמים, שעורכים מארגני ה„טור" לרוכבים, עשו משהו ל„שועלים" הקשוחים של המירוץ. ערב הזינוק לקטע ה־20 בלימוז' הם הכריזו על שביתת מחאה נגד הבדיקות ועיכבו את הזינוק בעשר דקות. דלגאדו (משמאל), שנוקה מחשד לנטילת סמים, ממשיך ללבוש את „החולצה הצהובה" והוא המועמד לנצחון במירוץ.

דקר רוצה זהב

האתלטית הותיקה, סליינ־דקר בת ה־29, החליטה לנסות ולזכות במדלית הזהב האולימפית בסיאול, לאחר ששבעה אכזבות מרות ב־16 שנות פעילותה. היא מתכוננת לריצת 3000 מ', בה ניצחה בתחרויות המבחן של ארה"ב. במשחקים האולימפיים במינכן 72' לא איפשרו לה לצאת עם המשלחת, בטענה שהיא צעירה למדי שהיתה אז בת 13.

כעבור 4 שנים, באולימפיאדת מונטריאול 76' נפצעה זמן קצר לפני היציאה למשחקים ושוב נגרמה לה עגמת נפש קשה. במוסקווה 80' התכוננה לפצות עצמה והתכוננה היטב, אולם הפעם קילקל לה את התכניות הנשיא, שהחרים את המשחקים ברוה"מ. במשחקי לוס־אנג'לס הביתיים ב־84' השתתפה סוף סוף סליינ־דקר בריצה שלה ל־3000 מ', אך הפעם נוצחה על המסלול על־ידי הדרום־אפריקאית המצויינת זולה באד, שרצה בשם בריטניה, ולא תופיע במשחקי סיאול, עקב השעייתה. כזכור, הרצה האמריקאית הזינגית, התנגשה בבאד, מעדה, צנחה על המסלול והודחה ממנו.

עתה, בתחרויות המבחן באינדיאנפוליס, מוכיחה סליינ־דקר כי טרם גם ליתה והיא מסוגלת לנצח את הרצות מהגוש המזרחי, כפי שעשתה זאת במשחקי אליפות העולם ברומא 83'. סליינ־דקר מחזיקה בשיא העולמי למרוץ מייל וכן ב־8 שיאי ארה"ב מ־800 מ' ועד 10 ק"מ. איזה גלגולים עברה סליינ־דקר עד שהתאפשר לה להגיע למעמד הזה. ב־1985 היא ניצחה ב־14 תחרויות. שנה אח"כ ילדה וחזרה למסלול, אך הפסיקה להופיע שוב לפני שנה. לקראת האולימפיאדה התאמנה היטב והגיעה הקיץ לשיא כושרה.

בשורה מתוקה ל„שוגר"

מאת ברוך דגון

זוכרים את מייקל „שוגר" ריצ'ארדסון כן, אותו כדורסלן אמריקאי מפורסם, שהסתבך בעבירות סמים באן.בי.איי וניסה לפני שנתיים את מזלו בישראל. מאמנו בארץ היה אז אברהם חמו, לשעבר מאמן הנבחרת הישראלית, שניסה לקומם את הריסות אימפריית הכדורסל של הפועל ר"ג.

ריצ'ארדסון לא הורשה לשחק בישראל והסתפק בתפקיד של עוזר מאמן בקבוצה הרמת־גנית לצדו של חמו. בינתיים הסתיימה תקופת ההשעייה שלו בת השנתיים וריצ'ארדסון התבשר בסוף השבוע, כי יוכל לשוב לפעילות באנ.בי.איי.

„שוגר" בן ה־33, לשעבר כוכב ניו־ג'רזי נטס, מתכונן עתה להצעה טובה מאחת הקבוצות המקצועניות. הוא יכול, כמובן, להתאים גם לקבוצה ישראלית.

יוגוסלאוויה תהנה מסיוע קוריאני נדיב

שלטונות דרום־קוריאה העניקו 600,000 דולאר לוועד האולימפי של יוגוסלאוויה כסיוע לשיגורה של המשלחת היוגוסלאווית למשחקי סיאול.

הסיוע ניתן ע"י גורמים מסחריים בסיאול מאחר שבין שתי המדינות אין יחסים דיפלומטיים. קוריאה פתחה באחרונה משרד אינטרסים כלכלי בבלגרד.

יוגוסלאוויה מתכננת לשלוח לסיאול 157 ספורטאים, ב־12 יותר מאשר ללוס־אנג'לס.

هكذا من الأصل

הרג בביירות

עובדי הצלה נושאים אחת ממצועות התפוצצות מכונית תופת שהיתה במערב ביירות ביום ו', בשעה שרבים עשו דרכם למסגד סמוך לתפילת יום ו'. שבעה בני אדם נהרגו בפיצוץ, ו־50 נפצעו. הפיצוץ אירע במרחק מטרים ספורים בלבד ממחסום של חיילים סורים בקרבת משרדי מפלגת הבעת' הסורית בשכונת קולה שבשליטת הסורים, ונראה שנועד לפגוע ביוקרת הסורים. בין הרוגי הפיצוץ שלושה חיילים לבנונים. (צילום: א.פ)

מפקד ההתקפה באנייה היוונית התגורר בשוודיה כפליט לבנוני

עתון דני: סוכני 'המוסד' הכשילו ההתקפה

מאת עלי כהן, סופר "דבר" בסקנדינוויה

קופנהאגן (מיוחד ל"דבר"). — מנהיג פעולת הטרור באנייה "סיטי אוף פורוס" במימי יוון שהה בשוודיה כשנה וחצי במעמד של פליט — נמסר באופן רשמי משוודיה. הידיעה התפרסמה אתמול בעמוד הראשון של גדול עתוני שוודיה, "דאגנס ניהטר".

העתון מוסר, כי ה"לובי" הנא"ב ג'אבאלה בן ה־38 היה רשום בשוודיה כפליט לבנוני ושהה שם כשנה וחצי. השירותים החשאיים של שוודיה, "סאפו", ממשיכים לחקור בפרשה ובכך העבירה, באמצעות משרד החוץ השוודי, את ממצאיהם לאתונה.

התברר, כי המחבל נהג להשתמש בשתי זהויות שונות במסעיו בין שטוקהולם לאתונה. בשלב הראשון, בין שטוקהולם לקופנהגן, השתמש בדרכון הפליטים שלו ובזהותו הלבנונית, ואילו בקטע האחרון, בין קופנהגן לאתונה, השתמש בדרכון לובי, אולם התצלום בשני הדרכונים זהה.

העתון כותב עוד, כי ב־1978 רצח ג'אבאללה עתונאי מצרי בקפריסין. הוא השתמש אז בזהות אחרת, קאזד, ותחת שם זה נדון למאסר ושוחרר ב־1983 במסגרת עסקה לשחרור מטוס שנחטף בידי אנשי אבו־ניראל.

בידי משטרת אתונה שתי גופות של מחבלים אך הן בלתי־מזוהות, כך שקיימת אפשרות תיאורטית, כי ג'אבאללה וקפטן עדיין בחיים.

העתון הדני "ב.ט." טען אתמול, כי על האנייה היו סוכני "המוסד הישראלי", שידעו על ההתקפה, והם היו אלה שגרמו לכשלונה. לדברי העתון, נאספו הסוכנים בידי סירת מירוץ מיד לאחר הפעולה ונעלמו. "מקור הידיעה הזו בערוצות ניצולים", כותב "ב.ט.".

מצרים לברה"מ: יציאת היהודים לא שייכת לפרשת זכויות האדם

לונדון (ע"מ). — יו"ר הפרלמנט המצרי רפעת אלמחג'וב הבהיר למנהיגות ברה"מ, כי מצרים מתנגדת להצגת שאלת העלייה היהודית מברה"מ כנושא הנוגע לזכויות האדם, הגם שאינה מתנגדת לכך שהנושא יידון בין ברה"מ לארה"ב. דברים אלה מסר אלמחג'וב בראיון ל"ב.ב.סי." במוסקווה שם שהה אתמול, בסיום ביקורו בברה"מ.

לדברי אלמחג'וב, תוצאתה המעשית של הגירת יהודי ברה"מ לישראל היא פגיעה בזכויות האדם הערבי בארצות הכבושות. הוא אמר, כי הבהיר להנהגה הסובייטית, שהגירה היהודית לארצות הכבושות היא תוקפנות נגד זכות האדם הערבי. "אין מניעה שהגירה תתקיים", הוא הוסיף, "אולם לאחר שיושג שלום בפלשתין ולאחר שייקבעו הגבולות הסופיים של ישראל וההגירה תהיה לתוך גבולות אלה ולא לארצות הערביות הכבושות".

להלן אמר אלמחג'וב, כי שיחותיו במוסקווה עסקו בנושא הוועידה הבין־לאומית לשלום במזה"ת. הוא הדגיש, כי מצרים פועלת למען כינוס הוועידה.

אלמחג'וב בירך על ההתקרבות ביחסי ארה"ב וברה"מ והדגיש, כי התקרבות זו עשויה ליצור הזדמנויות רבות יותר להבנה אזורית בנושא השלום במזה"ת.

אלמחג'וב הדגיש, כי הקשרים ההדוקים בין מצרים לארה"ב לא ישפעו כלל עקב שיפור היחסים בין מצרים לברה"מ. הוא ציין, כי האמריקאים עצמם משפרים יחסים עם מוסקווה.

מחג'וב סיים אתמול, כאמור, את ביקורו במוסקווה ושב לקאהיר. בו ביום הגיע לברה"מ תת שר החוץ המצרי בוטרוס גאלי. אתמול התבצעו חילופי שדרים בין הנשיא מובארק לצמרת הקרמלין, שבירכה את הנשיא במלאת 36 שנים להפיכת "הקצינים החופשיים".

אחרי ההתנגשות

צוללת יפאנית צפה במפרץ טוקיו אתמול אחר הצהריים בעוד כלי שיט אחרים ממשיכים במאמצי ההצלה של אנשי צוותה של ספינת דיג שטבעה במפרץ בעקבות ההתנגשות עמה. כ־20 מהדייגים עדיין נעדרים. (צילום: א.פ)

לא נקצין את עמדותינו – אומר אבו־רסבי, מס' 2 אצל דראושה

מאת סופר "דבר"

"אפילו אם יתקפו אותנו, לא נקצין עמדות, לא בגלל היהודים, אלא כדי לשמור על הציבור שלנו" – כך הצהיר בסוף השבוע שעבר אבו־רסבי, ראש מועצת ג'ת, מספר 2 ברשימה הערבית החדשה של מוחמד דראושה, בסימפוזיון ערבי־יהודי שנערך בבית־ברל.

"במשך כל השנים שבהן היינו חברים במפלגת העבודה היינו אמנם שותפים, אבל שותפים זוטרים. זו לא היתה שותפות של אמת", הוסיף אבו־רסבי בשעה שסינגר על ההחלטה להקים את המפלגה הערבית החדשה.

יתר המשתתפים בדיון תקפו את הקמתה של הרשימה הערבית. נואף מסלחה, חבר ברשימת המערך לכנסת אמר: "ברגע שאני תומך בנושא ציבורי רק בערבית, אני נותן לגיטימאציה ליהודים להתארגן על בסיס לאומני טהור, כמו למשל ארץ־ישראל השלמה. במקרה כזה לא נשיג דבר. מפלגה קטנה של מנדט או שניים לא תקבע את עתיד המדינה".

גם הדרוזי סאלח טאריף, יו"ר מועצת ג'וליס וחבר ברשימת מפלגת העבודה לכנסת, תקף את החלטתם של דראושה ואבו־רסבי. "אני מאמין שיש לנו עתיד רק במפלגה שיש בה הרבה זרמים כמו מפלגת העבודה, כי רק בה יש לנו כר פעולה נרחב. מפלגה לאומנית קטנה תיגרר להקצנה שלא תוביל אותנו לשום מקום".

תלמידים דרוזים מהגולן ילמדו בבית־הספר התיכון של קצרין

מאת שמעון וייס, סופר "דבר" בצפון

תלמידים דרוזים מכפרי צפון הגולן עשויים להשתלב בבית הספר התיכון "נופי גולן" בקצרין כבר בשנת הלימודים הקרובה. בימים אלה מתנהלים מגעים בין ראשי המועצות של קצרין והגולן לבין ראשי הכפרים הדרוזיים ומנהלי בתי הספר באזור.

אם אכן יוחלט לשלב את התלמידים הדרוזים בקצרין תהיה זו מהפכה של ממש ביחסים בין היהודים לדרוזים בגולן שנעכרו מאוד בשנים האחרונות בשל ההסתה שחלה בקרב הדרוזים.

את הרעיון לשלב תלמידים דרוזים עם יהודים בקצרין העלה מנהל בית הספר בכפר הדרוזי בקעתא, ג'אבר פרחאן, בפגישה שקיימו נכבדים דרוזים עם ראש המועצה האזורית גולן, יהודה הלמן. בפגישה, שנערכה לפני כשבועיים, ביקשו הדרוזים לשלבם בפעילות המשטרתית בגולן וביקשו מהלמן שיהיה הכתובת שלהם באזור. "המבחן האמיתי של הדרקים יהיה אם ייפתחו שערי הישובים היהודיים לנוער דרוזי ובתי הספר בגולן יקלטו נוער דרוזי", אמר פרחאן בכינוס.

<u>אפשרות חינוכית בחוברת חדשה של משרד החינוך:</u>

להרוג אשה בדווית המניקה תינוק אם היא חשודה בקשר עם מחבלים

מאת יעל פישביין, סופרת "דבר" לענייני חינוך

הבעייתיות בהתנגשות בין חיילי צה"ל לבין אוכלוסייה אזרחית בשטחים נדונה בחוברת חינוכית חדשה, "תמורות", שנכתבה תוך שיתוף פעולה בין האגף הדתי ואגף הנוער במשרד החינוך. החוברת כוללת קטעי עתונות, המביעים הבנה וסלחנות למעשים חריגים שנעשו על־ידי חיילי צה"ל בשטחים בתקופת האינתיפאדה, ולצדם קטע המביע גינוי חריף של עתונאים "מרוחזי כזב" על חריגים "שלא היו ולא נבראו". קטע נוסף כולל כותרת עתון, המבשרת על הגשת כתבי אישום נגד חיילים מכים ומתעללים, תוך השמטת גוף הידיעה המתארת את מעשי החיילים.

המערך החינוכי של החוברת "תמורות" מוביל למסקנה, שנשים וילדים יכולים להיות אויבים ושיש לנהוג בהם בהתאם לכך, תוך חזרה על הכלל "הבא להרגך השכם להרגו." בפני התלמידים מוצג מקרה מתקופת המרדפים, כאשר יחידת צה"ל שחיפשה מחבלים שחדרו דרך גדר המערכת בבקעה, נתקלה באשה בדווית מניקה תינוק, שישבה בפתח מערה. לשאלת החיילים אם ראתה מחבלים, ענתה האשה, כי לא ראתה דבר, אבל אחר כך נפתחה על החיילים אש מתוך המערה וכמה חיילים נפגעו.

התלמידים מתבקשים להכריע בין שלוש אפשרויות: להרוג את האשה במקום רק מתוך ההנחה ששיתפה פעולה עם מחבלים, ללא הבדל אם מרצון או מכפייה, לקחת את האשה לחקירה כדי לברר אם ידעה על הימצאות החוליה ואם ידעה מדוע לא סיפרה, להניח את האשה לנפשה בשל היותה אזרחית ואשה ולא אויב לוחם.

האירוע נכלל בפרק העוסק ב"מוסר לחומים" וכותבי התוכנית אינם מציינים איזו אפשרות עדיפה מבחינה מוסרית. התלמידים מתבקשים גם לדון בשאלה: "מיהו אויב", וכדי להבהירה הם נשאלים אם נשים וילדים זכאים ליחס שונה מצד חיילים, מתי כן ומתי לא וכן מהם גבולות הסיכון שראוי לקחת כדי לשמור על ערכי מוסר.

באותו עניין מציגים כותבי התוכנית את ילדי ה"ר.פ.ג'י." בלבנון ושואלים: "האם בשל היותם ילדים היה על חיילי צה"ל לנהוג בהם אחרת מאשר היו מבוגרים כמותם?", וכן "כיצד הייתם מצפים מחיילי הלגיון הערבי לנהוג בילדים יהודים בני 14–11 שהשתתפו במלחמת העצמאות כקשרים".

העמדה הדתית כלפי "ישמעלים" "גרים" ו"גויים" מוצגת באור חיובי והמאגיסטי בלי רמז לעמדות דתיות אחרות שבאו לידי ביטוי בחוברות פנימיות של האגף הדתי.

בכירים במשרד החינוך השוללים את החוברת טוענים כי היא עוסקת בטיוח הבעיות המוסריות הקשורות באינתיפאדה וכמתן לגיטימאציה להתנהגויות חריגות מצד חיילי צה"ל. מנהל אגף הנוער עודד כהן אמר כי החוברת היא נסיונית בלבד ונועדה רק למורים, והם רשאים להשתמש בה כפי הבנתם.

<u>פרופ' רינה זייצוב מ'בילינסון' על פגיעת המשבר במערכת הבריאות:</u>

רפואת הילדים חולי סרטן בארץ תידרדר לרמה של דרום־אמריקה

מאת רינה רייס

פרופ' רינה זייצוב, מנהלת המחלקה לילדים חולי סרטן ב"בילינסון", מתריעה על פגיעה קשה באיכות וברמה של הרפואה האונקולוגית לילדים. היא מביעה דאגה נוכח הנזק הבלתי־הפיך, הנגרם לתחום רפואי ייחודי זה, עקב המשבר במערכת הבריאות, המשך הרופאים הקשים.

"קודש הקודשים", כהגדרתה את האונקולוגיה לילדים, נהרס לנגד עיניה. מחצית מרופאי היחידה במרכז האונקולוגי לילדים ב"בילינסון" עוזבים בשעות הצהריים, כדי לעבוד כרופאים עצמאיים בעבודה נוספת, תופעה שאף פעם לא היתה במחלקה זו.

"מי יוכל לקרוא עוד ספרות מי יעסוק עוד במחקר? מי ימשיך את מה שבנינו בשנים כה קשות?" שואלת פרופ' זייצוב.

בראיון ל"דבר" אמרה: "21 שנים נתתי מחיי למחלקה זו, לתחום זה, והנה, במו עיני, אני רואה את ההרס. מצב זה יגרום הידרדרות ברמת הרפואה שלנו תגיע לזו הקיימת בארצות דרום אמריקה", הזהירה.

"קיים היום נזק בלתי־הפיך במערכת הרפואה האונקולוגית לילדים בישראל", מציינת פרופ' זייצוב, "אני רוצה לשאול את שר האוצר איך רופא בכיר, העובד עשר שנים ועשה שתי התמחויות: האחת בתחום רפואת הילדים והאחרת בתחום ההמטולוגיה, יכול להביא הביתה 1,500 שקל ולפרנס משפחה?"

"ארבעה מתוך שמונה רופאים העובדים היום במחלקה, הלכו לעבוד בעבודה נוספת. כולנו מאוכזבים מאדישות הציבור ומאדישות ראשי מערכת הבריאות למסירות שלנו", הסעימה בצער.

פרופ' זייצוב אומרת, כי על אף השיבושים במערכת הבריאות, הנמשכים יותר מחצי שנה, הרי במחלקה לילדים חולי סרטן לא פסקה העבודה אף ליום אחד. הרופאים והצוות הרפואי מתוסכלים. מצד אחד הם שותפים למאבק המקצועי, אך מאידך הם אינם שובתים. "אי־אפשר להסתכל לילד חולה סרטן בעיניים ולשבות", הסעימה.

לדבריה, עושה הצוות הרפואי מאמצים כבירים כדי לתת את הטיפול הנדרש. זאת, על אף שקיים מחסור בתרופות חיוניות עקב בעיית תקציב. היום, למשל, אומרת פרופ' זייצוב, קיים מחסור בתרופה "מקציף", הניתנת לחיזוק מערכת החיסון בילדים, שמח העצם שלהם הידלדל עקב מחלת הסרטן.

"עשינו מאמצים רבים ולבסוף השגנו את התרופה. כך גם לגבי בדיקות ביופסיה, הדורשות מאתנו מאמץ מיוחד להשגת מורדים וכירורג. על אף השיבושים, גדלה התפוסה במחלקה ובימים אלה מאושפזים בה 17 ילדים", אמרה.

המחלקה האונקולוגית לילדים מתפקדת כמחלקה לאשפוז־יום. בתום יום טיפול נשלחים החולים לבתיהם ורק מקרים קשים נשארים במחלקה.

"אך הצוות הרפואי כולו מאוכזב, מתוסכל וחרד לרפואה האונקולוגית בארץ", מסיימת פרופ' זייצוב.

<u>פרס במפגש עם מנהלי מוסדות תרבות:</u>

או שנתגבר על הסטאטוס־קוו או שהסטאטוס־קוו יגבר עלינו

מאת מירי פז, סופרת "דבר" לענייני תרבות

"מערכת הבחירות הקרבה תתמקד בעימות בין מחנה המוכן להשלים עם הסטאטוס־קוו לבין מחנה המתנגד לו. אם לא נתגבר על הסטאטוס־קוו, הוא יגבר עלינו". דברים אלה אמר מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס במפגש המערך למנהלי מוסדות תרבות שהתקיים בסוף השבוע בבית אפיה בתל־אביב.

פרס יצא במתקפה חסרת תקדים על רוח הנכאים במפלגתו וספקנות הנויה לגבי תוצאות הבחירות. הוא הגדיר את מפלגת העבודה כ"מחנה אבול ספקנות וסגנבות". "אף שאני חי במחנה הזה, אני אופטימי לגבי תוצאות הבחירות", אמר. "אני מעדיף את משק כנפי הביקורת על רעש מחיאות הכפיים".

פרס תקף את הליכוד, שהרפתקאותיו, בנוסף על נזקים אחרים, גבו משאבים יקרים: "מלחמת לבנון שעלותה כשישה עד שבעה מיליארד דולר, ההתנחלויות שעלו עוד כמה מיליוני דולר – זו אשמת הליכוד". כתוצאה מכך נפגעו, לדבריו, בעיקר ההקצבות לחינוך ולתרבות. "עשינו שחיטה פראית באוניברסיטאות והפסדנו הרבה מוחות".

בהשיבו על שאלת מנכ"ל התיאטרון הלאומי "הבימה" שמואל עומר, כיצד התקציב העומד לתרבות (40 מיליון דולאר), אמר שמעון פרס, כי אם תזכה מפלגת העבודה בבחירות ייהנו מוסדות התרבות מתוספת בסך 19–20 מיליון דולר לתקציבם הכולל. לדבריו, "צריך לסבסד יותר את פעילותם של המוזיאונים, הצגות, תקליטים, קלטות וספרים (...) הגבה של השפה העברית".

שמעון פרס, שעמד בדבריו על חשיבות החופש והאמת ליצירה התרבותית, נדרש לחוסר העמדה של מפלגתו בנושא קיום המועצה לביקורת סרטים ומחזות (צנזורה). פרס השיב, כי הצביע בעד ביטול הצנזורה, "אבל במשטר דמוקרטי צריך לכבד את החלטת הרוב". פרס הפציר בבקי פריישטט, ראש המחלקה לתרבות במפלגת העבודה – שעל מינויה למועצה לביקורת סרטים ומחזות המליץ בעצמו – להשאר כחברה במועצה, כדי לא להשאיר את ההכרעות שם בידי "הפנאטים".

31.7.88 — 7.8.88

חיפה מארחת

זו הפעם השביעית שחיפה לובשת חג ומארחת את מיטב להקות המחול, הזמר והפולקלור מכל קצוות תבל.
כ־1500 רקדנים, נגנים וזמרים יופיעו בחיפה וברחבי הארץ בחגיגה בינלאומית של תנועה, צליל וצבע.

איטליה, ארגנטינה, הולנד, הונגריה, יוגוסלביה, יוון, ספרד, פולין, פורטו־ריקו, צרפת ובנוסף להם 50 להקות זמר ומחול מישראל

ב־31.7.88 בהיכל הספורט - רמות בן גוריון בשעה 20.30 במעמד שר החינוך והתרבות, הנשיא העולמי של C.I.O.F.F. וראש העיר חיפה,15 להקות מחול וזמר, 3 מקהלות, 3 תזמורות, ו־500 משתתפים בפתיחה חגיגית של הפסטיבל הבינלאומי לפולקלור.
1500 משתתפים במצעד המחוללים ביום שני 1.8.88 בשעה 17.00 ברחוב הרצל. סימפוניה של צבע, חן, צליל ותנועה.
מגוון עצום של מופעים במשך עשרה ימים בחיפה וחוצותיה, ירושלים, עין השופט, נהריה ובצפת.
נעילה רשמית במעמד מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס ובהשתתפות כל הלהקות ביום א' 7.8.88 בשעה 20.30 בהיכל הספורט רמות בן גוריון.
ראה פרטים בלוחות המודעות.
תחבורה ציבורית מוגברת מובטחת.

כרטיסים: הפצה ראשית: "גרבר": הנשיא 129, מרכז הכרמל, טל. 384777, 384222. מרכז חורב, טל. 247606 ובכל משרדי הכרטיסים ברחבי הארץ. קבוצות, מוסדות וארגונים: "גרבר" - מחלקת הפצה, טל. 388011.

כל יום 19.00–20.00 באודיטוריום: תערוכת תלבושות פולקלור ונגינת מוסיקה אותנטית של פולקלור העמים.

העולם רוקד בחיפה

בפסטיבל הרשמי הבינלאומי לפולקלור ה־7 בישראל

פרסום שפי

הם באים אלינו, בואו להיות איתם.

זה קורה עכשיו בחיפה, מבצע קיץ במלונות חיפה: 3 לילות + לילה רביעי חינם – 25%־50% הנחה.

מכתבי אנה פראנק

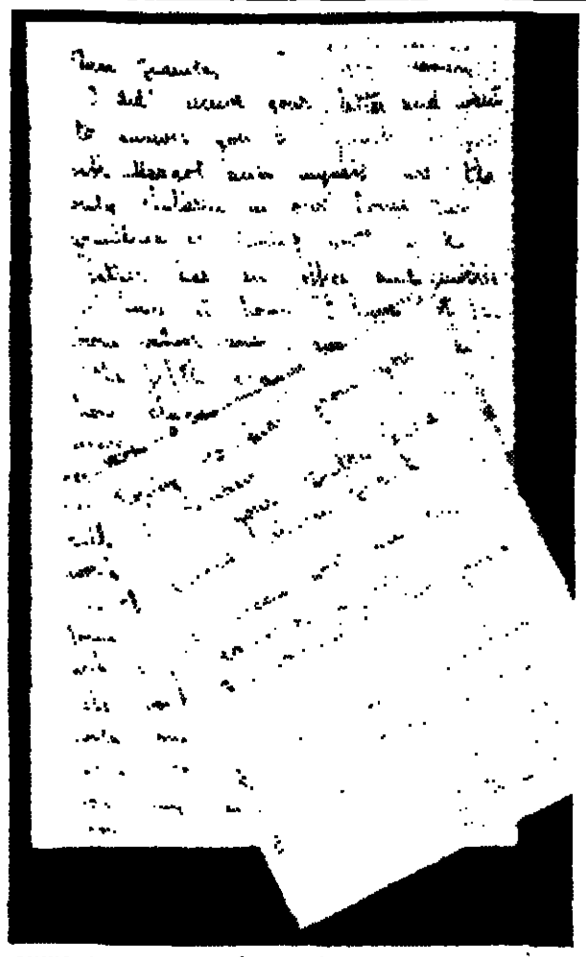

מכתב של אנה פראנק לחברה לעט אמריקאית, נמצא לא מכבר בהולנד. המכתב נכתב ימים אחדים לפני הפלישה האמריקאית להולנד. הוא יוצע למכירה פומבית בניו־יורק באוקטובר על־ידי גלריית "סוואן" ביחד עם גלויית דואר, אף היא של אנה פראנק. (צילום: א.פ)

<u>'לה נובל אובזרווטר':</u>

'המוסד' טמן מלכודת פיתוי למוסטפה טלאס

מאת גדעון קרן, סופר "דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"דבר"). – "המוסד" הישראלי טמן מלכודת לשר ההגנה הסורי גנראל מוסטפה טלאס – כך מוסר השבועון "לה נובל אובזרווטר".

השבועון מספר כי בביירות הופץ באחרונה צילום של הגנראל הסורי בזרועות בלונדית צעירה ליד בריכה. לפי הידיעה שמה של הצעירה ריאנה סידני והיא סוכנת השירותים הישראליים.

התמונה עצמה צולמה זמן קצר לפני הפלישה ללבנון ב־1982.

השבועון "ל'אקספרס" כותב, כי ישראל מודאגת מאספקת מטוסי "סוחוי 25" סובייטיים לסוריה ו"טורנאדו" בריטיים לסעודיה, משום שמטוסים אלה מצויידים במכשור לידי לילה שלא היה עד כה בידי הערבים.

<u>וייצמן על הצעת מודעי:</u>

הליכוד כבר הבטיח פעם פתרון בלבנון תוך 48 שעות בלבד

מאת עליזה ולך, סופרת "דבר" לענייני מפלגות

עזר ויצמן, יו"ר מטה הבחירות של מפלגת העבודה, הגיב בביטול על דברי יצחק מודעי בסוף השבוע שעבר שהציע לליכוד להצהיר, כי שבוע אחרי שיקים את הממשלה יפסיק את האינתיפאדה. "דברי מודעי מעידים על חוסר אחריות, על חוסר רצינות, על ירידות פוליטית ועל חוסר הבנה בנושאי ביטחון".

בדברו בכינוס פעילים מן הצפון בנצרת ביום ו' ליגלג ויצמן על הליכוד בהזכירו מה קרה כשהבטיח הליכוד להשליט פתרון בלבנון בתוך 48 שעות.

השר גד יעקבי, שהופיע אתמול בכינוס בשפיים, הרגיש שאין למפלגת העבודה על מה להתנצל. "אם נרצה, ננצח בבחירות", ציין יעקבי ואמר כי הגישה של "העבודה" צריכה להיות התקפית ברורה ולא מתנצלת מגומגמת. "ייתכן שהבחירות הקרובות יהיו ההזדמנות האחרונה למפנה לאומי", התריע יעקבי.

<u>סאלח טאריף מכחיש:</u>

הפרסומים עלי עלילה חפותי תוכח בביהמ"ש

מאת מסבה חלבי, סופר "דבר"

סאלח טאריף, ראש המועצה המקומית בכפר ג'וליס המועמד מספר 40 ברשימת מפלגת העבודה לכנסת ה־12, חזר והכחיש את כל הפרסומים נגדו בעתונות. טאריף אמר, כי הם עלילה, שמטרתה להשחיר את שמו הטוב ואת המעשים הרבים שעשה למען כפרו ג'וליס ולמען העדה.

טאריף הוסיף, כי הוא מאמין בצדקת המשפט הישראלי וכי המשפט יוכיח את חפותו ואת שקריותם של הסיפורים שהתפרסמו נגדו בעתונות.

בינתיים מסרב טאריף להרחיב את הדיבור בנושא ואומר: "אני פועל במישור המפלגתי והמוניציפאלי ועתה מצפים לנו כמה חודשים קשים של עבודה. אעשה הכל כדי שמפלגתי, המערך, תזכה ברוב מוחלט ותצליח להרכיב את הכנסת הבאה".

סופר "דבר" מציין, כי בעקבות הפרסומים התייצבו מאחוריו אישים רבים, דרוזים, ערבים ויהודים, שהביעו את תמיכתם המלאה בו ובמפלגת העבודה.

ארה"ב דחתה 8 מבין 200 פקחים סובייטים להסכם פירוק הטילים

ואשינגטון (ע"ד וע"צ). – ממשלת ארה"ב דחתה שמונה פקחים סובייטים לפירוק הנשק מתוך רשימה של 200 שהוגשה על־ידי מוסקווה, בחשש שהם סוכני ביון.

המדובר בפקחים שצריכים לעקוב אחר מימוש הסכם צמצום הטילים – מסרו פקידי הממשל ביום ו'.

הפקידים אישרו ידיעה ב"לוס אנג'לס טיימס", כי שמות של שמונה אנשים נמחקו מתוך רשימה של פקחים שהציעו הסובייטים ביוני למעקב באתרי הטילים אחר מימוש ההסכם, אמרו הפקידים. "היה חשש של פעילות בתחום המודיעין ברקע האנשים האלה. לא רצינו שהם יסתובבו בבסיסים שלנו בבית ובאירופה ויאספו חומר חסוי בתואנה שהם סופרים טילים", הסבירו.

הסוהר מצא את העציר שרוע בתאו – רופא בא וקבע מותו

המשטרה חוקרת נסיבות מותו של חנניה כהן בן 26 מאור־עקיבא שהושם במעצר לאחר שלא שילם מזונות לגרושתו

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

עציר, שנכלא ביום שישי בבית המעצר קישון בשל אי־תשלום חוב מזונות לגרושתו, נמצא מת למחרת בבוקר, בנסיבות מסתוריות, בתאו בבית המעצר.

חנניה כהן, בן 26, מאור־עקיבא, נעצר שלשום בבוקר על־ידי שוטרי תחנת חדרה בשל אי־תשלום חובות. הוא היה שיכור בעת מעצרו, ולכן הועבר לבדיקה רפואית בבית־החולים "הלל יפה" בחדרה. הרופא קבע כי האיש כשר להיכלא בתנאי מעצר, ולפיכך נשלח שלשום בערב לבית המעצר קישון למשך סוף השבוע. הוא נכלא בתא אחד עם מספר עצורים, אולם בגלל היותו בגילופין קרא קריאות גנאי והפריע לשאר העצורים בתא. לאחר שעמיתיו בתא התלוננו לפני הסוהר, הועבר כהן לתא מבודד, לא לפני שנבדק שנית על־ידי חובש. אתמול בשעה 8 בבוקר הוגשה לו ארוחת בוקר. כעבור שעתיים, דיווח סוהר שבדק את התאים, כי האיש שרוע בתאו ולא זז. מיד נפתח התא, הוזעק רופא, והוא שבדק אותו וקבע את מותו.

מפקד המחוז הצפוני, ניצב שלמה ברזן, מינה ועדה ובראשה קצין בודק שיבדוק את נסיבות המוות. הקצין הבודק קבע בבדיקה ראשונית כי העציר הקיא באחת משעות היום בתוך תאו, אולם נסיבות מותו עדיין אינן ברורות.

גופתו הועברה למכון לרפואה משפטית באבו־כביר לניתוח שלאחר המוות.

4 נהרגו בתאונות בסוף השבוע

רוכב אופניים נדרס למוות בכביש עכו־נהריה ● פעוטה נהרגה בהוד השרון ● בן 18 נהרג בתאונה בכביש ראש־העין־פ"ת ● חייל או"ם נהרג בכביש הערבה

מאת חנה מאיר, יוסי ליבוביץ' ואריה ארד

בתאונות דרכים קטלניות שאירעו בשבת אחר הצהריים, נהרג אדם אחד ו־8 אנשים נפצעו.

התאונה אירעה בכביש מראש העין לכיוון פתח־תקווה. ביום שבת, סמוך לשעה 16:15, נסע טנדר "פולקסוואגן" דאבל קבינה, הנהג על־ידי רחמים תייר, בן 32, תושב אשקלון. הטנדר נסע מכיוון מערב למזרח, סטה שמאלה תוך כדי כיוון נסיעתו, והתנגש במכונית "סובארו" שנסעה בכיוון הנגדי. מעוצמת ההתנגשות התהפכו שני כלי הרכב לצידי הכביש.

נהג ה"סובארו", ארז משורר, בן 18, תושב ראש העין, נהרג. נוסע נוסף שישב במכונית ה"סובארו" יובל משורר, בן 16, נפצע קל. כמו כן נפצעו קל: נהג הטנדר רחמים תייר בן 32, אשתו אביבה בת 32, בניה: צחי בן 9 ועמרי בן שנה וחצי. וכן נפצעו קל: נעמי שחר בת 31, בעלה דוד בן 43, בנם אורי בן שנתיים וחצי. הפצועים הועברו לבתי החולים "בילינסון" וה"שרון", שם קיבלו טיפול. נהג הטנדר נעצר לחקירה.

בתאונת דרכים קטלנית אחרת שהיתה ביום שישי בהוד השרון ברחוב פרדיים 9, פגעה מכונית פרטית מסוג "אודי 80", בנהיגת תושב הוד השרון, בפעוטה בת שנתיים וחצי, שירן זינגר, שחצתה את הכביש משמאל לימין בכיוון נסיעת הרכב. הילדה חצתה את הכביש מאחורי מכונית "פיאט" פרטית. היא נפצעה קשה בראשה והועברה לבית החולים "בילינסון", שם מתה מפצעיה.

יוסי ליבוביץ', סופר "דבר" בגליל המערבי מוסר, כי שלשום נהרג הנער דוד רודמן, בן 15 מעכו, בתאונת דרכים בעת שניסה לחצות עם אופניו את הכביש הבין־עירוני המהיר עכו־נהריה, סמוך לבית־הספר החקלאי "ידי־נתן". התאונה אירעה בשעות אחר־הצהריים, כאשר רכב פרטי שנסע לנהריה מכיוון עכו, הבחין ברוכב האופניים שחצה את הכביש מימינו, מאוחר מדי. הנער נפגע מהדף מטרים אחדים קדימה. הוא נפצע קשה בראשו ובחלקי גוף שונים והועבר באמבולנס לבית החולים הממשלתי בנהריה, שם מת מפצעיו. נהג המכונית הפרטית נעצר לחקירה ושוחרר בערבות.

(ע).– חייל בכוח הבין־לאומי של האו"ם נהרג ושישה נפצעו בתאונת דרכים שאירעה שלשום בכביש הערבה. רכב של הכוח הרב־לאומי של האו"ם השוהה במצרים, עשה ביום שישי את דרכו בכביש הערבה, כשפניו מועדות צפונה. הרכב הגיע לאיזור מושב חצבה, כשלפתע התפוצץ צמיג אחורי־ימני של הרכב. הרכב סטה ימינה והתהפך. בהתהפכות נהרג חייל איסלנדי של הכוח הרב־לאומי.

חמישה אנשים נהרגו, אחד מהם הולך־רגל, ו־78 נפצעו קשה ב־48 תאונות־דרכים חמורות בשבוע שעבר במגזר האזרחי.

נתונים אלה אינם כוללים את שישת ההרוגים בשתי התאונות הצבאיות שאירעו באמצע השבוע, שכן נתוני משטרת ישראל אינם מתייחסים לתאונות, שבהן מעורבים אנשי צבא בלבד. אולם בחשבון שנתי מהוות התאונות "הצבאיות" חלק קטן מכלל התאונות והמגמות המאפיינות את נתוני משטרת ישראל משקפות כללית את מגמת ה"צבאיות". בסיס הנתונים של השנה ושל השנה שעברה עשויים על־פי אותה הגדרה ומכאן שהשוואתם נותנת אינדיקציה אמינה.

נתוני השבוע שעבר משקפים חיזוק מגמת הירידה במספרן של התאונות החמורות ובמספרם של ההרוגים הן בהשוואה לחודש יולי אשתקד, הן בהשוואה ליוני השנה והן בהשוואת 29 השבועות הראשונים של השנה לאותם השבועות בשנה שעברה. בהשוואה ליולי אשתקד מסתמנת החודש ירידה של 56 אחוז במספר ההרוגים ושל 41 אחוז במספר התאונות הקטלניות. בהשוואה ליוני השנה מסתמנת ירידה של 21 אחוז במספר ההרוגים ושל 7 אחוזים במספר התאונות הקטלניות. אולם במספר הפצועים קשה מסתמנת יציבות: ירידה של אחוז אחד בהשוואה ליולי אשתקד למרות ירידה של 22 אחוז במספר התאונות הקשות, ועליה של 6 אחוזים בהשוואה ליוני השנה למרות ירידה של 7 אחוזים במספר התאונות הקשות.

מתחילת השנה נהרגו 234 אנשים ו־1,772 נפצעו קשה ב־1,479 תאונות חמורות. נתונים אלה משקפים ירידה של 8 אחוזים במספר ההרוגים ושל 18 אחוז במספר הפצועים קשה. מספרן של התאונות החמורות ירד ב־28 אחוז. עם זאת, ממוצע הנפגעים בכל תאונה עלה ב־9 אחוזים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. הממוצע השבועי של ההרוגים מגיע בתום 29 השבועות הראשונים של השנה ל־8.07 בהשוואה ל־9.48 בשנה שעברה כולה והממוצע השבועי של הפצועים קשה ל־61.10 בהשוואה ל־72.60 אשתקד.

הסיבות העיקריות לתאונות בשבוע שעבר היו אי־שמירת מרחק נאות בין כלי־רכב הנעים בזה אחר זה, אי־הקפדה על נסיעה בימין הדרך והתנהגות לקויה של הולכי־רגל.

מ"מ ראש־הממשלה שמעון פרס אמר בסוף השבוע, כי "יש להתאים את מערכת הכבישים בפרופורציה עם כמות כלי־הרכב במדינה". לדעתו נובעות התאונות מכך, שאנו דור ראשון למוטוריזציה ויש לעשות את מערכת הכבישים סלחנית יותר לטעויות אנוש. "אין טעם לשאת על כך דרשה. צריך לשבת עם מפה ועם ספר התקציב.

קבוצה של חברי קיבוץ עין־גדי, שלחוף ים המלח, באו שלשום לחוף גורדון בתל־אביב עמוסים בוץ בעל תכונות מרפא. המתרחצים התל־אביבים קפצו על המציאה

7 חשודים בהצתת האוטובוס בטבעון

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

משטרת זבולון סבורה כי הצליחה להניח יד על מציתי האוטובוס בחניון "אגד" בקריית־טבעון לפני כשבוע.

צוות חקירה מיוחד עצר ביום ה' שלושה חשודים נוספים בפרשה. למחרת עצרה המשטרה חשוד נוסף, המרכזי בביצוע ההצתה, תושב הכפר הבדווי בסמת טבעון. שלושת האחרים, המתגוררים בכפר סמוך לג'ניין, חשודים בסיוע למציתים לאחר המעשה.

שופט השלום בחיפה רפאל חרטנסקי הוציא צווים האוסרים את פירסום שמותיהם של הארבעה. בסך הכל בידי המשטרה שבעה חשודים בפרשה. שלושת האחרים מתגוררים בבסמת טבעון ובכפר איבטין שליד קריית־אתא. במשטרה סבורים כי החשודים בהצתת האוטובוס הופעלו על־ידי גורמים עוינים וקיבלו סיוע ומקום מחבוא מקומיים.

בצוות החקירה סבורים כי אין קשר בין משליכי בקבוקי התבערה על אוטובוסים חולפים בסמוך לקיבוץ שער העמקים, שהם לפי גירסת המשטרה, תושבי הכפר הבדווי ערב אל־זבידאת הסמוך לבסמת טבעון, לבין הצתת האוטובוס, וכי מדובר בשתי חוליות נפרדות.

ראש מועצת בסמת טבעון, מוחמד עלי, הוקיע את המעשה ואמר כי מציתי האוטובוס מבקשים להצית אש ביחסי הידידות והשכנות הטובה שיש לתושבי הכפר עם יהודים מן האיזור.

עובדי המתכת: אם המו"מ לא יתקדם – נכריז עיצומים

אם לא תחול התקדמות של ממש בישיבת התיווך שזימן ליום ראשון הממונה הראשי על יחסי העבודה, עו"ד נחמן אורי, עשוי מטה המאבק של הסתדרות עובדי המתכת, החשמל והאלקטרוניקה לממש את סכסוך העבודה שהוכרז בשעתו ולפתוח בעיצומים.

עזרא שלום ממזכירות הסתדרות עובדי המתכת אמר ביום ה' כי יש גבול לסבלנות ולאורך הרוח שמגלה הסתדרות עובדי המתכת, נוכח סרבנותם של נציגי המעסיקים בענפים אלה לנהל מו"מ בתום לב לכריתת הסכמי עבודה ענפיים.

פסטיבל סרטים באשדוד מחרתיים; חטיבת "גבעתי" מתכנסת מחר באשקלון

מאת דני צדקוני, סופר "דבר" בדרום

פסטיבל של סרטים מתוצרת ספרד, תורכיה, צרפת, יוון ויוגוסלביה, שיוקרנו בהקרנות בכורה ארציות, יעמוד במרכז תוכניות "פסטיבל הים התיכוני" שייפתח ביום שלישי השבוע באשדוד.

הפסטיבל שנערך לראשונה בקיץ שעבר, יימשך עד מוצ"ש ויכלול מלבד עשרות הסרטים ה"ים תיכוניים" שיוצגו בשני בתי הקולנוע "צמרת" ו"אשדוד" בעיר, חגיגת זמר ים תיכוני, ערב מחולות, יריד אמנויות, מפגן צלילה חופשית, אליפות ישראל בגלישה על גלים, שיט מפרשיות, פיסול חול ועוד.

כנס חטיבת "גבעתי" לדורותיה שייערך מחר בערב בפארק הלאומי באשקלון, יתחיל משעות הבוקר. בכנס בפארק תעניק עיריית אשקלון את אזרחות הכבוד של העיר לשר הבטחון יצחק רבין.

בימ"ש אוסר על ראש עיריית רחובות לשכור שירותי יחסי ציבור

מאת דני צדקוני, סופר "דבר" בדרום

שופט בימ"ש העליון, אברהם חלימה, אסר בצו ביניים עד לקבלת החלטה סופית, בהרכב של שלושה שופטים, על ראש עיריית רחובות, יחזקאל הרמלך, למסור פרסומים מטעמה ובשמה תמורת תשלום, לשלם ליועצי פרסום ומשרדי פרסום, וכן למארגני אירועים ולעורכי דין, אלא רק באישורה של ועדה שבחרה מועצת העירייה כדי לפקח על כך.

העתירה לבג"ץ הוגשה ע"י יו"ר סיעת המערך בעירייה מיכאל לפידות ויו"ר סיעת השכונות הפרופסור מרדכי בשארי. השניים תובעים להורות לראש העירייה לקיים את החלטת מועצת העירייה מהחודש שעבר לצמצום הוצאות העירייה, שכללה הקמת ועדה בראשותו של הרמלך שהודיע כי לא יעמוד בראשה שתעסוק בנושא הפרסומים והוצאות נוספות.

כידוע אין להרמלך רוב במועצת העירייה, והמצב הזה הנמשך מאז תחילת הקדנציה הנוכחית הוא שגרם בין היתר להחלטתו שלא להתמודד יותר על ראשות העירייה. מאידך תוהים משקיפים ברחובות ויריביו הפוליטיים על הפרסומים הרבים הרואים אור לאחרונה שהעירייה קשורה בהם והעוסקים בשבחיו.

שניים טבעו בים בת"א

(ע). – שני בני מיעוטים טבעו ביממה האחרונה בחופי תל־אביב.

ביום שבת, סמוך לשעה 3 אחר־הצהריים בחוף גורדון בת"א נפלטה אל החוף גופתו של עמאד בשיר סלימאן (21) מטמאללה.

סמוך לאותה שעה, בחוף תל־ברוך, נפלטה מהים גופתו של ג'מיל מוחמד חליל (17) מעזה.

בקבוק תבערה על רקע פלילי – בטירת הכרמל

(ע).– משטרת חיפה פתחה בחקירת נסיבות השלכת בקבוק תבערה שבת אור ליום ה' בחצר בית ברחוב וייצמן בטירת הכרמל.

הבקבוק נזרק לעבר צעיר תושב המקום המוכר למשטרה. רק בדרך נס לא התלקח פתיל הסמרטוט שהוטמן בקצהו של בקבוק בירה, שהיה מלא בחומר דליק.

חוקרי משטרת חיפה מעריכים, כי הרקע להשלכת בקבוק התבערה פלילי וקשור למאבקי כוח בין עבריינים.

הובא לבית־המשפט ונמלט דרך המעלית

(ע). – עציר, שהובא שלשום לבית־משפט השלום בתל־אביב להארכת מעצרו, נמלט מידי השוטרים.

סמוך לשעה 9.30 בבוקר הובא יואל ועקנין בן 22 מבת־ים לבית־המשפט. הוא חשוד בהוצאת תיק בתחום מרחב דן. העציר הצליח להמלט מהשוטרים באמצעות המעלית, הנמצאת בקצה המבואה ומשמשת להובלת עצירים לאולמות בית־המשפט.

המשטרה פתחה בחיפושים אחריו, ומונה קצין בודק לבדיקת נסיבות המקרה.

בן־ארי ניצח ב"סיירה"

ניר בן־ארי הגיע בליל שבת למקום הראשון בקבוצת המכוניות שעד 1,600 סמ"ק, במירוץ הרביעי לעונה זו באשקלון, במכונית ה"סיירה" עם מנוע בן 16 שסתומים (בתצלום). זו הפעם הראשונה, שמכונית מסוג זה משתתפת במירוץ בארץ. בכך שיפר בן־ארי את דירוגו בסיכום העונתי, בעלותו מהמקום ה־14 למקום השביעי בקבוצתו.
בקבוצת המכוניות שעד 1,300 סמ"ק זכה במקום הראשון חיים רווה בהקדימו את רמי שוכטוביץ. השניים מתחלקים במקום הראשון והשני בסיכום העונתי בקבוצתם, לאחר שצברו מספר שווה של נקודות. למקום השלישי הגיע דני לוי והוא נמצא במקום זה גם בסיכום העונתי.
בקבוצת המכוניות שעד 1,000 סמ"ק הגיע למקום הראשון יאיר פארן והוא תופס עתה את המקום השני בסיכום העונתי.
(כתב: אריה ארד; צילם: יוסי דנה)

הספינה של ישו בגינוסר "תיעלם" למשך שבע שנים

מאת שמעון וייס, סופר "דבר" בעמק

אתר התיירות שבו מוצגת הספינה העתיקה שנחשפה לפני כשנתיים ליד גינוסר ושנודעה בכינוי "הספינה של ישו", עומד להיסגר בקרוב למשך שבע שנים לפחות. בקבוצה הוחלט להתחיל בתהליך שימור אטי של הספינה שיכלול הכנסת חומרים משמרים לתוך הבריכה בה נמצאת הספינה.

משך תקופת השימור יוכלו המבקרים ללמוד על הסירה באמצעות סרט שהפקתו הסתיימה עתה. בסרט מובא סיפור חשיפתה של הסירה. בתום שבע שנות השימור בתהליך כימי מיוחד, יוכלו המבקרים לשוב ולראות את הסירה מבלי חשש שהעץ בה יאכל או יתפורר או שהמסמרים הקבועים בה יתכן ויישברו. כתוצאה מכך, יהיו המים עכורים ולא ניתן יהיה לראותה.

לא מכבר התברר לחוקרים בעקבות שלושה מבחנים מדעיים, כי הסירה נבנתה מעל לכל ספק בשנות הארבעים לספירה, אך תיתכן סטיה של כשמונים שנה באיבחון המדויק של תולדות הסירה. ישו הנוצרי פעל, כידוע, באיזור הכנרת בשנות השלושים לספירה. כיום מוצבת הסירה בתוך ביתן מיוחד ומקורה המיועד למבקרים והיא שקועה בתוך בריכה עם חומר כימי משמר מיוחד.

בן 90 נכנס למעלית שלא היתה, נפל לתוך הפיר – ונפצע קשה

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

אברהם [illegible] בן־ישראלי, אחד מנכבדי העדה הגרוזינית בארץ, ישיש בן 90 תושב נהריה, נפצע ביום שישי בבוקר בצורה קשה לאחר שניסה לפתוח את דלת המעלית בבניין בו הוא מתגורר, למרות שהמעלית היתה בקומה אחרת. הוא נפל לתוך הפיר ונפגע בראשו.

המקרה אירע בשעות הבוקר, כאשר בן־ישראלי, המתגורר בבניין בן 8 קומות בשכונת שפרינצק בנהריה, רצה לעלות לביתו בקומה העליונה. הוא לחץ על כפתור המזמין את המעלית, הצליח לפתוח את דלת המעלית בשתי ידיו, וכשניסה להיכנס פנימה, התכופף והחליק לתוך הפיר. הוא נפל מגובה של [illegible] עד שעבר [illegible] הבחין בו. אמבולנס הובהל למקום, והוא הועבר לבית־החולים הממשלתי בנהריה, כשהוא במצב קשה [illegible].

משטרת נהריה, שפתחה בחקירה, [illegible] המעלית [illegible].

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה זבולון
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה זבולון בקשה ליתן אישור לשימוש חורג להקמת חניון לאוטובוסים של מועצה אזורית זבולון בגוש 17172 חלקה 22 (חלק) ליד משטרת גלמי.
אפשר לעיין בבקשה במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה.
התנגדות תתקבל במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובא לדיון בפני הועדה הנ"ל.
משה בצר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה זבולון

פינה חמה לבבי
הקרן למען בטחון ישראל
התרומה המרגשת:
ותיקי מחלקת הסיירים של פלוגה ה' בפלמ"ח וקיבוץ נען עם השלמת הספר "הולכתם בארץ" 2080 ש"ח.
כל הכבוד:
אלוף (מיל') שלמה גזית הירצה במדרשה הליברלית בישראל והתמורה בסך 200 ש"ח תרם ללבי.
התרומה הצעירה:
תלמידי ביה"ס התכמוני, נתניה 511 ש"ח.
היום יותר מתמיד – לבי תן לבך ללבי
קרן לבי, רח' ד' (ארניא) 7, הקריה, תל־אביב 64734

משתתפים בצערן של
משפחות ברזק וזק
במות הדוד
ברוך ניב (נישט)
אבי נחום נישט הי"ד
ההלוויה תתקיים בקבוצת גבע
ביום א' 24.7.88 י' מנחם אב תשמ"ח בשעה 17.00.
קבוצת גבע

על מותו של מבקר המוסיקה
יהודה כהן
אבל
בית "דבר"

בצער רב אנו מודיעים על פטירת חברנו
מלך גלר
ההלויה תתקיים היום יום ראשון י' באב תשמ"ח 24.7.88 בשעה 16.30.
יוצאים מרחבת "המועדון לחבר", לבית העלמין בקיבוץ רמת־הכובש.
המשפחה ובית רמת־הכובש

תנחומינו לפרופ' חיים דורון
במות אחותו
חיה דרצ'נסקי ז"ל
בית קופת־חולים

ביום ראשון י"ז באב תשמ"ח 31.7.88
במלאת שנתיים לתאונת הדרכים
בה ניספו בנינו ובנותינו
נתייחד עם זכרם של:

נעם ניצן (פינקו) ז"ל — בן עזה ושלמה
דותן בן דעת ז"ל — בן לובה וגדעון
אסא אריאל (לבל) ז"ל — בן רחל ויובל
צח סלוס ז"ל — בן רחל וגדי
עפר לוי ז"ל — בן מתי ודפי
יוחאי סטולרסקי ז"ל — בן לננה וקלאודיו
איתן גלבוע ז"ל — בן טיבי ז"ל וחנה פוקס
אביב רון ז"ל — בן יעל וצבי
ראומה בן דרור ז"ל — בת אסתר ומוריס
אביטל לפלר ז"ל — בת נינה ואליהו

ההתכנסות בבית העם בשעה 16.00.
הטקס בבית הקברות בשעה 16.30.
המפקדים מתבקשים לשחרר את חייליהם ביום זה.
המשפחות ובית חפצי־בה

אל פדויי השבי

חברים יקרים לרגל כתיבת ספרי על ארבע שנות חיי בשבי הנאצי,
אני פונה אליכם בבקשה להעביר אלי כל חומר בכתב או בע"פ הנוגע לחיינו בתקופת היותנו במחנות השבויים בגרמניה.
החומר בכתב יצולם ויוחזר לכם.

בתודה מראש, שלכם
יוסף אלמוני
כתובת: רחוב ארלוזורוב 120 – חיפה טלפון: 04־663939

קבלת מודעות 24 שעות נדחף
מודעות משפחתיות דחופות
וכל יתר סוגי ההודעות ל
הלוח הכללי
דבר
מתקבלות 24 שעות ביממה
ב' דחוף דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118 (מול כסית)
טל. 246363 239952

דבר היום

חלומות מתנגשים באמריקה

אין מליצה שנשחקה יותר מ"החלום האמריקאי", אותו תואר־דרך שמעיד על עצמו כמעט כל פוליטיקאי אמריקאי שהגיע מעוני לעושר ומאפסים לגדולה. מועמדים לנשיאות מנצלים כך במיוחד את זכותם לתנגן את סופה של הדרך הארוכה לנצחון על יריביהם הפנים־מפלגתיים. לרובם יש הצדקה מסויימת לטעון כי רק באמריקה מצליחים שכמותם לגבור על דעות־קדומות ופערים מעמדיים־כלכליים. כך ג'ון קנדי הקתולי, כך ריצ'ארד ניקסון מהמעמד הבינוני הנמוך באזור של קליפורניה, כך ג'ראלד פורד המאומץ, כך בן השחיין העני רונלד רייגן, כך עתה גם מייקל דוקאקיס.

העוקץ שבחלום האמריקאי נוסח דוקאקיס הוא שגם מולו ניצב חלום, הפעם חלומו של ג'ורג' בוש. רק אחד מהשניים יוכל להתגשם בינתיים: בשמונה בנובמבר ייקבע מי יתעורר מחלומו והבית הלבן בידיו ומי יישאר עם שבר־החלום. עד כה הצטיין דוקאקיס בצעדיו המחושבים והמבוקרים, שהביאו לו את הנצחון על חצי־תריסר הדמוקרטים האחרים שהתמודדו על המועמדות. מכאן ואילך ייבחן בהרחבת בסיס־התמיכה בו אל מי שאינם מצביעים מסורתיים של הדמוקרטים, או היו כאלה ועברו אל רייגן. תודעת־הנצחון של הדמוקרטים בתום ועידתם המוצלחת באטלנטה עדיין מוקדמת למדי, שהרי גם מהוועידה הרפובליקאית בניו־אורלינס בחודש הבא יגיח מועמד בתדמית רוממה: בוש נמוג. ומשעמם בעיקר משום שגבר על יריביו ובראשם רוברט דול עוד קודם שהוכרע המאבק בתוככי הדמוקרטים. נסיבות אלה ישתנו בספטמבר־אוקטובר, כאשר תתנהל ההתמודדות האמיתית, אשר בה עשוי דוקאקיס ליהנות מיתרון מסויים בקרינה אישית, אך בוש מסוגל להתהדר במצב מדיני וכלכלי תקין שישכנע מצביעים רבים להתמיד עם הרפובליקאים.

בשולי החלומות הגדולים, סיפקה אטלנטה הוכחה נוספת להתגשמותם המהירה של חלומות אמריקאים. תומכי הערבים באמריקה חיקו את הצלחת תומכי ישראל, אירגנו שתדלנות וזכו בהשפעה על המצע המפלגתי והקשב הציבורי. גם פתיחת סניף ירושלמי של אחד מאירגוניהם, "הוועד נגד השמצה" (שאף הוא חיקוי למוסד דומה של בני־ברית) משקפת תיחכום פרו־ערבי גובר בהפעלת כלים אמריקאים. מי שממשיך להאמין כי ישראל תוכל לסמוך גם בממשל הבא, בוש או דוקאקיס, על תמיכה־דרכתי במדיניות נוקשה, אינו סתם חולם, אלא שוגה בהזיות.

מובאה

"ייתכן שהחמצנו שעת כושר היסטורית. אלמלא דחה שמיר את מסמך לונדון, שנוסח בידי פרס וחוסיין, ייתכן שהיינו היום בעיצומו של משא־ומתן, והאינתיפאדה היתה נמנעת."

מזכיר הממשלה בתקופת ממשלת הליכוד, אריה נאור, בדיון על ספרו החדש "כתובת על הקיר"

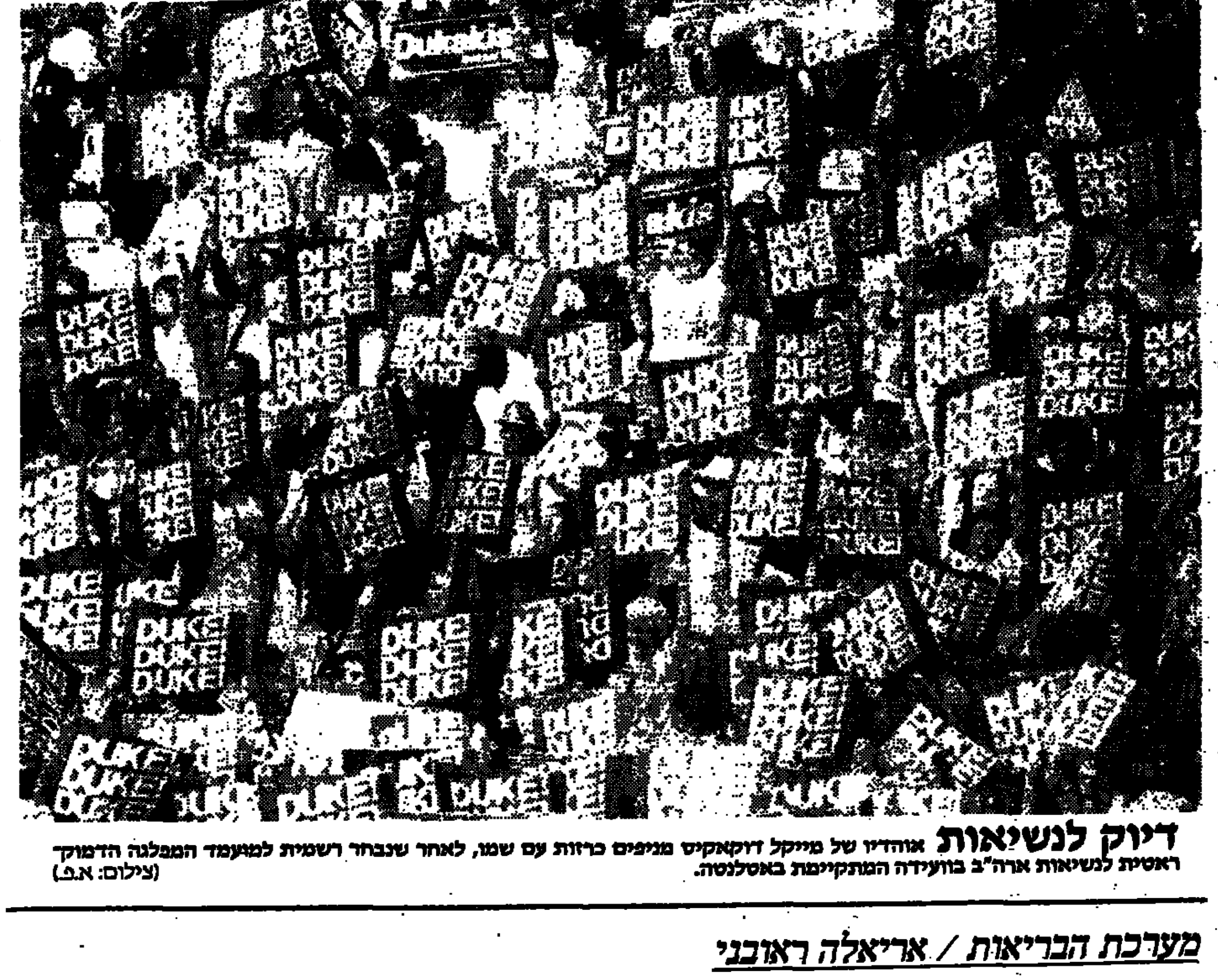

דיוק לנשיאות אוהדיו של מייקל דוקאקיס מניפים כרזות עם שמו, לאחר שנבחר רשמית למועמד המפלגה הדמוקרטית לנשיאות ארה"ב בוועידה המתקיימת באטלנטה. (צילום: א.פ.)

<u>בריטניה / יוסי מלמן</u>

אין מה להשוות

השגריר הבריטי החדש בישראל, מרק אליוט, לא ביקר קודם לכן בישראל. הוא רק קרא על אירועי המזה"ת בעתונים. תפקידו האחרון היה במשרד לענייני צפון אירלנד "שאין כלל מקום להשוותה לשטחים הכבושים"

מארק אליוט

"כל ההתחלות קשות", מצליח מרק אליוט לסנן מבלי לשבור את שיניו. ואכן, שגרירה החדש של ממשלת הוד מעלתה של בריטניה הגדולה נוכח לדעת עד כמה נכון הביטוי המאוד ישראלי הזה, שתלמידי עברית באולפנים מתוודעים אליו, מן הסתם כבר בשיעורים הראשון. לא ניתנו לו, לדיפלומט בן ה־49, אפילו מאה ימי חסד כדי להסתגל לקצב המטורף של הפוליטיקה בישראל. מרק אליוט נמצא פה רק חודש ימים וכבר למד לדעת, כי אין רגע דל במציאות הישראלית. פגישות הנימוסין שנקבעו לו בעוד מועד, כמו לכל שגריר חדש, עם ראש הממשלה יצחק שמיר ושר החוץ שמעון פרס הפכו בהכרח לרוויות מתח. הכל בעטיה של עסקת הנשק, המוגדרת "עסקת המאה" בין בריטניה לסעודיה.

על מינויו הצפוי בישראל שמע לראשונה לאחר חג המולד, בינואר 1988. עד אז לא ביקר בישראל וידיעתו על הנעשה במזרח התיכון "נשאבת כמו כל קורא אינטליגנטי של עתונים". במשרדו הצנוע בשגרירות הבריטית בתל־אביב הוא מפגין עניינות שאינה אופיינית דווקא לגינונים האנגליים. לבוש בחולצה, בלי עניבה וחליפה ומגיש בעצמו כוסות מים וקפה לאורחיו, אם כי יש לו קול רך עם מעט היסוס והיתוך דיבור שכה אופייניים לבוגרי מערכת החינוך הפרטית של אנגליה.

על פי דף הביוגרפיה הרשמי שהוכן בעבורו משרד החוץ בלונדון, נולד מארק אליוט בלידס במאי 1939. הוא התחנך בבית הספר היוקרתי של איטון והקולג' החדש באוקספורד. שם למד לימודים קלסיים ופילוסופיה. כמו הסופר ג'ון לה קארה, הצטרף מארק אליוט לצבא ועשה את שירותו הלאומי בחיל המודיעין. השנתיים שעשה שם, במסגרתן למד גם רוסית, מעניקות קרקע נוחה לספקולציה, שאולי בעצם מדובר באיש קהיליית המודיעין שעשה הסבה לשירות החוץ. בדיוק כמו הסופר הידוע, שעבר מחיל המודיעין לשירות הביון ובמסגרתו פעל כמה שנים במסווה דיפלומטי. גם עיון דקדקני בגיליון הביוגרפיה של השגריר אליוט יכול להצביע, לפחות למראית עין, על אפשרות כזו. הוא הירבה לשרת בעבודתו הדיפלומטית בתפקידים של מזכיר ראשון ושני ביפן, בקפריסין "ועשה חמש שנים מ־1969 בסבב תפקידים במשרד החוץ". במשך שנתיים וחצי עד למינויו לשגריר בישראל הושאל לתפקיד בכיר, שוב בלתי מוגדר, למשרד לענייני צפון אירלנד.

(המשך בעמוד 8)

<u>מערכת הבריאות / אריאלה ראובני</u>

לא נטשנו חולים

אי־אפשר לדבר על רפואה של שנות אלפיים ולהעמיד לרשות הרופאים אמצעים של בנגלדש, מונולוג של מנהל מחלקה ברמב"ם

"כואב הלב לראות בהידרדרותה של מערכת הבריאות הציבורית, אבל התיאורים הדראמטיים על הסבל הרב שנגרם לחולים בגלל העיצומים, מוגזמים", אומר פרופסור דוד ברזילי, מנהל המחלקה הפנימית ויו"ר החטיבה הפנימית של בית־החולים רמב"ם, שכיהן שנים כדיקן ראשון של בית־הספר לרפואה שליד הטכניון.

"ציבור הרופאים מנהל עכשיו מערכה קשה, שתוצאותיה ישפיעו על עתיד הרפואה בארץ", מדגיש פרופסור ברזילי. "אנחנו מרגישים כמו לוחמים בשורה הקרב ואני יכול לקבוע, כי רופאים ואחיות לא נטשו חולים גם בתוקף העיצומים. כל האמירות על נטישה [illegible] של חולים אינן משקפות את הנעשה בשטח. אינני חושש שעמדתם הנחושה של הרופאים תקומם נגדם את הציבור. הציבור יודע, אל נכון, את האמת. הוא מכיר ומעריך את העבודה המפרכת, האחראית והמסורה של הצוות הרפואי. עם זאת אין זה סוד, שהמערכת הרפואית הציבורית שלנו איננה מסוגלת לענות על הדרישות המינימאליות שמציבים כיום למערכות בריאות במדינות מתקדמות. היחס אצלנו בין מספר אנשי הצוותים הרפואיים לבין מספר המיטות הוא, למרבה הצער, מהנמוכים בעולם".

במדינות מתוקנות, מסביר פרופסור ברזילי, נוקטים צעדים להתאמת השירותים הרפואיים לצרכים, שהשתנו בשנים האחרונות תכלית השינוי. "המחלות כיום מורכבות יותר וגיל החולים גבוה יותר ויש להתאים את המשאבים, את המיכשור ואת הרכב הצוותים הרפואיים לצרכים החדשים", אומר מנהל המחלקה הפנימית. "אי־אפשר לדבר על רפואה של שנות אלפיים ולהעמיד לרשותה אמצעים של בנגלדש. במערכות שונות של המימסד לא רוצים להבין, כי בעידן הטכנולוגי יש להיערך לקראת שינויים מהותיים בכמה תחומים מרכזיים בחיינו, בתוכם כמובן בריאות הציבור: בצה"ל ובתעשיה הבינו, ששיטות ומערכות שהיו טובות בשנים קודמות שוב אינן עונות על הצרכים וצריך לפעול לשינויין; גם בשירותי הבריאות יש לחולל מפנה ולא לחשוש משחיטת פרות קדושות. מי שמנסה להציג את הנעשה בשירותי הבריאות כאילו החולה נמצא מעברו האחד של המתרס והרופא והצוות הסיעודי מעברו השני — טועה ומטעה. החולים, הרופאים והאחיות נמצאים באותו צד. המטרה היא אחת — לסייע לחולה".

פרופסור ברזילי מתרעם על הטוענים — בעיקר על כלי התקשורת — כי עיצומי הרופאים גרמו נזק [illegible] לחולים. [illegible] לחולל בלי שנבדקה. אינני מאמין שחולים נפטרו בגלל עיצומי הרופאים. מנסיוני בעבודה במחלקה הפנימית ובמחלקות אחרות אני יכול להעיד, כי חרף העיצומים לא נטשו צוותים רפואיים את משמרתם. ניתוחים דחופים בוצעו. גם כשהצוות היה מצומצם, נעשתה העבודה הדרושה. מדוע אלה שמותחים היום ביקורת על הצוותים הרפואיים שתקו ארבעים שנה? מדוע לא מתחו ביקורת על השיטות שהיו מקובלות כל השנים הללו במרפאות של הקופות השונות? מדוע לא הטרידו אותם התופעות האופייניות למרפאות הציבוריות — מספרם הגדול של החולים הרשומים אצל כל רופא, הזמן הקצר יחסית שמסוגל רופא המרפאה להקצות לבדיקת כל חולה, ומספרן הרב של פניות החולים למרפאות?"

פרופסור ברזילי איננו מתנגד, כמובן, למרפאות הציבוריות. אדרבא, הוא תולה בהן תקוות רבות, בעיקר נוכח הנטיה הגוברת לפתח את כר פעילותו של רופא המשפחה. הוא מעודד מכך שרופאים צעירים רבים פונים להתמחות ברפואת המשפחה ורואה בזה סיכוי גדול לשיפור שירותי הרפואה הראשונית, שתהיה במשך הזמן מעין מסננת לרפואה השניונית והשלישונית בבתי־החולים. אם כך יהיה, יוכלו בתי־החולים להפנות משאבים וצוותים להתמחות מוגברת במקצועות הספציפיים ולהעלאת רמתם. אם בד בבד תיעשה פעולה למניעת כפילויות במערכת, הוא משוכנע שהרפואה בארץ תחזור להיות רפואה על רמה גבוהה.

את בעיית שכרם של הרופאים חייבים לפתור, כמובן, אבדכי אין לראות בכך — הוא מדגיש — את העילה לפרוץ המשבר במערכת. "לא ייתכן שמשכורתם של רופאים תהיה כה נמוכה", הוא אומר. "לא ייתכן שרופא במעמדי, פרופסור מן המניין, מנהל מחלקה עם ותק של 35 שנה, יקבל תשעה שקלים ו־37 אג' לשעת עבודה. התוספות בעד תפקידים וכוננויות אינן משמעותיות ולמעשה אינן מובאות בחשבון כאשר הרופא פורש לגימלאות". עם זאת הוא מבקש להדגיש, כי שכרם הנמוך של הרופאים לא היה מעולם סיבה להתרשלות בטיפול. "הסגל הרפואי עשה תמיד מלאכתו באמונות, אף־כי הגורמים המוסמכים לא מילאו הבטחותיהם לא לאחיות ולא לרופאים, ולא שילמו להם תשלום נאות בעד עבודתם הקשה, האחראית והמיומנת".

לפרופסור ברזילי, שנמנה בעבר עם חברי ועדת טריינין, יש כמה הצעות־פתרון קונקרטיות, אולם הוא מסרב לגלותן כל עוד לא הציג אותן לפני ועדת החקירה בראשותה של השופטת שושנה נתניהו.

<u>הקו הירוק / שמעון נויס</u>

כמעט כמו בצפון

מאז האינתיפאדה הפכו הקיבוצים לאורך הקו הירוק במרכז הארץ לישובי ספר, והצתות הן עניין של יומיום. הממשלה לא עוזרת

בקיבוץ אייל שבשרון החלה האינתיפאדה הרבה לפני 9 בדצמבר. נקודת הציון לאינתיפאדה של אייל היתה בסתיו שעבר, בבוקר שבו מצאו עובדי האבוקדו של המשק את 80 הדונם שלהם עולים באש. בחודש מאי הגיע קצב ההצתות והחבלות לפעמיים־שלוש בשבוע. "יש לנו גבול ארוך עם הגדה", אומר נמרוד זיו, מזכיר הקיבוץ. "הקו הירוק גובל עם יותר ממחצית שטחי החקלאות שלנו, ובין מטע האבוקדו שלנו לקו הירוק מפרידים 30 מטר בלבד".

קיבוץ אייל נמצא בחזית הקדמית של הקיבוצים המשובצים לאורך הקו הירוק, שהפכו כמעט בבת אחת לישובי ספר. "עדיין לא כמו בגבול הצפון", אומרים בניר אליהו השכן, "אבל בוודאי לא כמו לפני שנתיים־שלוש". רשימת החבלות שביצעו ערביי הגדה והמשולש נגד אייל ארוכה. השיא היה הצתת מכון שאיבת המים, שגרם להפסקת השאיבה לקיבוץ במשך חודש, הצתת אסם התבואה בתוך חצר המשק והפגיעה במטע האבוקדו, שהיתה קשה במיוחד, שכן עתה יש לחכות שלוש שנים עד להבשלת פרי חדש במטע שניטע מחדש.

נמרוד זיו אומר, כי המודעות הבטחונית גברה. החברים אינם נוסעים "חופשי" בכבישי האזור, והחקלאים יוצאים עם נשק לשדות. על טרמפים בוודאי אין מה לדבר. בשעות אחר־הצהריים והערב מסתובב חבר משק חמוש בשדות המשק, ובשעות הלילה עושה זאת פועל שכיר, וזאת מלבד השמירה המקובלת במשק שתוגברה.

בקיבוץ ניר אליהו שבדרום השרון, הגובל גם הוא בקלקיליה וטול כרם, פיטרו את חברת השמירה, וכל החברים מתגייסים לשמור בתורנויות. אין התחמקויות ואין סירובים. אחרי שנים רבות של קיבוץ ללא גדר, התקינו סביב המשק גדר בקר גבוהה. גדי, מרכז המשק, אומר, כי מאז נזרק בקבוק תבערה לעבר רכב של המשק שהסיע את אחד החברים לשירות המילואים בקלקיליה, מבינים בחצר שהפעם זה לא משחק. אף שהרכב נפגע, בדרך נס לא היו נפגעים.

האינתיפאדה ניתקה גם את הקשר החברתי־כלכלי בין הקיבוצים לשכנים מערי הגדה וכפריה. שוב אין יוצאים למסעות קניות בשוקי קלקיליה, שכם וטול כרם. חוזרים לכפר סבא, נתניה וחדרה. גם יחסי החברות בין קיבוצניקים לערבים מכפרי האזור נותקו ברובם. בניר אליהו עוד עובדים כמה פועלים שכירים מאיזור קלקיליה, אבל אלה שרידים של מה שהיו פעם יחסי שכנות אמיתיים. מה שטרם נפגע, אלו הפעילויות המשותפות לחברי קיבוצים בשרון עם ערבים מטייבה, טירה ובקה אל־גרביה שנעשו ביוזמת השילוב האזורי שליד מועצת הפועלים.

תחום אחר שנפגע הוא הקליטה. מרבית הקיבוצים על גבול הקו הירוק במרכז הארץ הם קיבוצים קטנים. בניר אליהו פחות מ־200 חברים והמספרים באייל, מצר, בחן, חורשים ושאר הקיבוצים אינם גדולים יותר. נמרוד זיו מאייל מציין בצער, שכל המשפחות שעמדו בקשר עם המשק כדי לבדוק אפשרות קליטה ניתקו מגע בלי להסביר. תמונה דומה יש גם בקיבוצים אחרים.

לקיבוצים יש טענות נגד הגופים הממלכתיים. נמרוד זיו מציין, כי איש לא מתעניין במצבו של הקיבוץ, ומשאירים אותו להתמודד לבד עם הקשיים הכלכליים בעקבות האינתיפאדה, המוערכים בכ־400,000 ש"ח. באשר לצה"ל, גם כאן תלוי הסיוע בטוב לבם של מפקדי היחידות באיזור. אין הנחיה ברורה בפיקוד המרכז לעזור לקיבוץ. בקשות ותלונות, שנשלחו לפיקוד הבכיר, לא נענו.

<u>ירושלים / יורם לוי</u>

קצת התחשבות

ח"כים מהימין מעמידים את משטרת ירושלים על הרגליים משום שמתחשק להם לבקר בהר הבית. הם שוכחים שלמשטרה יש משימות חשובות יותר

מאות שוטרים אבטחו אתמול שלושה ח"כים של "התחיה" משום שהתחשק להם לבקר בהר הבית "לרגל ט' באב". השוטרים התפרסו מאיזור רחבת הכותל לאורך רחוב הגיא, בהר הבית וליד כל השערים המוליכים אליו. הח"כים סיירו בהר הבית ואחר־כך רצו לראות את פתח המנהרה של מנהרת הכותל. בזמן הביקור היתה משטרת ירושלים בכוננות וכל תשומת הלב הוקדשה לאבטחת הסיור בפיקודם הצמוד של מפקד המחוז הדרומי ניצב רחמים קומפורט ומפקד משטרת ירושלים תנ"ץ יוסי יהודאי.

כעבור ארבע שעות בלבד חזרה התמונה על עצמה, משום שהפעם התחשק לקבוצה של נאמני הר הבית לבקר במקום. לפני שבוע היה זה יו"ר ועדת הפנים דב שילנסקי, שהעסיק את משטרת ירושלים משום שהוא התעקש לערוך סיור בוויה דולורוזה.

בימים אלה כל סיור במזרח ירושלים מחייב היערכות מיוחדת של המשטרה, שבאה על חשבון הפעילות השוטפת במניעת הפרות סדר ובמניעת פשע. אולי ישנם ביקורים בלתי נמנעים, אבל אין זו השעה לביקורים הפגנתיים. חברי כנסת ואישי ציבור צריכים להתחשב בכמה שאפשר מלהטיל על המשטרה עומס נוסף. גם כך היא בקושי עומדת במשימותיה. שמירת הבטחון השוטף, המלחמה בתאונות הדרכים, שמירת הסדר בהפגנות פועלים והמלחמה בפשע — כל אחת ממשימות אלו קשה ביותר, והמשטרה לא צריכה תוספות.

מערכת הבחירות הקרבה תאלץ את המשטרה למתוח את אבריה העייפים בלאו הכי לקצה גבול היכולת, אך גם תעורר חברי כנסת מתרדמתם ואלו ירצו להוכיח את "עקרונותיהם" תוך שימוש במשטרה, ורצוי גם בליווי התקשורת. שר המשטרה וקציני המשטרה הבכירים נמנעים מלהביע דעה בפומבי לבל יחשדו אותם בנטיות פוליטיות (משום מה רק לחברי הכנסת מן הימין חשוב מה קורה בהר הבית), אך שלא לציטוט הם מביעים מורת רוח. לכן כל מה שצריך זה קצת התחשבות. אחרי הכל זה יהיה לטובת כולנו.

ח"כים מ"התחייה" יוצאים משער מג'ליס בהר הבית בליווי

<u>חיל האוויר / טלי זלינגר</u>

המרכיב הקריטי

בקר חיל האוויר שמוליק שחר מספר כיצד איתר ב־1973 את טיל ה"קלט" המצרי שהיה בדרכו לתל־אביב. טכנולוגיית הטילים השתפרה מאז, אבל הגורם האנושי עדיין חשוב מכל

בימים אלה, שבהם מרבים לדבר בסכנת טילי קרקע־קרקע הנושאים ראש־נפץ קונוונציונאלי, כימי או גרעיני, נשמע סיפור יירוטו של טיל "קלט", שנורה ממטוס טופולב־16 מצרי בפתיחת מלחמת יום הכיפורים, כאגדת ילדים תמימה. אבל לא כך נראה בשבת, 6 באוקטובר 1973, דקות מספר לפני השעה שתיים בצהריים, ה"בליפ" הבלתי־מזוהה, שנלכד על מסך המכ"ם ביחידת הבקרה האווירית במצפה־רמון כשהוא עושה דרכו לכיוון תל־אביב. בשביל יחידת הבקרה וחיל־האוויר בכלל, היו הרגעים שבין גילויו, דרך זיהויו כטיל "קלט" ועד ליירוטו על־ידי זוג מיראז'ים, אחד מפרקי הזמן היותר־דרמאטיים של המלחמה כולה.

הרבה שמות לפחד. טיל "קלט" היה אחד השמות באותם ימים. "קלט", פצצה דמוית מטוס בסדר גודל של מיג־15, עם ראש־נפץ במשקל טון וחצי ויכולת התבייתות על שידורי מכ"ם ועל מטרת שטח מתוכננת מראש. משגרים אותו מהגובה, ממטוס טופולב־16, בטווח 60 מייל ולאחר מעוף ישר הוא מתחיל להנמיך הדרגתית לכיוון המטרה. אלו מפצצות "קלט" המתבייתות על חום המכ"ם, הולכות לכיוון המשדר; אלו המתוכננות למטרת־שטח מוגדרת, הולכות אליה ברמת דיוק נמוכה, אבל כזאת שאין לה משמעות כשהמטרה היא עיר. מעט לפני השעה שתיים בצהריים, בשבת 6 באוקטובר, עשתה פצצת "קלט" את דרכה לתל־אביב בנתיב הים.

מי שאחראי במישרין לכך שתל־אביב לא ספגה פצצה, שהיתה מפילה עשרות נפגעים, הוא הבקר שמואליק (פרוסק) שחר. "ביום שישי הייתי מפקד תורן של היחידה. היתה כוננות, ואנשים לא יצאו הביתה. לקראת השעה ארבע הלכנו לשחרר את כולם. נשארנו אני ואחראי המשמרת, ובסך הכל ששה בקרים. הכוננות היתה טיפה מוגברת. לקראת אמצע הלילה הזעיקו אותי ואמרו לי להחזיר את כולם. "זה כמו מלחמה, תתכונן", אמרו לי. משפט שהיה מוזר לחלוטין מבחינתי. עם אור ראשון היחידה היתה מאויישת שוב לגמרי. עד שעה 11 בבוקר בשבת שינו כל הזמן את הפקודות וההוראות. אז אספו אותנו בחדר התדריכים וחילקו לנו משימות, עם זוגות פאנטומים שאמורים לצלם

(המשך בעמוד 8)

<u>עזה / דני צדקוני</u>

איך מגייסים את העשירים לאינתיפאדה

הניהול המעשי ברצועה עבר מידי המינהל לצבא, שחייליו אינם מקפידים על כבוד התושבים. מה חושב בעל מפעל עזתי הממתין בתור

ישראל מעוניינת שהחיים הכלכליים ברצועה יימשכו. זה גם מביא למינהל האזרחי מסים. למרות ששר האוצר הוא חסיד של סיפוח השטחים, הוא איננו מתכונן לממן את ניהולם ממקורות אחרים מאשר מסי תושביהם. ייתכן, שאילו מחוללי האינתיפאדה לא היו מעוררים את שאלת הסירוב לשלם מסים, לא היו עולות תביעות הממשל שום יגדילו את תשלומי המסים שלהם.

הזדמנתי ביום לח וחם ללשכתו של אחד הקמ"טים ברצועה. ישב אצלו בעל מפעל, שפועליו מתבטלים כבר זמן רב בגלל מחסור בחומרי גלם, שאינם מגיעים בגלל אי־מתן אישורים מהממשל — כל עוד לא הסדיר האיש את ענייניו במס הכנסה. האיש מוכן לשלם את המגיע ממנו, אבל הוא מטורטר כבר זמן רב, וזה נמאס לו. הקמ"ט מבטיח את עזרתו, אבל לבסוף קם האיש, זורק את ניירותיו על השולחן, ואומר שאם היהודים מעוניינים שהוא יפתח את מפעלו, שימציאו לו את האישורים הדרושים. הוא לא מוכן לעמוד בתור למס ההכנסה "כשכל פעם חיילים דוחפים אותי".

מאז תחילת האינתיפאדה עברה השליטה המעשית בשטחים מהמושלים, שחלקם היו רגישים לבעיות האוכלוסיה, לצבא, שחיילי הסדיר, הקבע והמילואים שלו לא הוכשרו בתחום להבין מהי משמעותה של דחיפה מיותרת של אדם שיש לו מעמד חברתי מסוים בקרב בני עירו. יצחק רבין ושמואל גורן מעוניינים אולי ברגיעה, אבל אם היו רואים את התורים שלפני משרדי המינהל השונים בעקבות מדיניות גביית המסים המוגברת שלהם, אולי היו מבינים שהדבר מרחיק את הרגיעה המקווה.

בשיחה עם גורם בכיר במינהל מסתבר, שרבים מאנשיו אינם משלימים עם "השיטות הצבאיות". ממשל חכם היה דואג להתקין סככות לממתינים בתורים לפני משרדיו השונים, ודואג לחלוקת מספרים לממתינים. המציאות כמובן אחרת. במו עיני ראיתי, איך חייל זורק עירימת טפסים על הכביש וההמון מתנפל עליהם כדי לברור מהם את הטופס השייך לו.

הקמ"ט מציע להקים ועדות, שלפניהן יוכלו נישומים גדולים לערער על הסכומים שהוטלו עליהם. הרי מה שאנו מבקשים זה להקהות את המתח הקיים ולא לגייס לשורות האינתיפאדה חוגים שלא נמנו עד כה עם פעיליה.

●●●●●●

ביום ג' שעבר התחיל לפעול ברצועה מבצע גבייה נוסף. באזור התעשייה ארז הוקם מתחם שמור לחילופי לוחיות הרישוי של הרכב הרצועתי, שמספרו נאמד בכ־25,000. הלוחית החדשה, המודפסת במקום באמצעות מכונה מיוחדת, עולה רק 20 שקל. אבל בהזדמנות זו על בעל הרכב לשלם את דמי ההיטל החד־פעמי, שהטילו השלטונות, הנע בין 180 שקל לרכב קטן וישן ל־7000 שקל לרכב גדול וחדיש. באותה הזדמנות נבדקים גם מספרי המנוע והשלדה כדי לוודא שהרכב אינו גנוב. הרעיון להחליף הלוחיות הקודמות בלוחיות בגוון הישראלי הצהוב ירד מהפרק, והלוחיות החדשות יהיו בגוון לבן וזהר.

המבצע יימשך שלושה חודשים, ואת מתקני הגבייה והבדיקה יעברו מדי יום כ־300 כלי רכב.

●●●●●●

הידיעה על הפסקת המלחמה במפרץ הפיחה תקוות גדולות ברצועה. מלבד הכאב על מלחמה בין שתי מדינות מוסלמיות, שאינן מסייעות בכך לעניין הפלשתינאי, נפגעה הרצועה פגיעה כלכלית ממלחמה זו. כידוע, רבבות עזתים מתגוררים במדינות הנפט הערביות, והם סייעו למשפחותיהם כאן בכספים ששלחו אליהן. המלחמה בין עיראק לאירן גרמה לשפל כלכלי במדינות עשירות אלה. שכרם של העובדים העזתים, שממנו מופרשים סכומים לאש"ף, קוצץ בגלל המלחמה ב־35 אחוז ובמקרים אחרים ב־50 אחוז. רבים מהם חזרו לביתם ברצועה. עכשיו מתכוננים רבים מהם לחזור למדינות הנפט, והכספים ישובו לזרום למשפחות ברצועה.

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

התבוששות

כאשר הוקמה ממשלת האחדות לפני ארבע שנים, פגש שמעון פרס את הרב עובדיה יוסף ששאלו, „מדוע אתה עצוב כל כך?" משנאנח פרס, אמר לו הרב: „יש לזה תקדים בתנ"ך. כאשר אדם ראה, שיש רק אשה אחת בעולם, חווה, הוא הקים איתה קואליציה וזו היתה ממשלת האחדות הלאומית הראשונה. הם קראו לה „גן עדן" והיא התקיימה, עד שהופיע הנחש".
אריה ארד

ואלה קורות

לפני מאה שנה – ב־23 ליולי 1988 – השמע זו הפעם הראשונה מה שהפך במרוצת הזמן להימנון תנועת הפועלים, „האינטרנציונל". בהתחלה קראו לשיר בשם „אל החופש". הקהל לא התלהב במיוחד והעדיף שירים מהפכניים אחרים כדוגמת ה„קרמאניול" או ה„מארסייז". גיסטאב דלורי, מי שנבחר לאחר מכן כציר סוציאליסטי בבית הנבחרים הצרפתי ומי שהיה ראש עיריית ליל, הוא האיש שגילה את הטקסט של ה„אינטרנציונל" בין כתביו של פוטייה שמת ב־1887. דלורי התרשם מהמילים והטיל על פעיל סוציאליסטי, המוסיקאי האוטודידאקט פייר דגייטר, את העיבוד המוסיקלי של היצירה. האינטרנציונל חדר באיטיות לכנסים של ציבור הפועלים ורק כעבור 25 שנה הפך להימנון הפועלים ברחבי תבל. עד עצם היום הזה מקבלים יורשי דגייטר ופוטייה תמלוגים בסך 8000 דולר לשנה. רק בשנת 2002 תהפך היצירה ל„נכס ציבורי" ואז יפסיקו לשלם תמלוגים ליורשים.

קצב על קיסר

לשורה של בכירים בהסתדרות, שיצאו נגד הרעיון שהועלה במפלגת העבודה להצניע את קיסר במערכת הבחירות לכנסת, הצטרפה בסוף השבוע שעבר נחמה קצב, יו"ר הרשות להגנת הצרכן בהסתדרות. בכינוס של פעילי צרכנות אמרה קצב כי „רק מי שניחן ביושר אינטלקטואלי וידע מעמיק, יכול לשקם את משק העובדים וקיסר הוא האיש". קצב אף כינתה את מזכ"ל ההסתדרות „הפנינה שבכתר תנועת העבודה". הוכחה לכך, לדבריה, היא חלקו המכריע בריסון האינפלציה במשק.

במסיבת עיתונאים בוילה של פרנקו זפירלי (משמאל) ברומא גילתה ליז טיילור את סוד נצחיות יופיה – „חיים נקיים" ועוד הוסיפה כי תשתדל לנצל את תהילתה למען המלחמה באיידס. טיילור משחקת בתפקיד משנה בסרטו החדש של זפירלי „טוסקאניני הצעיר".

האם הגדולה

לרוז קנדי מלאו 98 שנים. את יום ההולדת חגגה המשפחה בהרכב מלא בבית שבמסצ'וסטס. בתמונה: עם בנה הסנטור אדוארד קנדי לפני שבע שנים.

מן האלבום

תמונות של דוקאקיס הצעיר בשלבים שונים בחייו מופצות באחרונה כחלק מטאקטיקת ההתחבבות שלו. באחת מהן הוא מצולם בחזית בניין הקפיטול בוואשינגטון, ואילו כאן, בצילום משנת 1940 בתלבושת יוונית מקורית.

בשורה

בשורה טובה לגימלאי תל־אביב. החל מחודש ספטמבר הקרוב, תפעיל העירייה פרוייקט ייחודי שבמסגרתו ייהנו 60,000 קשישים המת־גוררים בעיר, מפעולה מקיפה בתחום התרבות. סגן ראש העירייה נתן וולוך (בתמונה) הוא ה־אחראי על הפעולה. בק־רוב תוקם תחנה בבית אריאלה שם „יסתערו" מתנדבים על קהל הי־עד, כדי להתחיל במפ־על מנויים לגימלאי העיר כדוגמת מפעל המנויים לנוער. הגימלאים ייהנו מהצגות תיאטרון, מופעי מחול ומוסיקה, סיורים וביקורים במוזיאוני העיר תמורת כרטיסים מסובסדים. כל המופעים ייערכו בשעות אחר־הצהריים. סגן ראש העירייה שוקד מזה זמן רב על תרבות הפנאי לקשישים ומאחוריו הישגים מרשימים בתחום זה. ע.ג.

את מסיבת סוף העונה הראשונה שלו חגג התיאטרון האידי במסעדת שמוליק כהן, כשעל השולחנות וודקה בשפע ואוכל יהודי למהדרין. בין מנה למנה נערכה מיני־הופעה על טהרת האידיש – יצחק חביס (משמאל), אביה של ליאת קניג סיפר סיפורים משעשעים, אתל קובינסקה, כלת פרס מנגר, שרה משירי, מוניקה ורדימון (במרכז, לצידו של יונתן סגל) שהצטרפה לתיאטרון להצגת „המגילה" שרה דווקא על „רומניה" ועל כולם ניצח מנחה הערב, מנהל התיאטרון, שמוליק עצמון. בין האורחים בלט שמואל רודנסקי, שנראה מאוד לאחר התקף הלב שעבר, והצייר משה ברנשטיין, שציור שלו עטר את מודעת „המגילה", שתפתח את העונה הבאה בבימויו של שמואל בונים.
י.צ.
צילום: שאול רחמים

מכתבים • מכתבים • מכתבים • מכתבים

להוציא מתוק מעז

הזעזוע יסודותיה של חברת העובדים, פקד אותה משבר כפול: מצוקה כלכלית קשה והסתאבות חברתית עמוקה. מצוקה כלכלית כי תפקוד את המשק, ניתן להתגבר עליה על־ידי הזרמת כספים וניהול טוב יותר. הסתאבות חברתית כי תפרוץ במנוסה – לא במהרה תירפא. הסתערות הפועלים על בית ההסתדרות בחמת זעם, אכולי שנאה ונכונים להרס מוכיחה, כי האנשים הם כפויי־טובה כפול שמונה.

אחת הסיבות העיקריות למשבר במפעלי חברת העובדים: המעמד בין נותן העבודה לבין הפועל אינו ברור כל צורכו ומרותו של המנהל על העובד אינה שלמה – אינה יכולה להיות שלמה. עובדה היא, כי בסקטור הפרטי לא פרצו משברים בצורה סוערת כל כך.

יתכן, כי „מעז ייצא מתוק". על חברת העובדים להיחלץ מן השיגרה, עליה להפוך את מרבית מפעליה המשקיים לקואופרטיבים שיתנהלו באחריותם של הפועלים, בהדרכתו של מרכז הקואופרציה ובעזרתה הכספית של ההסתדרות. תפקידה של ההסתדרות ליצור מקורות עבודה לחבריה. המסגרת הקואופרטיבית עדיפה על השיטה של ניהול אדמיניסטרטיבי.

גם לקואופרטיבים הקיימים בעיות של תעסוקה, ניהול, עינייני שכר ושכירים – בעיות אלה נפתרות על־ידי העובדים עצמם המנהלים את מפעלם – האחריות למשק מחייבת התנהגות אחרת של העובד. היוזמה בידי חברת העובדים ומרכז הקואופרציה.

בן־ציון מיכאלי
הרצליה

התופעה – והתשובות?

מכתבה של אביבה אהלי „תופעה ההופכת לשיגרה" („דבר" 17.7.88) בו היא מתריעה, כי „תמיד הפועלים ישאו בנזקים שהביאו מנהלים בלתי־יעילים" מחייב שאלות והבהרות:

בסולל בונה, כור ומפעליהם ההנהלות מורכבות מ:

1. מנהלים ממונים על־ידי ו/או באישור חברת העובדים.
2. מנהלים נציגי הפועלים והעובדים אשר נבחרו על־ידי כלל ציבור הפועלים והעובדים.
3. יושב־ראש הנהלה שהוא נציג חברת העובדים ומפקח מטעמה.

לכן, יש להבהיר:

1. מה מידת אחריותם של כל אחד מארבעת הגופים הנ"ל „למעידה, כישלון וסגירת המפעלים".
2. מה מידת אחריותו של מזכירות חברת העובדים ביו"ר ההנהלה.
3. סיבת אי־החלפתם ו/או סילוקם של המנהלים הבלתי־יעילים לפני התמוטטות המפעלים. הרי כולם ראו מאזנים חודשיים ושנתיים באופן שוטף.

ב. גילת
תל־אביב

המניה אך פחות יציבה

שר האוצר מנמק את התנגדותו הנמרצת להעברת כספים למערכת הבריאות בכך, שאין לפגוע ביציבות המשק. מלבד ההיבטים הלא מוסריים שבעמדה זו, בולטת צביעות רבה משום שאותו שר האוצר פעל לביטול (או יותר נכון אי־חידוש) מס־היסף השנה (כינוי מס שהוטל על בעלי הכנסה גבוהה ביותר), ונתן את ידו להעברת 70 מיליון ש"ח לישיבות. חלק קטן משני הסכומים האלה היה יכול לעשות הרבה למניעת הסבל הרב שנגרם לחולים.

אם זו החברה שאליה שואף שר האוצר אני מעדיף אותה פחות יציבה אבל יותר הומנית.

דוד הרוזי
ירושלים

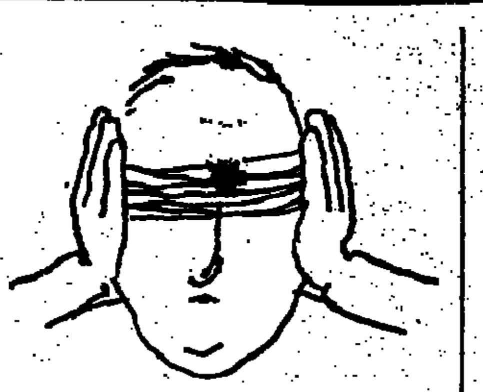

שיר אהבה לגרמנים...

„הישראלים והגרמנים צריכים לאהוב אחד את השני. בגרמניה יש היום דור צעיר, שאינו צריך לסבול בגלל חטאי אבותיו" – זהו „שיר־האהבה" לגרמנים ששידרה אלינו הזמרת עופרה חזה, לאחר הצלחתה המסחררת בהופעות בגרמניה, כאשר שירה צעד תקופה ממושכת בראש מצעד הפזמונים שם.

זו תקופה ארוכה מתנהלת כאן תחרות סמויה על אהדת הקהל בין ירדנה ארזי ועופרה חזה ומי מהן הזמרת המקובלת ביותר. עד כה היה המצב שקול, לכאן או לכאן, ללא הכרעה חותכת. נראה לי, ש„שיר האהבה" לגרמנים של עופרה חזה הכריע לרעתה. הציבור בישראל יעדיף את שיר ההלל של ארנסט יפת, הזכור לא לטוב, על שיר האהבה לגרמנים של העופרה...

א. סרוסי
חולון

אין צורך לרכוש השכלה

בתגובה על מאמרו של חיים ביאור על הנוער העובד („דבר" 14.7.88) נדהמתי לקרוא, כי נוער שאינו בעל השכלה תיכונית שלמה זכאי למשכורת בסך 548.63 שקלים.

כעובדת המקבלת שכר במוסד מקביל למשרד ממשלתי וכבעלת השכלה על־תיכונית בתחום מקצועי מקבלת אני שכר משולב+יוקר המגיע ל־527.35 שקלים. בחישוב פשוט שכר יום עבודה מגיע ל־22 שקלים. מכאן המסקנה המתבקשת שאין צורך לרכוש השכלה וגם לא כדאי לגדול כי במילא תרוויח פחות.

א. מ.
באר שבע

עלה תאנה לבעיה

ברצוני להתייחס לדבריו של חבר־הכנסת הרב מנחם הכהן בראיון ב„ערב חדש" בטלוויזיה ביום 11.7.88 בהנחיית רפי רשף בעניין גיוס בני הישיבות.

ראשית, עלי לציין, כי ראוי חבר־הכנסת הנכבד להערכה על עצם העלאת נושא חשוב זה הנוגע לכל השכבים באוכלוסיה, בשתיקה ובהסתר טיפול למציאת פתרון.

ברם, לעצם ההצעה של חבר־הכנסת למזג את בני הישיבות, שמספרם מגיע ל־20 אלף ולפי הטור הגיאומטרי עוד היד נטויה, לעתודה אקדמאית ולגייסם רק בגיל 24 לאימונים של שלושה חודשים ולשירות של שנה, נראה לי כי יש כאן שוב משום איפה ואיפה ובסך־הכל כיסוי עלה תאנה לבעיה.

על מנת להפסיק להיות ה„שאבעס גוי" של החרדים הצעתי היא, כי ננהג עפ"י האימרה האנגלית המפורסמת: „אם אינך יכול להילחם בהם – הצטרף אליהם". הבה נצטרף כולנו למחנה החרדים נסתופף באוהלי תורה בישיבות וכוללים, נקבל מענקים ממשלתיים נדיבים, נעסוק במסחר ונקיים מצוות פרו ורבו.

כך תוסר דאגה מלב האימהות (כפי שציין חבר־הכנסת), תיפתר בעיית החילוניים והחרדים, בעיית השירות בשטחים ועוד. אשר לבעיית הביטחון – נשים מבטחנו בצור ישראל וגואלו, נייבא שכירי חרב מפורטוגל ושאר ארצות, לשמור עלינו. ושלום ואחווה על ישראל.

יעל וילנסקי
חיפה

גישה רעננה להפלות

עתה שקרולינה חזרה לברזיל, עתה כשהקהילה היהודית בקוריטיבה מטפלת ברוח העוועים האנטישמית המנשבת במקומם, עתה כשנעצרו ישראלים בסן־פאולו בעוון סחר בקטינים – יאות אולי סוף סוף הגוף האחראי בישראל ויתייחס בכובד ראש למועקת האשה במצוקה הפונה להפלה.

כמי שמעורים בעניין, אנו מתריעים וחוזרים ומתריעים שמרבית ההפלות ניתנות למניעה על־ידי התארגנות השלטונות שיבואו לקראת האשה במצוקה שנאלצת לפנות להפלה.

עובדי בית־החולים הוותיקים ע"ש „שיבא", למשל, יעידו נאמנה על מנהל ביה"ח הנודע פרופ' חיים שיבא ז"ל, שמנע הפלות למכביר על־ידי שיכנוע ועל־ידי הענקה של מקרר או מכונת־כביסה וכו'.

העליה הפנימית זולה יותר מהעליה החיצונית שבוששת לבוא. גם העקרונות המקודשים של הארגונים הפמיניסטיים לא ייפגעו. זכות האשה לדעת מה היא עושה. זכות האשה לקבל אינפורמציה אלטרנטיבית!

השאלה היא, היש אדם במדינה המוכן והמסוגל ליטול על עצמו תפקיד בלתי־שגרתי וכרוך במאבקים כגון זה, שהפך לפרה קדושה של השמאל והימין גם יחד. דומה, שלו היה כיום אדם כדוד בן־גוריון ז"ל – היה יודע מה לפניו וכיצד לטפל בכך.

בידינו מכרה זהב של מאגר אנושי ואנו מבזבזים אותו בשל בטלנות משוועת. 19,000 הפלות רשמיות בממוצע מתבצעות לשנה בישראל. לפחות 10,000 הפלות מתבצעות במחתרת תמורת בצע כסף. ניתן למנוע את מרבית ההפלות לפחות על־ידי גישה רעננה.

שמואל קול, מזכ"ל
אגודת „אפרת" – לעידוד הילודה בעם היהודי

לפני 60 שנה — דבר — לפני 40 שנה

נשיא המועצה המוסלמית

מיניסטר המושבות הבריטי סירב לאשר את הזכות למועצה המוסלמית העליונה לקבוע לה נשיא תמידי לכל ימי חייו. ההחלטה בלונדון באה אחרי מו"מ ממושך. בין הועדה והממשלה לא הושגה הסכמה.

אסיפת תימנים

אסיפת תימנים תושבי שכונת [illegible], קבלה אתמול במחאה נגד הנהלת ועד שכונת התימנים „כרם התימנים", על שאינם מעסיקים בעלי־מלאכה ופועלים יהודים בתיקון בית־הכנסת בשכונה.

תכנית חדשה לברנדוט

בשיחות עם מנהיגים ערביים דן ברנדוט בנקודות הבאות: העמדה שהתקבלה במדינות הערביות כלפי ההפוגה. שאלת עתידה של ירושלים. המדיניות שינקטו המדינות הערביות כלפי מדינות שהספקה נשק וכסף לציונים.

הצליח המיקוח על המזונות

נוכח הקשיים בהשגת מטבעות זרים, יש לצמצם את רמת החיים של הישוב. שר האוצר אינו יכול להעמיד לרשות יבוא המזונות אלא 60% מהסכום הנדרש. עקר הדאגה – צרכי הצבא וירושלים.

מקרה אבוד

בריד'ג'

מאת ארנונה שמאן

אם ניתן היה להשליך מעולם הבריד'ג' על העולם הגדול, היינו צריכים להיות אופטימיים מאוד, משום שבבריד'ג', ראינו פעמים רבות כיצד נחלצים ממצבים אבודים, מעודדי דפרסיה, ויוצאים עטורי תהילה, ולכן ברוח זאת היינו כיום מתהלכים במצב רוח טוב יותר, למרות המצב הכלכלי, הפוליטי והבטחוני, הרחוקים מלהיות מעודדים, ותקוה שגם אנו ניחלץ מכל המצבים הקשים כפי שנחלץ מהם הכרוז ביד הבאה:

	צפון	
	♠KQ52 ♥A ♦532 ♣A9542	
מערב		מזרח
♠AJ1097 ♥32 ♦1098 ♣KJ8	צפ / מז מע / דר	♠863 ♥764 ♦QJ764 ♣Q7
	דרום	
	♠4 ♥KQJ10985 ♦AK ♣1063	

מחלק דרום
פגיעים מזרח־מערב
הכרזה:

דרום	מערב	צפון	מזרח
1 הארט	1 ספייד	דאבל	---
4 הארט	---	5 קלאב	---
6 הארט	---	---	---

מערב הוביל ב־10 דיאמונד, ממבט ראשון נראה שאם מערב לא זוכה באלוף ספייד, יצטרך הכרוז למסור שתי לקיחות בקלאב ולהיכשל בביצוע החוזה. אולם לא כך אירע, הכרוז זכה באלוף, שיחק הארט לעבר האלוף, חזר לידו במלך דיאמונד והמשיך בסידרת הארט עד למצב הבא:

	צפון	
	♠KQ5 ♥--- ♦--- ♣A95	
מערב		מזרח
♠AJ10 ♥--- ♦--- ♣KJ8	צפ / מז מע / דר	♠863 ♥--- ♦Q ♣Q7
	דרום	
	♠4 ♥98 ♦--- ♣1063	

הכרוז שיחק את ה־9 הארט, כשהוא משליך קלאב מהדומם, ומערב נכנס ללחץ. אם ישליך קלאב, ישחק הכרוז ספייד מידו, אם מערב זוכה באלוף, אין לכרוז בעיות, משום שעל המלכה והמלך ספייד ישליך את שני הקלאבים שבידו, אם מערב דוחה את הלקיחה, ממשיך הכרוז באלוף קלאב וקלאב נמוך, מערב זוכה בלקיחה, אולם ה־10 קלאב שביד הכרוז מוגבהת. לעומת זאת אם מערב משליך ספייד על ה־9 הארט, ישחק הכרוז ספייד מידו, ואם מערב דוחה את הלקיחה, ימשיך הכרוז בספייד שייתחף בידו, והמלכה ספייד שבדומם תוגבה, כשהכרוז מוסר במקום של דבר לקיחה אחת בקלאב.

נהג !
עשה את המינימום למען אלה העושים את המכסימום.
תן טרמפ לחייל !

המרכיב הקריטי

(המשך מעמוד 7)

בשעה שתיים בצהריים בגזרת התעלה, כי מתבצעת שם פעילות חריגה (בקרים ביחידות הבקרה של חיל־האוויר הם העיניים של הטייסים; יושבים לפני מכ"מים, שומרים על נתיבי הטיסה ועל המטוסים ומכוונים אותם בהתאם לצרכים ולנעשה במרחב האווירי). אני יורד לעמדת יירוט, מחכה לקבל את הזוג שלי, מחכה שיקראו לי בקשר, כדי לשמור עליהם, ואז אני מקבל הנחיה הפוכה – יש תקיפות בצפון, צריך להחליף מסך ולראות מה קורה שם. תוך שניה מחליפים מסך ומקבלים גזרה אחרת לצפייה ויירוט. ואז – הוראה חדשה, יש גם תקיפות בתעלה, צריך לעבור לתעלה. אני עובר ומחכה לקבל זוג מיראז'ים מחצור. הם קוראים לי באשקלון, אני מתביית עליהם על המסך וברור לי שנפתחה מלחמה.

„אני יושב בבונקר על כסא, מסודר כזה, כשמעלי שלוש תקרות לגובה, שישמרו עלי היטב. יש לי שלושה זוגות מיראז'ים ששלחתי לתעלה, ואני אומר 'אני סט' ומתכוון כמובן אליהם. תפקידי לחפש מיגים, לשמור עליהם, ופתאום אני רואה 'בליפ'. מבחינתי זה מבנה, אני לא יודע משהו אחר. מבקש רשות ליירט את המבנה ואני רואה שהוא כל הזמן מתקדם. אני מבצע יירוט קלאסי בהנחיית הטייסים ולמרבה הפלא ה'מבנה' איננו נכנס לקרב אוויר אלא ממשיך ישר. אולי הם, המבנה, לא רואים אותנו, את המטוסים שלי? או שהם טייסים מצרים ממש אמיצים? אני מביא את הזוג מאחוריהם, החבר'ה שלנו לא רואים כלום. אצלי על המסך ממשיך ה'בליפ' לנוע קדימה. אני כבר לא מבין כלום. בשלב כלשהו הבנתי שיש הפרשי גובה, וכשאני שואל את הזוג שלי באיזה גובה הם, אני בהתאם מנחה אותם להביט ישר לפנים, גבוה מעליהם, אל הדבר הזה, אל 'המבנה'. כבר ברור לנו שזה הפך, כנראה טיל, ולא מטוסים. הבעיה היא שהזוג שלי גם היה מוכן לקרב אוויר, ולהיכנס ליירוט של מטרה איטית זה עניין מסובך, אם לא מתכוננים לקראתו.

„בינתיים אני שומע שטיל נוסף כזה שוגר מכיוון אחר ואני עושה חשבון שהוא מכוון ישר אל היחידה שלי. אני מרים את הראש טיפה למעלה, וזה בסדר – יש מעלי שלוש קומות. אני אכתוב. מספר שניים בזוג המיראז'ים שלי אומר: 'בֹּקֶר, שים לב, זה מטוס ללא טייס'. הטייסים מבינים שזה 'קלט' ושהוא מתחיל גלישה. עוד קצת תרגילים, הם במטוסים ואני מול המסך, ומספר אחד מיירט אותו בזנב. בתוך שלוש־ארבע דקות פצצת ה'קלט' היתה בתוך תל־אביב. ההרגשה האישית שלי היתה שעשינו עבודה טובה. איפה שלא עשו את זה כמו שצריך", הוא מספר.

במהלך המלחמה פגעו טילי „קלט" מונחי חום במכ"מים של יחידות הבקרה באופירה, שם נהרגו שלושה חיילים, ובסיני, שם נהרגו שניים. באופירה הוסלה היחידה ובסיני היא הושבתה ליממה ויותר. הנזק לעיניים של חיל־האוויר היה קשה. הציוד והאמצעים הטכנולוגיים היו זהים, אבל בכל מקום, מול כל מסך, ישנם אנשים. הכושר של כל אדם שונה, גם המצבים שונים. בחיל־האוויר, כמו בכל מקום עתיר טכנולוגיה בצה"ל – וכיום כל תחום לחימה הוא כזה – ממשיכים לומר שהאדם איננו עבד הטכנולוגיה אלא אדונה. על רקע איום טילי הקרקע־קרקע מסוריה, מסעודיה ומעיראק, ועל רקע התקרית במפרץ הפרסי, שם יירט מכשיר מתוחכם את המטוס הלא־צבאי והביא למותם של מאות בני אדם, אומרים אצלנו – האדם הוא עדיין המרכיב הקריטי. ערכו של הגורם האנושי עולה בכל שמתחכמת המערכת ומשתכללת, טוענים בחיל־האוויר.

הגורם האנושי ויכולת התושיה המהירה שלו לא יועילו, באין אמצעים לעצור תהליכים. את ה„קלט" כבר לא צריך לעצור, הוא נגרע מאליו מארסנל האיום. יורשיו וצאצאיו, פצצות דומות אך חכמות יותר וטילי הקרקע־קרקע של היום ושל מחר, הם האתגר החדש לגורם האנושי.

אין מה להשוות

(המשך מעמוד 7)

מארק אליוט מודה כי הוא מודע לשמועות כאילו עברו המקצועי היה בקהילת המודיעין, אך מכחיש אותן מכל וכל. „הרקע המודיעיני שלי מסתכם בשנתיים ששרתי בחיל המודיעין והעובדה שלמדתי רוסית".

מכל מקום, הנסיבות אילצו אותו, עוד לפני שהספיק להתוודע היטב להוויה המסובכת של ישראל (קרא כבר „שתיים וחצי ספרים" של עמוס עוז ולומד עברית) לקפוץ למים הגועשים. ראש הממשלה, בניגוד לפרסומים, לא העלה נושאים של מהות בפגישת הנימוסין שלו עם השגריר, אך בשיחות ההיכרות עם המנכ"ל המדיני יוסי ביילין, ועם שר החוץ שמעון פרס נרשמו מחאותיה הרשמיות של ישראל על עסקת הנשק, במיוחד מכירת מטוסי ה„טורנדו" לסעודיה.

„אינני חושב שיש ויכוח רציני", מדגיש השגריר אליוט. „בין ישראל לבריטניה. הסברתי כי האינטרסים שלנו הגיוניים ואין אנו מתכוונים לפעול נגד ישראל". ובכל זאת כיצד בריטניה מסבירה את כוונותיה למכור נשק לערב הסעודית המצויה במצב רשמי של מלחמה עם ישראל?

„אפשר ש„הסבר" הוא ביטוי מוטעה. אכן, אנו מוכרים נשק, כפי שהכל יודעים, למספר רב של ממשלות הנחשבות לדעתנו מתונות. אנו עושים זאת באחריות ובמיוחד תוך הקפדה על המאזן האסטרטגי, שאין בכוונתנו להפר. איננו סבורים כי עיסקה זו תשפיע על המאזן האסטרטגי באזור. מטרתנו לספק ציוד הגנתי, או ציוד שניתן להשתמש בו להגנת אומה המעוניינת לרכוש ציוד זה".

בישראל הובע חשש שבסופו של דבר יגיע הנשק הבריטי למדינות הנמצאות בעימות ישיר כמו ירדן. ידיעות בעיתונות עסקו השבוע באפשרות כזו. האם אתה מודע ומבין לדאגה בישראל?

„כן, אני יכול להבין דאגות אך עלי להדגיש כי בכל עסקת נשק יש סעיפים ברורים, הקובעים כי הציוד לא יוכל להיות מועבר למדינה שלישית. ודומני כי עיקרון זה חל גם על עסקת הנשק עם סעודיה".

לעומת זאת ממשיכה בריטניה להטיל אמברגו על מכירות נשק לישראל.

„אכן, לא חל שינוי במדיניות שלנו. האמברגו הוטל בעקבות מלחמת לבנון ביוני 1982. ההחלטה דיברה על כך שהאמברגו יישאר בתוקף כל עוד ימצאו חיילי ישראל על אדמת לבנון".

אבל רוב חיילי ישראל עזבו את אדמת לבנון ולפי פרסומים שונים רק קומץ של כמה מאות חונה בדרום לבנון.

„אני מקבל את הנתונים שלך ובכל זאת עיקר הדבר שחיילי ישראל עדיין נמצאים בלבנון וזו מה שקובע את מדיניותנו".

מדוע רק בריטניה מכל מדינות השוק האירופי המשותף מתמידה באמברגו?

„אינני יכול לדבר או להסביר את המדיניות של שאר מדינות הקהילה האירופית. המדיניות של ממשלת בריטניה היא ברורה כפי שהסברתי אותה, זו עמדה".

ולסיום, אדוני השגריר, האם נסיונך בצפון אירלנד לימד אותך להבחין בדמיון שבין המצב שם לסכסוך הישראלי־פלשתינאי?

„רק כמובן שבצפון אירלנד יש בני אדם עם שתי דעות ורקע דתי שונה ומסורות, זו של ממשלת בריטניה, לקרבם להבנה טובה יותר באמצעות דיאלוג, רק במובן זה המטרה שלנו דומה לכוונות של הקהילה הבינלאומית במזרח התיכון – להשיג הבנה בין הצדדים באמצעות דיאלוג. אך אין בכלל מקום להשוואה אם מתמודדים לבעיות של אלימות טרוריסטית מפני שהשיטות שלנו לטפל במצב אינן דומות כלל לשיטות שמשתמשים בשטחים המוחזקים. אין לנו מצב שם בני אדם זורקים אבנים על שוטרים ברחובות הערים. בצפון אירלנד פועלים רק קומץ של טרוריסטים בעלי מוטיבציה, המשתמשים בכלי נשק קטלניים נגד חיילים והחוק המקומי".

איטליה / "אקונומיסט" ל"דבר"

מעל לחוק

ליצ'יו גלי, איש "הבונים החופשיים" שהורשע במעורבות בטבח בבולוניה, אינו מתכוון לרצות את עשר שנות המאסר שהוטלו עליו. איך מתחמקים מעונש באופן אלגנטי

ליצ'יו גלי נשפט בימים אלה לעשר שנות מאסר. במשך שנים מספר היה גלי האדם המבוקש ביותר באיטליה, וגזר־הדין שלו מקרו באחת מפעולות הטרור החמורות ביותר של העת האחרונה באיטליה, הפיצוץ בתחנת הרכבת בבולוניה באוגוסט 1980. גלי לא נכח באולם בית־המשפט ב־11 ביולי, בעת קריאת גזר־הדין. אותה שעה הוא אירח כתבי עתונות בביתו, "וילה האגרה", ליד ארצו שבטוסקאנה. הוא לא מתכוון לרצות אפילו עשר שניות מן העונש.

הפצצה, שנשתלה באולם ההמתנה של המחלקה השנייה בשבת רדוסה של תופשת קיץ, הרגה 85 אנשים ופצעה 200. כעבור שש שנות חקירה, ב־1987, כשהואשמו החשודים באחריות למעשה, טען התובע הכללי כי את ההתקפה ביצעה קבוצת טרור ימנית, שהופעלה בעיקר על־ידי גלי, לשעבר ראש לשכת "הבונים החופשיים, פי 2" המיסתורית. ההתקפה, אמרה התביעה, היתה חלק ממתקפה כללית על יציבותה של הרפובליקה האיטלקית.

בית־המשפט קיבל עכשיו בעיקרו את טיעון התביעה. שלושה גברים ואשה אחת, שנמצאו אשמים בהנחת הפצצה, נשפטו למאסר עולם. גלי עצמו זוכה ממעורבות בהתקפה בבולוניה. עונש־עשר־השנים נגזר עליו על חלקו בנסיון שיפוטי, בסיועם של שלושה פקידים בכירים בשירותים החשאיים של איטליה, להטעות את החוקרים בבולוניה. הוא עשה זאת על־ידי האכלתם ב"מידע חיוני", שהוביל לטרור־פיסרק אחרי פלשתינאים, אחרי קבוצה שנתמכה על־ידי לוב, ואחר־כך אחרי קבוצה־מצודפת, כביכול, של טרוריסטים צרפתים וגרמנים שמאליים. גלי יערער עכשיו על העונש.

בינתיים הוא כמעט אדם חופשי, הודות להסכם הסגרה של איטליה עם שווייץ. בעזרת ידידים שיש לו בחוגים הגבוהים, נמלט גלי מאיטליה במארס 1981, לאחר שנתגלו תיקי השתייכות לאותה לשכת "בונים חופשיים" בכספת שלו ב"וילה האגרה". מאוגוסט 1983 עד ספטמבר 1987 הוא חי כנמלט־ממשפט בדרום אמריקה, אבל כשהחליט בסוף להסגיר את עצמו, הוא עשה זאת בשווייץ.

היתה זו בחירה נבונה. לפי הסכמי ההסגרה בין שווייץ ואיטליה אי־אפשר להסגירו באשמת עבירה "פוליטית". ההתקפה בבולוניה ופעולות טרור אחרות, שגלי היה מעורב בהן לכאורה, נראו בעיני השווייצרים הדקדקנים כעבירות פוליטיות.

ולכן, כשהוסגר גלי סוף־סוף לאיטליה, היה זה כדי לעמוד לדין בעניין שונה לגמרי, התמוטטותו של "בנקו אמברוסיאנו" של רוברטו קאלווי ב־1982. משפט זה עומד להיפתח בסתיו. היה אפשר, כפי שאכן קרה, לשפטו על האשמות הקשורות בשערוריית בולוניה, שנוסחו עוד לפני הסגרתו. אבל אין אפשרות לאכוף את העונש, וגם לא את עונש 17 שנות המאסר שהוטל עליו בית־משפט בפירנצה בנובמבר שעבר, על מימון פעולות טרור. גלי נראה רגוע ולא מודאג ביום שהוכרז גזר־הדין בבולוניה. נראה שלו עצמו, לפחות, יש אמון במשפט האיטלקי.

מידע

דמוקרטיה

ארגון "בני־ברית" בצרפת ביקש לבחון את תדמיתה של ישראל בעיני הצרפתים. התוצאות אינן מלבבות, כצפוי, ומגלות ירידה בתדמית:

★ שליש מהנשאלים סבורים כי ישראל אינה מדינה דמוקרטית.

★ 28 אחוז סבורים, כי ישראל אינה יותר דמוקרטית ממדינות אחרות במזה"ת.

★ רק 55 אחוז מאמינים שחיילי צה"ל יורים להגנה עצמית, ואילו 43 אחוז אינם מאמינים בכך.

★ כשני שלישים מהצרפתים סבורים, כי הקמת מדינה פלשתינאית עצמאית תהיה מקור לבעיות חדשות. למרות זאת שליש מן הציבור תומכים בהקמת מדינה כזו.

ויכוח / פרופ' שבח וייס

טיעונים ריקים

הזכויות ההיסטוריות, שבנימין נתניהו מדבר עליהן, משתנות יחד עם ההיסטוריה. ומה עם הזכויות על עבר הירדן?

בתגובה על ביקורת של א.ב. יהושע, חזר בנימין נתניהו על הטענה, כי מי שמוותר על זכותנו על שכם וחברון כאילו ויתר על זכותנו על חיפה ויפו. טענה זו מושמעת שוב ושוב מאז מלחמת ששת הימים. אבל כל מי שמשעין זכויות מדיניות אקטואליות על זכויות היסטוריות ובוחר לעצמו מפה היסטורית נוחה, משמיט כל בסיס לוויכוח עניני וריאלי. הרי על פי אותו הגיון אפשר לטעון, כי מי שוויתר על זכותנו על עבר הירדן המזרחי, כאילו ויתר על זכותנו על כל הגדה המערבית.

הזכויות ההיסטוריות אינן מצב מוצק, חד משמעי, קפוא. גם להן יש דינמיקה, הנגזרת משטף האירועים ההיסטוריים: ממלחמה ושלום, מהסכמים, משינויים דמוגראפיים, אתניים, תרבותיים, דתיים ואחרים. בכ"ט בנובמבר 1947 נקבעו עובדות היסטוריות חדשות. בעקבות מלחמת השחרור נקבעו עובדות חדשות, כך גם לאחר מלחמת ששת הימים ולאחר הסכמי קמפ דיוויד. גם הסכם השלום הבא יקבע זכויות היסטוריות חדשות.

אנחנו כאן בכוח הזכות וגם בזכות הכוח. אך אין לנו כוח, וגם לא צורך, להגן על כל הזכויות. מותר, וגם רצוי לעתים, לוותר על חלק מן הזכויות ואין בכך כל פסול. לכן, טענות מהסוג שטוענים בנימין נתניהו וחברי הליכוד מצטרפות אל טענות הדוברים הפלשתינים הקיצוניים, המתבססות על זכויותיהם ההיסטוריות. טיעון שגוי זה משחק לידי הרדיב, ומכביד על פילוס דרך להסדר שלום עם המתונים יותר.

טענה אחרת של הליכוד נגד החזרת שטחים מתבססת על הצורך במרחבי התיישבות לקראת התקבצות כל העם היהודי בארץ ישראל. זו טענה מוזרה, שכן השטחים אינם ריקים, ואוכלוסייתם הערבית הולכת וגדלה. יוצא איפוא שכל מי שטוען טיעון זה כאילו דיבר על טראנספר של עוברי השטחים. לעניין זה, אין הבדל עקרוני בין "טראנספר עכשיו" או טראנספר בעתיד. על כן, כל סיפוחיסט הוא גם טראנספריסט.

שיקום שכונות מאות שחורים מהעיירה לאנגה ליד קייפטאון פונו שלשום בכוח לעיירה האילוצה במסגרת "שיקום השכונות" הדרום אפריקאי. משאיות לקחו את התושבים והרסו את בתיהם כדי להעבירם למקום החדש. (צילום: א.פ.)

"דבר" מארח / דן שרון

לכם יש ולנו אין

יהדות דרום־אפריקה במצור. הלא־יהודים חושדים בה בחוסר נאמנות, השחורים רואים בה חלק מהממסד הלבן. רק הישראלים ממשיכים לזרום

מיכאל כץ, נשיא ועד השליחים של יהדות דרום־אפריקה, מספר ששאל פעם את הארכיבישוף דזמונד טוטו על התגברות המגמות האנטישמיות בקרב השחורים בדרום־אפריקה. טוטו ענה לו, שהמאבק איננו רק בין הגזעים, אלא גם בין אלה שיש להם לבין אלה שאין להם. "לכם יש", טען הארכיבישוף מקייפטאון.

התארחתי לארוחת שבת בבית יהודי ממוצא ליטאי. בעל הבית עוסק בעסקי הבשר, וקשה מאוד היה להשתחרר מן התחושה כי אכן מדובר ב"סיר הבשר". היהודים חיים ברמת חיים גבוהה, ובבתי הפאר שלהם משרתים שחורים. אבל למרות הכל ניכרה הדאגה. את הילדים מגדלים במקום, אבל עם הפנים החוצה. רבים מן הצעירים עוזבים, בעידוד ההורים, ויוצאים לחפש את עתידם באוסטרליה, ארה"ב, קנדה, אנגליה ומקצתם — אף בארץ. בעיני היהודי הדרום־אפריקאי, ישראל היא גם משאת־נפש אך גם מקלט. כשנשאלו הילדים בבתי־הספר היהודיים ביוהנסבורג, אם הם בעד או נגד ההפרדה הגזעית, הם בחרו להשיב "אני ציוני".

בשנים האחרונות נוסף מימד חדש. "ישראל בחושות", אומר טוטו, "ועליכם לשאת בתוצאות". השחורים מבינים את הנעשה, לאש"ף משרד בזימבבואה המפיץ תעמולה עוינת, וגם שיתוף הפעולה בין ישראל לדרום־אפריקה אינו מוסיף. אמנם היו כמה הכרזות חיוביות מצד מנהיגים שחורים, כמו הדוקטור מוטלנה שביקר לאחרונה בארץ, אך הללו נשכחות מהר מאוד עם חזרתם ליבשת השחורה.

בדרום־אפריקה חיים כ־120,000 יהודים, מהם יותר מ־20,000 ישראלים. בעבר היה היחס של הקהילה לישראלים פושר ולעתים אף שלילי, אך היום היחסים חמים יותר והם נקלטים ברצון. היהודים, מיעוט קטן, תופסים מקום מרכזי בחיי התרבות, הכלכלה והחברה במדינה. היום סובלת הקהילה מתחושת בדידות בבירה. כחלק מן הקהילה הלבנה, הם נתונים ב"מצור". לכן הם מחפשים קשר עם העולם היהודי, ובמיוחד עם יהדות ארה"ב, שרבים מצעיריה מגנים את כל הקשור בדרום־אפריקה. תהליך היציאה של הצעירים נותן את אותותיו, והיום הקהילה מזדקנת. היהודים גם מתרכזים היום במרכזים העירוניים הגדולים — יוהנסבורג, קייפטאון ודרבן. התחזיות הדמוגראפיות קודרות.

רבים מן היהודים מנסים לתרום תרומה כלשהי להבנה הבין־גזעית. מגדל קפלן ושותפו איזיק יופה הקימו את ה"קרייד פונדיישן", הפועלת לבניית מוסדות חינוך מקצועיים בקרב השחורים. "פחות חשוב מה עושים, ויותר חשוב מה נראה שעושים", אמר על כך אחד מפרנסי הקהילה. אולם מן הכוונות הטובות לביצוע המרחק רב. היהודים חיים בתחושת סכנה הממתינה להם מעבר לאופק. מצד אחר קשה להם להיפרד מן העושר (חוקי המטבע אינם מקלים על הוצאת כספים), ומהצד האחר הם חשים כי בטווח הארוך אין להם סיכויים. החברה הדרום־אפריקאית הלבנה מודעת לכך ומפרשת זאת כחוסר נאמנות. מבחינה זו, הקשרים של ממשלת דרום־אפריקה עם ישראל מועילים ליהודי דרום־אפריקה, שאם לא כן, רבים מהרגשות האנטי־יהודיים היו צפים ועולים אל פני השטח. שיתוף הפעולה עם ישראל חשוב מאוד לדרום־אפריקה, והבנים אותה — כך אומרים — למועדון האטומי.

האלמנט הנמצא בבידול בתוך הוא הישראלים. הם יושבים בעיקר ביוהנסבורג ובאים על־פי רוב לשנה־שנתיים, אם באופן פרטי ואם כנציגי חברות הפועלות שם. רבים מהם נשארים לתקופות ממושכות. הקשרים עם הארץ הדוקים, והטיסה השבועית של "אל־על" מיוהנסבורג מלאה תמיד עד אפס מקום.

לאחרונה חלו כמה שינויים מעניינים. הדרום־אפריקאים הבינו כי במקום חתימה על עסקות רשמיות עם גופים ישראליים — דבר שנעשה קשה יותר בשל הלחץ האמריקאי — אפשר לייבא מומחים. בכמה מן המקרים נעשה הדבר בהסכמה ותוך שיתוף פעולה עם המוסד ה"מייצא", אך בשנה שנתיים האחרונות החלו הדרום־אפריקאים מפעילים "ציידי ראשים". הללו, בדרך כלל קציני צה"ל משוחררים הפועלים בשם חברות דרום־אפריקאיות, מגייסים מומחים ישראלים על־פי הצרכים הספציפיים של הפרוייקטים. הם נהנים מהכנסות גבוהות ותנאי עבודה נוחים, האווירה בבתיהם ישראלית מאוד — פיצוחים, בדיחות ופוליטיקה (ישראלית). ברור שלא כל הבאים נקלטים, אבל בסך הכל קולטת הקהילה המקומית את הישראלים בזרועות פתוחות.

תל־אביב / נתן רועי

האזרחים משלמים

להט שוב נמצא במצוקה כלכלית. אבל אל דאגה: הוא יודע איך לחזור לבזבז על חשבון משלמי הארנונה

המצוקה הכספית חוזרת לעיריית תל־אביב בגלים, כמו גלי המשברים הכלכליים הפוקדים במחזוריות חברות כלכליות. מדי ארבע שנים נלחץ שלמה להט, ראש העירייה, אל הקיר, אך בתוך זמן קצר הוא מתאושש. אזרחי העיר הם המשלמים את מחיר הבזבוז: העלאת מיסי הארנונה, קיצוץ בתקציבי החינוך המיוחד וקיצוץ בתקציבים לקשישים.

בשנת הכספים 1987/88 היה התקציב הרגיל של עיריית תל־אביב 402 מיליוני ש"ח. באותה שנה הוצאו לפיתוח 160 מיליון ש"ח. את כספי הפיתוח נטל הגזבר העירוני מעודף תקציבי בתקציב הרגיל, שהגיע ל־75 מיליון ש"ח. נלקחו — נוסף על כך — 60 מיליון ש"ח כהלוואה מ"גחלת". עוד 30 מיליון ש"ח נלקחו מהכנסות עצמיות של העירייה, כמו מכירת נכסים, הכנסות ממפעל הפיס והעברות ממשלתיות.

בשנת 1988/89 היה התקציב המיוחד של העירייה חצי מיליארד ש"ח. התקציב היה מאוזן. על־פי חשבון שעשו באחרונה מומחים שונים היה תקציב הפיתוח העירוני 35 מיליון ש"ח, אולם החוזים שנחתמו עם קבלנים שונים ועם ספקים, לכשיגיעו לכלל פרעון, עלולים להסתכם ביותר מ־180 מיליון ש"ח.

להט יודע שהמצב התקציבי קשה מאוד, ואף־על־פי־כן הגיש רשימה ראשונה של הוצאות התקציב המיוחד בסוף חודש מאי האחרון. היה רשום בה: 38 (!) מיליון ש"ח. נוסף על כך, לפני כשבוע, אישרה הנהלת העירייה תקציב פיתוח (רשימה שניה) של כ־50 מיליון ש"ח. גזבר העירייה יצחק אלרון וממלא־מקומו מנחם ליאור התריעו, עוד בעת שהגישו את התקציב המיוחד (רשימה ראשונה, חודש מאי), כי אם התקציב שהוצא לא ימומן על־ידי הלוואות שתיקח העירייה מהבנקים, לא יהיה אפשר לשלם משכורות לעובדים או לעמוד בהתחייבויות לספקים ולתשלומים למס ההכנסה.

חברי הקואליציה התעלמו מאיתות האזהרה של גזבר העירייה יצחק אלרון. על־אף הדברים החמורים ששמעו מפיו בוועדת הכספים ובהנהלה, הם הרימו ידיהם והצביעו בעד אישור התקציבים המיוחדים. בעיקר יש להתפלא על חברי מועצת העירייה מטעם המערך, שיודעים את מחירו של הבזבוז. הם יודעים היטב שלהט, לאחר שייחלץ מהמשבר, יקצץ ברווחה ובחינוך, ואף־על־פי־כן הם שותקים.

להט עצמו לא מתרגש כלל. הוא נחלץ ממשבר העירייה ב־1981 בעזרת הלוואה שקיבל מיורם ארידור. במשבר של 1984, כשהעובדים שבתו משום שלא שולם להם שכרם והספקים בעלי־החוב התרפקו על דלתו בלי הרף, הוא חתם על "הסכם בניעה". האוצר הסכים אז, בדצמבר 1984, לתת לעיריית תל־אביב ארבעה מיליארד שקלים כהלוואה, בתנאי שהעירייה תתחייב לשמור על החוק ותבטל עבודות וחוזים עם ספקים. להט קיבל את החצי הראשון של ההלוואה — שני מיליארד שקלים — תמורת התחייבות (בהסכם) לקצץ בחינוך, בתמיכה בקשישים, ברווחה. הוא עשה כפי שהתחייב עד שקיבל את החצי השני של ההלוואה. אחר כך שבר את הכלים וחזר למדיניות ההוצאות — תקציבי פיתוח מנופחים ורשימות של תקציב בלתי־רגיל.

לאחר משבר 1984 הגדיל להט את תשלומי הארנונה ב־10 אחוזים. אזרחי תל־אביב הם ששילמו את מלוא המחיר. עכשיו ידאג להט לכך שהמשבר הכספי לא יפרוץ בתקופת הבחירות. מיד אחרי הבחירות הוא ייקלע למשבר כלכלי עמוק, אבל שוב ייצא ממנו כמנצח ויטיל על תושבי עירו את המיסים שהוא מבקש להטיל כעת, אך האוצר אינו מתיר לו לעשות כן.

תשעה באב / שלמה שבא

נגד ההיסטוריה

מאורעות שקרו לפני אלפיים שנה יהיו נושא לוויכוח בבחירות הקרובות. כיצד להקל את נטל ההיסטוריה היהודית?

ושוב היה תשעה באב, התעניות המסורתיות, בתי הקולנוע, בתי השעשועים והתיאטרונים שבתו, והרדיו ניגן שוב את המנגינות העצובות והנוסטלגיות, המודיעות על מלחמה, נצחון או יום־זכרון, והטלוויזיה הקדישה תוכניות לנושאים כגון "החורבן לאן", וחבורה של פרופסורים ומומחים וידענים טענה טענות רציניות, ורחובות הערים היו שרויים בלילה באור מעומעם ובהודה כמצפים ליום הדין. אין עם כיהודים המציין ימי אבל בכל תוקפו ומהותו כאילו מדובר באסון שקרה אתמול וצלו עוד מרחף עלינו. ותשעה באב, שהוא מעין יום־דין לאומי, הוא הבולט בימי האבל. וגם אנשים לא דתיים נתפסים לאווירתו במידה פחותה או רבה יותר.

הרי מדובר במאורע שקרה לפני כאלפיים שנה, בבית מקדש שנשרף, בפולחן שנפסק, בעצמאות מסוייגת מאוד שפסקה, בשינוי אופיו של העם — מהיותו אומה מגובשת שרובה יושבת בארץ אחת, לאומה מפוזרת בין העמים. הרי הפיזור והגלות היו במידה רבה בחירה של היהודים עצמם. ועכשיו, כרבע מן היהודים התרכזו במדינה משלהם, אחראים לגורלם, והנה גם עכשיו, אנו "חוגגים" יום זה באבל רב. הוא הפך לפולחן חדש, לצורך עמוק. "דבר" בראשיתו הקדיש מאמר ראשי לתשעה באב, כאילו הוא מגיב על אחד ממאורעות היום. דומני שהוא נדפס אז גם במסגרת שחורה.

היהודים חיים ברובם בין עמי אמריקה ואירופה. קורות עמים ומדינות ודתות אלה הם בני כמה מאות שנים, אולי אלף, אולי אלף ומשהו. אין לך עם שמאורעות מלפני 2000 ואפילו 3000 שנה, משפיעים עליו עד היום — אפילו בענייני יום־יום — כיהודים. לעמים אחרים מה שקרה בשחר הולדתם נראה מעורפל ונסלח וראוי לעתים לחיוך.

מי מהאנגלים, הצרפתים, הגרמנים יש לו טענות נגד מלכים רשעים, גזלנים ורצחנים שפעלו בראשית ימיו? להפך, הם רואים בהם גיבורים ומרבים לספר בעלילותיהם, ואילו אנו שונאים עדיין את הורדוס כאילו רצח והטיל עלינו מסים רק אתמול. מאורעות שקרו בימי החשמונאים, בימי הבית השני ואחר כך הם עניינים שיהיו נושאים בבחירות הקרובות. אני בטוח שיהיה מי שיכנה את המפלגות שאיננו מסכים עמן "מתייוונים", ומתנה אחר ישא את דגל יוחנן בן־זכאי, אחרים יצעקו "מצדה", ואחרים יאשימו את המפלגה היריבה שהיא "מרבה שנאת חינם" כמו במרד בימי הבית השני, ואחרים יתווכחו, אם צריך היה למרוד בימי בר־כוכבא או שהיתה בכך סכנה לקיום האומה. וכולנו נצעק, וזה לא שייך לבחירות, כי יהודי אמריקה מבקשים להקים מרכז כעין בבל ופומבדיתא ונהרדעא על גדות ההודסון.

אינני מצליחים להתפרק מנטל ההיסטוריה. היו מי שסברו, כי הקמת המדינה תקל עלינו, אבל לא כך קרה. עד היום מתפללים יהודים חכמים הזים בציון על שיבה לציון וקוראים בהתרגשות "לשנה הבאה בירושלים". נושאים אנו את סובל ההיסטוריה היהודית והטרגדיות שלה ללא הינתק. החשוטרת ההיסטורית מעיקה על הגב, והנפש מבקשת קצת שכחה והקלה ללא הצלחה, ורבים עדיין חיים בתוך השנאות והסתירה של הכמטאות העקלקלות של ההיסטוריה היהודית ומתגעגעים למה שלא ניתן להשיג. חבורות יושבות בירושלים ואורגות בגדים לכוהן הגדול, אחרים מכינים קטורת, נרד ולבונה, נדמה לי שכבר גילו מהי התכלת וכיצד לעשותה. יש גם המתגעגעים למצדה, לפסגות יהודה, לפסגות עולם, שוב לצאת לשליחות. נפש מסובכת, נפש יהודי, לא תשקוט.

גרמניה / שלמה שפיר

יובל ל"ליל הפרעות"

בגרמניה מחליף הביטוי "ליל הפרעות" את הביטוי הנאצי "ליל הבדולח". הטקסים לציון 50 שנה למאורע זה יהיו גדולים מבעבר

אף־על־פי שנותרו עדיין יותר משלושה וחצי חודשים עד שימלאו 50 שנה לליל הפרעות ברייך הנאצי (9–10 בנובמבר 1938), ההכנה לאירועים האלה היא כבר בעיצומה.

בטקס חגיגי בבית־הכנסת בפראנקפורט — העיר שהיתה בה בעבר ונמצאת בה כיום הקהילה היהודית השניה בגודלה בגרמניה — ישתתפו בין השאר הנשיא ריכארד פון וייצזקר, הקאנצלר הלמוט קוהל, ראש ממשלת הסן ואלמן וראש עיריית פראנקפורט בריק. באותו מועד מתכננים גם לפתוח את המוזיאון היהודי המרכזי בארמון הרוטשילדים. תערוכה גדולה על היהודים בבוואריה תיפתח עשרה ימים לפני כן בנירנברג, עיר הוועידות של המפלגה הנאצית. הסיעה הסוציאל־דמוקרטית בבונדסטאג תשמע עדים מאותה תקופה בהתכנסות מיוחדת בתחילת נובמבר בבון, וכן ייערכו שורה של אירועים מקומיים בערים הגדולות של הרפובליקה הפדרלית.

ההסתדרות תהיה שותפת לטקס זכרון מרכזי יחד עם ברית האיגודים המקצועיים של מערב־גרמניה בדאכאו, שאליו תצטרף גם ברית האיגודים המקצועיים של מזרח־גרמניה. לפי המתכנן, ישאו את דברים בטקס המארח ארנסט בריים, מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר ומזכ"ל האיגודים המקצועיים המזרח־גרמניים האריך טיש. לטקס יוזמנו נציגי כל הארצות האירופיות, שהיו תחת כיבוש גרמני במלחמת העולם השניה.

במסגרת השינוי המסתמן בעמדת מזרח־גרמניה בנושא היהודי יקיים איגוד הקהילות היהודי במדינה זו טקס זכרון מרכזי ב"תיאטרון הגרמני" במזרח־ברלין. אחרי הטקס יוצג מחזהו של לסינג "נתן החכם". עשרה ימים לפני כן תתקיים עצרת נוער במחנה הריכוז לשעבר ראוונסבריק, ובמזרח־ברלין ייערכו גם תצוגות וסימפוזיונים לציון ליל הפרעות ולקחיו.

אגב, נעשה מאמץ לתקן את המונח המטעה מהתקופה הנאצית "ליל הבדולח", ולקרוא לליל בשמו — "ליל הפרעות".

במקומות שונים במערב־גרמניה נמשכות היוזמות המקומיות להכיר לתושבים, ובעיקר לדור הצעיר, את אירועי התקופה הנאצית על רקע העיר והסביבה המיידית שבה הם חיים. כך, למשל, עומד להיערך בימים אלה במחוז לאנדסברג שבבוואריה טקס זכרון ל־11,000 המתים של מחנות דאכאו־קאופרינג, ביוזמת ועד מקומי בראשות אנטון פוסט, מורה בגימנסיה המקומית הפועל זה שנים למען משימה זו. המפקד הצבאי האמריקאי שלאחר השחרור רב־סרן היימונט וידידים מצרפת ומארצות אחרות עמדו להשתתף בטקס. במחנות אלה היו בשנים 1944–1945 כמה רבבות יהודים מליטא, פולין, סלובקיה, הונגריה ועוד. כמה אלפים ניצלו עם שחרור המחנות בסוף אפריל ובתחילת מאי 1945.

ארץ חמדה / צבי אילן

בית גן – תחילת השיפה

החפירות שבהן החל באחרונה פרופסור הרולד לייבוביץ' מאוניברסיטת טקסס בתל יבעם, סמוך ליבנאל, יבהירו, אולי, את עברו של האיזור כולו. ליד ימה־יבנאל היהודית היתה חירבה ערבית בית ג'ן, שהופכה למושבה קטנה בשם "בית גן". ליסים התאחדה המושבה עם יבנאל למועצה מקומית אחת. שמה הוא כנראה שם עברי עתיק. במשך שנים נטלו תושבים מהחורבה אבנים, חלקן מעוטרות, לבניה ולקישוט. כך התברר כי זה תל עתיק. על־פי החרסים שבו, הוא קיים עוד מימי המקרא. במקום נחשפו חלקי רצפת פסיפס וקירות גדולים, ונמצאו אף מטבעות מהתקופה הרומית והביזאנטית. היו שראו במקום ישוב יהודי מן התקופה התלמודית, שכן לימה העברית (סיפרנו עליה בשבוע שעבר), אולם אין זה כך. יתכן שהיה שם ישוב יהודי בימי המשנה, אך לאחר־מכן, עם תהליך חדירת הנצרות והשתלטותה, נהפכה, כנראה, בית גן לנוצרית. להבנה זו נמצאה תמיכה: במקום נמצאו משקוף עם צלב, שמוצג באחת מחצרות התושבים, משקוף שבור עם עיטור גפן בתבליט, ושבר צלב הנתון בתוך זר. תבנית כזו קבועה בשימוש משני בבית־העלמין הנוכחי של המושבה. העיטור דומה מאוד לאמנות היהודית הקדומה, שנעשתה בבזלת, הן בגולן והן במזרח הגליל העליון והתחתון. אילולא הצלב אפשר היה לומר שהאבן היא מבית־כנסת. יתכן, אם־כן, שבבית גן היו גם יהודים וגם נוצרים, או שהתגליות הן מתקופת סופו של תהליך ההתנצרות במקום.

כרגע מתמקדים החוקרים בצידה האחר של יבנאל, בתל יבעם. לאחר שבוע החפירות הראשון בתל, שבמהלכו נפתחו שני חצאי ריבועים בחלק הדרומי, גילו החופרים קירות גדולים במיוחד, אולי מהתקופה העותמאנית. לאחר שיעמיקו בחפירה ותיחשף רצפת הפסיפס, אפשר יהיה לדעת יותר על מקום זה ועל אופי תושביו בתקופה הביזאנטית.

משקוף שנתגלה בחפירות בבית הקברות בבית גן.

סגירת מעגל

לא ייאמן, פרופסור בנו רותנברג הוזמן לתת קורס בארכיאומטריה (ארכיאולוגיה של מתכות עתיקות) במכון לארכיאולוגיה באוניברסיטה העברית בירושלים. את רותנברג הזמינו כמרצה אורח בשנה הקרובה הדיקן וראש המכון, פרופסור אברהם נגב.

לרותנברג היו יחסים מתוחים עם חוקרים במכון ובמוסדות אחרים בארץ ובחו"ל בשנות ה־60. במשך שנים רבות גלש המתח המדעי לתחום היחסים האישיים. בדרכו המדעית עירער רותנברג על דעות קיימות, ביחס לעציון גבר, "מכרות המלך שלמה" ותמנע, אך בהדרגה התקבלו רבות מהתיאוריות שלו. חוקרים בארץ ובעולם, שכתבו את דבריו באיזמל מדעי חד, ללא פניות, הסכימו איתו. במשך השנים היה רותנברג פרופסור באוניברסיטת לונדון, מנהל המכון לארכיאומטריה שם, ניהל מחקרים בארצות שונות, ופירסם מחקרים רבי חשיבות, על תולדות המתכות הציוויליזציות הקדומות (כמה מהם נמצאים עתה בדפוס).

לאחרונה, לאחר שנים של ניהול מחקרים בספרד, התמנה לראש פרוייקט מחקר המתכות הקדומות של דרום מזרח חצי־האי האיברי. לפרוייקט שותפים אוניברסיטת גרנאדה, שבה יהיה מרכז הפרויקט, אוניברסיטת לונדון, בריטיש מיוזיאום, אוניברסיטת אוקספורד, אוניברסיטת מיינץ שבגרמניה ומוסדות אחרים. אחד הדברים שייחדו את עבודתו של רותנברג בעשורים האחרונים בתמנע, בסיני ובספרד היה שיתוף הפעולה הבין־ארצי עם מכוני מחקר מאוניברסיטאות בארצות שונות.

את כבוד הוא למכון בירושלים, לחוקרי הדור החדש בו, שהתעלו מעל משקעי העבר, דנו את האדם על־פי כישוריו ומחקריו, והזמינו אותו להרביץ תורה לפני הארכיאולוגים לעתיד. אם הנסיון יצליח, יהיה זה לתועלת הכל.

בכביש נופי כנרות

לאחר שנסעתי בכביש "יער שוויץ" אינני יכול למנוע מכם את הטוב. הקרן־הקיימת פילסה דרך משובחת, שיוצאת מטבריה עילית, נמשכת לאורך המדרון העליון של הר טבריה־פוריה, ועוברת סמוך למקומה של טבריה בתקופת התלמוד, בית מעון. לאחר שעולים לחלק הגבוה של הדרך נשקפים ממנה הנופים הנהדרים של הכינרת והגולן. במרכז הדרך הוקם מצפור מוצל, יפה־נוף. ממנו מצופה הדרך דרומה באספלט, והכביש הטוב נמשך בגובה ומגיע עד אכסניית נוער פוריה. מכאן אפשר לפנות ימינה, לעבר פוריה, או שמאלה, לחוף הכינרת. בדרך כבר שילוט טוב בכל אחת מהכניסות הללו. אם אתה כבר בכינרת או בסביבה, כדאי לעשות את הדרך לשם, או בחזרה (אולי מוטב בחזרה, כי אז השמש בגב והתצפית מעולה), בכביש נופי היער הזה, ולראות ארץ רבה כעל כף היד.

חופשה ביער

המדור הזה יוצא לחופשה. בעל המדור הולך לבלות את חופשתו השנתית בחפירה, כרגיל. הפעם עונה מלאה ראשונה בבית־הכנסת סגילה עם דור עמית בענים שביער יתיר. החפירה נערכת מטעם אגף העתיקות, הקרן־הקיימת ובית־ספר שדה כפר עציון. כמחווה לקוראי המדור, אהיה מוכן לארח אותם בסיום החפירה, במעין "פגוש את החופר".

صكنا من الاجل

פתרון / אריה הס

קונפדרציה נוסח שווייץ

ארץ ישראל המערבית תחולק ל־12 קנטונים יהודיים וערביים עם מועצה קנטונלית נבחרת, שיהיו כפופים כולם לחוקה אחת

האינתיפאדה בשטחים, כפי שמתברר והולך, אינה תופעה בת חלוף. שורשים עמוקים לה וההתמודדות עמה אינה יכולה להיות אתגר צה"לי בלבד.

בניגוד לדעת רבים בתוכנו, בעולם הערבי ובעולם כולו, אני גורס, שאין האינתיפאדה מאבק לשחרור לאומי במובנו המקובל של המונח. היא ביסודה תופעה של אקטיביזם חברתי־לאומי בקנה מידה רחב, למען הפרט הערבי, החי בנחיתות תחת שלטון ישראל. יותר מכל האינתיפאדה היא מאבק למען זכותם של ערביי הארץ להיות כשווים לפני החוק, כמקובל בכל חברה דמוקראטית. זה מאבק למען כבוד האדם הערבי, הנרמס תחת שלטון ישראל. בהשראת אש"ף והג'יהאד המוסלמי הודבקו לאינתיפאדה גם סממנים לאומיים ואיסלאמיים.

אם נכונה קביעה זו, המציגה את האינתיפאדה כביטוי של תסיסה חברתית חזקה, הרי כל עוד לא יימצא פתרון הולם לשאלת מעמדם של ערביי ארץ ישראל, תעמיק האינתיפאדה ותתפרס משני עברי הקו הירוק ואנו נתמלא יותר ויותר הרגשת חוסר אונים. ונתפש לפתרונות רדיקאליים שקצותיהם טראנספר מהצד האחד ונסיגה חד־צדדית מהירה מהצד האחר.

הזמנתה של האינתיפאדה בכך, שהיא מבליטה את חסרונה של מנהיגות אמיצה ונחושה בישראל, בירדן ובקרב הפלשתינאים, מנהיגות המסוגלת לפתוח בהידברות משולשת על הסדר שלום ישראלי־ירדני־פלשתינאי. האינתיפאדה היא אש תמיד, ששלהבתה קטנה אך זוהרת למרחוק, והיא מציגה את מנהיגי מדינות הסיכוב ואת רגשות השנאה לישראל הרווחים בחלקים נרחבים בחברה הערבית במרחב. המסקנה: בתנאים המיוחדים הללו נחוץ פתרון מיוחד, נועז ולא שגרתי, שונה מכל הפתרונות שהוצעו עד כה.

הפתרון המוצע הוא – כינון קונפדראציה נוסח שווייץ, שתקיף את חבלי מדינת ישראל והגדה. ארץ ישראל המערבית תחולק ל־12 קנטונים ישראליים וקנטונים ערביים, שיהיו אחראים לספק לאזרחיהם שירותים, ושידאגו בתחומי שיפוטם לפיתוח האזורי, להפשרת קרקעות לבניה, לחינוך, לבריאות, לרווחה, לבינוי, לשירותי הדת, ללימודים אקדמיים. בראש כל קנטון יעמוד ראש קנטון נבחר ומועצה קנטונלית נבחרת. בארץ כולה ולכל הקנטונים ויושביהם תהיה חוקה אחת. כל אזרח, יהודי כערבי, יהיה שווה לפני החוק. חוקי הדמוקראטיה, חופש עתונות, החופש לפעולת המפלגות, הזכות לבחור ולהיבחר – כל אלה, בכפוף לחוקי ישראל, יחולו על כל אזרחי הארץ במידה שווה. בממשלה שתקום יישבו גם שרים ערבים ובכנסת יהיו גם ראשי ועדות ערבים. צה"ל ייצא ממרכזי האוכלוסיה בגדה ואת מקומו יתפשו שוטרים יהודים וערבים.

הצעת פתרון זו אינה נוגעת לרצועת עזה. הפתרון ההולם לגבי אזור זה הוא, לדעתי, הפיכתה לעיר־מדינה ערבית־מוסלמית, כדוגמת עיר המדינה סינגפור במזרח הרחוק. בדרך זו תצטמצם הבעיה הדמוגראפית. כינון קונפדראציה בארץ ישראל כולה יכול להיות פתרון ביניים ופתרון של קבע. יתרונו של פתרון זה – אפשר להגשים לקראתו בלי הידברות ישירה עם אש"ף ותומכיו.

פאראדוקסלית, קונפדראציה נוסח שווייץ היא בנתונים הקיימים, הדרך לשמור ולטפח את אופיה היהודי הדמוקראטי של מדינת ישראל. אמנם אין זה פתרון אידיאלי, אך זו דרך להתמודד עם האינתיפאדה, שסכנות רבות טמונות בה אם "תתנחל" התנהלות קבע במציאות חיינו.

הכותב הוא יו"ר קבוצת הקונפדראציה במפלגת העבודה וחבר הוועדה המדינית של המפלגה.

תרומה / שמעון וייס

אין ניתוח – לא חוזרים

110,000 ש"ח נאספו לניתוח בצרפת להצלת חייה של אתי אסרף מטבריה. בינתיים אין ניתוח, אבל המשפחה נשארה בחו"ל

קרן שהוקמה לפני שנה וחצי בטבריה להצלת חייה של ילדה בת שמונה, שנזקקה לניתוח בחו"ל, לא מילאה עד כה את ייעודה. בני משפחת אסרף מטבריה, המתגוררים זה כשנה וחצי בצרפת, כבר נחשבים ל"כמעט יורדים" בשעה שהניתוח של בתם אתי עוד לא נראה באופק.

אתי אסרף סבלה ממחלה קשה, שפגעה בהורמוני הגדילה וההתפתחות שלה. כשמלאו לה שמונה שנים היה גובהה כשל ילדה בת מחצית גילה. לבד מפגיעה הורמונאלית זו נשקפה לאתי סכנת חיים. אחרי דיווחי הרופאים ואישור משרד הבריאות, החל במרץ רב באיסוף כספים כדי לסייע לה. לבבות רבים בטבריה ומחוץ לה נפתחו לקריאה ובקרן נאסף סכום של כ־110,000 ש"ח. מתוך זה, כ־35,000 ש"ח הועברו מהקרן להצלת הילד מאיר זורע ממגדל העמק, שבאותה עת ניצלו חייו בניתוח השתלת כבד באה"ב.

בראש הקרן בטבריה עמדו ראשי ציבור מקומיים, שפעלו בהתנדבות. לעזרתם התייצבו אמצעי התקשורת הארציים והמקומיים, שקראו לציבור, בכותרות גדולות, לתרום כספים למען הילדה מטבריה. כך יכולה היתה אתי, מלווה באביה, הרב שאול אסרף, לצאת להמשך הטיפול הרפואי בבית־חולים בפאריס. אל אנשי הרצון הטוב בטבריה הצטרפו אנשי הקהילה היהודית במונפליה וראשי עיר זו, העיר התאומה של טבריה בצרפת. אלה ניאותו לארח את אתי ואביה על חשבונם בימי הטיפול הרפואי.

היום, שנה וחצי אחרי יציאת המשפחה לצרפת, מתברר, כי מצבה של הילדה עדיין קשה ואין אפשרות לנתחה, חרף המלצות הרופאים בארץ ואנשי משרד הבריאות. בילדה מטפלים כיום באמצעות תרופות מיוחדות, שבעזרתן היא גדלה בסנטימטר אחד בחודש. הרופאים הצרפתיים הגדירו את מצבה קשה ביותר, והיא מחוברת יום־יום לדיאליזה.

האב, הרב שאול אסרף, דחה, לא בלי נימוס, את הכנסת האורחים הלבבית של אנשי העיר מונפליה והעדיף להשתקע עם שאר בני משפחתו, אשתו ושני בניו, בקהילה קטנה ליד פאריס. אפילו עבודת הקודש, שהציעה קהילת יהודי מונפליה לאב, ועבודת הוראה, שהוצעה לאם, לא שכנעו אותם להישאר בעיר המארחת. על חזרה לישראל אין מדברים בשלב זה במשפחת אסרף, ולא רק מפני מצבה הקשה של הבת. בטבריה יש רבים המטילים ספק בכך, שמשפחת אסרף תשוב בעתיד לעיר שלחוף הכנרת.

מהקרן שהוקמה למען אתי נלקחו לפי שעה כספים רק בשביל שני כרטיסי טיסה לצרפת. בני המשפחה מתקיימים עד כה בצרפת בכוחות עצמם. המצב הבלתי ברור הניע את יו"ר הקרן, שר־שלום אלוני, מנהל מחוז הגליל של קופת־חולים, להורות על החזרת הכסף שנתרם מהקרן למען מאיר זורע. נוכח אי־הבהירות וההרגשה כאילו נתרמו הכספים לייעוד לא ברור – מה שעשוי להקשות איסוף תרומות להבא – החליטו חברי העמותה להטיל על יוסי פרץ, סגן ראש העיר, ועל אילן ללוש, יו"ר אגודת הידידות צרפת־ישראל בטבריה, לסכם בהקדם עם בני המשפחה ועם הקהילה בפאריס ובמונפליה את כל הנושאים הכספיים, אולי כך יוסדר העניין.

"דבר" מארח / משה אורן

גם בדמים וגם בדם

ועדת החקירה לשאלת הבריאות תיאלץ לבדוק גם את רמת השירות הרפואי. על הדומה והמבדיל מוועדת בייסקי

בפרשת המשבר בשירותי הבריאות כבר עברנו את השלב שבו רופא נשארפים או אחות רומניה מסבירים לציבור, כי הם נאבקים למען החולים. אפילו הרופאים עצמם כבר אינם מעמידים פנים. הם כבר חדלו להצהיר כי השכר הוא רק חלק מהמאבק, וכי למעשה הם נאבקים למען הציבור על תיקון פגמים ועיוותים שונים ברפואה הציבורית. עכשיו העניין פשוט הרבה יותר. הרופאים, האחיות, אנשי מינהל ומשק וכל היתר מכריזים בגלוי ובפה מלא: אנחנו רוצים עוד כסף, עכשיו, ביד. גם בדיונים המתמשכים בוועדות השונות לא מדברים עוד כמעט על אבטחת רמה רפואית של ממש בישראל. רק על כסף. מה זה "קיצור תורים"? כפי שהודיעה משתקי בתקשורת, פירוש המונח הוא כמה יקבלו הצוותים הרפואיים בעד ביצוע ניתוחים במשמרת שניה, והאם יקבלו רק אלה שעבדו בפועל או גם אחרים.

מדרך הטבע, האוצר הוא שהתבקש להקצות את הכספים, ושר האוצר, הנאחז במסגרת התקציב, מבקש להבטיח שלפחות אלה שיקבלו את התוספת אכן יעבדו תמורתה בפועל. הרופאים, מצידם, ממקדים את הוויכוח רק בנושא הכסף. למה להם להעלות בכלל על שולחן הדיונים שאלות כמו טיב השירות הרפואי, שיינתן אחרי שתובטח תוספת הכספים?

בימים "הטובים" שלפני ה"שיבושים" נהוג היה לחשוב, שרופא שנשבע את שבועת הרופא, מחוייב מוסרית לעשות את המרב והמיטב למען החולה. לא עוד. עכשיו הכל מותר, גם לרופאים, המעמיקים את מצוקת החולים ומנצלים אותה למטרותיהם. הכל שמשרד הבריאות אינו ממלא בתחום זה את תפקידו ואינו פועל בנחרצות הנדרשת לאכיפת האחריות המקצועית וגם הפלילית על רופאים ועל חברי סגל שכשלו. היום כבר מאוחר־לדרוש שינוי מהמערכת הנוכחית. הגורם היחיד היום שיכול וצריך להתייחס לנושא הוא ועדת החקירה הממלכתית לנושא שירותי הבריאות, בראשות שופטת בית־המשפט העליון שושנה נתניהו.

מה שוועדת בייסקי היתה למערכת הבנקאות, כך ועדת החקירה בראשות השופטת נתניהו למערכת הבריאות. ישנו הרבה מן המשותף לשתי ועדות החקירה. על שתיהן הוטל לבחון הסתאבות של מערכות גדולות ומורכבות, שהתפתחו והתפחו במשך שנים. שתי הוועדות צריכות "לחרוש" מרקם מסועף של מערכות ממסדיות ולחשוף שיקולים בקביעת נורמות, גיבוש סדרי עדיפויות וביצוען הבאות.

ישנו בכל זאת הבדל "קטן" בין ועדת בייסקי לוועדת נתניהו: הוועדה הראשונה עסקה ב"דמים", האחרת תעסוק גם ב"דם". הוועדה לעניני הבריאות מתחילה עכשיו לשמוע עדויות. עד כה עסקה בריכוז ובמיון חומר כתוב בנושא. היא בוודאי תקדיש תשומת לב לממצאי מבקר המדינה יעקב מלץ (ועכשיו כבר שופט בבית המשפט העליון) שכתב בדו"ח האחרון לשנת 1987 על מערכת הבריאות את הדברים הבאים:

"משרד הבריאות נושא באחריות הממלכתית הכוללת להבטחת בריאות תושבי המדינה. כדי להבטיח לאזרחים רמת בריאות נאותה שומה על המשרד לגבש קווי מדיניות ברורים בתחום שהוא מופקד עליו ולקבוע יעדים ברורים וסדרי עדיפויות... המשרד לא גיבש הלכה למעשה מדיניות בריאות לאומית כוללת ולא קבע יעדים ברורים וסדרי עדיפויות. לא גובשו קוי מדיניות בדבר רמת שירותי הבריאות שיש להבטיח לאוכלוסיה ואת המשאבים שיש להקצות להם".

בהעדר מדיניות לאומית כוללת, ראוי לשמוע מה אומרים ה"מומחים" – הרופאים ואנשי המינהל הרפואי. יו"ר ארגון רופאי המדינה ד"ר יהושע ויסברוד: "אנו משתדלים שאנשים לא ימותו, אבל זה קשה". מנכ"ל קופת חולים הכללית נחום פסה (חדש בתפקיד): "בחודש השלישי לעיצומי הרופאים מתגלים בכל יום מקרים של נזק בלתי הפיך אצל חולים שניתוחיהם נדחו". מנהל מחלקה כירורגית בבית חולים במרכז הארץ אמר ל"מעריב": "הנזק שנגרם לרופאים צעירים הוא בלתי הפיך. אנחנו מלמדים אותם להפר את שבועת הרופא. אנחנו אומרים להם, שכל הדיבורים על הקרבה למען החולים וטיפול מסור בהם לא היו אלא דיבורים ריקים".

בלי קשר להסכם שיושג או לא יושג במשבר, נוצר מצב חדש בגלל עצם צורת המאבק של אנשי הסגל הרפואי, ההשבתה המתמשכת והמתוכננת של חדרי הניתוח וחדרי המיון, "מרשה" החולים... מכל הזקנים, בכי הילדים ואימת המשפחות. יותר ויותר אנשים אומרים היום, כי מי שנכנס לטיפול בבית חולים לוקח סיכון גדול, מכיוון שאין לדעת לאילו ידיים יפול.

עכשיו נזכרים פתאום, שכמעט אין היום אפשרות לקבל הסבר או דיווח מפורט על הנסיבות, אם חלילה בן משפחה נפטר במהלך טיפול רפואי. כמעט אין אדם בישראל, שאינו מודע למקרה טראגי כזה או אחר במהלך אשפוז ולנסיונות נואשים של קרובי משפחה לקבל הסבר אמיתי. הממצאים של ועדות הבירור לחקירת מקרים אלה הם כמעט תמיד מעורפלים, והקרובים אינם מורשים לקבל אותם. מדוע בארה"ב למשל חייב הרופא בדיווח מפורט על כל תקלה? בישראל לבד מביקורת חולפת על משרד הבריאות שאינו פועל די בתחום זה, לא היה לחץ ציבורי לשינוי המצב. היום מסתמן שינוי.

כשם שוועדת בייסקי המליצה על שינויים בסמכויות ובדרך תפקוד שוק ההון בישראל, לבד ממסקנות אישיות נגד אישים שסרחו, כך ועדת החקירה לעניין מערכת הבריאות בראשות השופטת נתניהו תצטרך לתת דעתה לסוגיית הפיקוח על טיב הטיפול הרפואי. לא יתכן שמבקר המדינה יקבע בדו"ח שלו מן השנה האחרונה, כי "אחוז התמותה במחלקה לכירורגיית הלב בבי"ח בילינסון עולה פי שניים או שלושה על האחוז במחלקות לב אחרות", הדבר לא ישפיע על ועדת החקירה.

ומדאיג שאחוז התמותה הגבוה הוא פי שניים עד שלושה ממחלקות לניתוחי לב בבתי חולים אחרים", הדבר לא ישפיע על התייחסות ועדת החקירה.

הלוח הכללי

דירות בשכ"ח
● דרוש שותף/ שותפה לדירת 3 חדרים בת"א $195 03-251695 (10553) 055-332226

עסקים

אולמות
● למכירה בראשל"צ אולמות בבנים ראשי 03-9665078 אזה"ב (6372) 03-997982

הצעות עבודה
חוק הזדמנויות שוות בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

מכוניות
● הלבר 245 ב"אל ספייטן 1985 מנוע מעולה חדש 33,000 ק"מ במצב מעולה 03-258278 (6566)
● אאודי 80 1600 C.L אוטומטית 84 מנוע 03-224158 (6499)

רוצים לקנות
● מתי קונה תכולות דירות ובשרונ 03-591768 03-828567 (6496) 03-9658678

רהיטים
● קונה משרדי אבסקר תוריניא במחוזך 03-795201 03-790206 (6539)

מכונות כתיבה
● השאלה ומכירה דיין שר־השפילד 10 תל־אביב 03-724480 03-659946 (6510)

הלוואות
● הלוואות עד 5000 ש"ח ללא ערבים 18.000 ש"ח בתנאים נוחים (6593)
● רק לבעלי כרטיסי אשראי עד 5000 ללא ערבים 03-375790 (6485)
● 400 ש"ח מיידי ללא ערבים (6486) 03-370122
● כי מיידי 5000 ש"ח ללא ערבים (6454) 03-383132
● 5000 ש"ח ללא ערבים והמחאות (6399) 03-378112

ריפוי והרזיה

פוליש וניקיון

קיט ונופש

נרשמו לנישואין

שיעורים

הכרזות

ירושלים

ריפוי והרזיה

למשרד פרסום ויחסי ציבור
דרושה
מזכירה
עם נסיון
לפנות טל: 03-7528551-2-3

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

תל אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 10
סדרה ד': הערב 24.7.88
זובין מהטה
מנצח
יצחק פרלמן
כנר
גילה בשארי
צנרת
התכנית:
קשיפמן – "לקול הכרוזות"
גלזונוב – קונצ'רטו לכנור
ראוול – "אמא אווזה"
ראוול – "בולרו"

תל אביב, היכל התרבות
קונצרט למנויים מס' 11
סדרה ה': יום ב' 25.7.88 בשעה 8 בערב
סדרה ו': יום ה' 28.7.88 בשעה 8 בערב
סדרה ז': מוצ"ש 30.7.88 בשעה 9 בערב
סדרה ח': יום ב' 1.8.88 בשעה 8 בערב
זובין מהטה
מנצח
התכנית:
ביזה – האופרה "כרמן" (ביצוע מלא)

תל אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 11
סדרה ב': יום ג' 26.7.88
זובין מהטה
מנצח
יצחק פרלמן
כנר
גילה בשארי
זמרת
התכנית כמו בת"א קונצרט 10 סדרה ד'

תל אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 11
סדרה ב': יום ד' 27.7.88
סדרה א': יום א' 31.7.88
זובין מהטה
מנצח
יצחק פרלמן
כנר
התכנית:
שנברג – "פליאס ומליסנדה"
שוסטקוביץ' – קונצ'רטו לכנור

חידוש כרטיסי המנוי לעונת 1988/89 יסתיים ב־31 יולי

בנק ישראל

חדש

ביום ג', ה־26 ביולי 1988, (ערך יום ד' ה־27 ביולי 1988) יציע בנק ישראל סדרות מלווה קצר מועד, למכירה, על פי המפורט:

	מספר הסדרה	סכום ההנפקה	סך הכמות המוצעת במכרז	מזה למשתתפים "בלי הגבלת מחיר/ תשואה" (בל"ם) (מליוני ש"ח)	תשואה ברוטו (שנתית)	מועד הפדיון
סדרה חדשה ל־182 יום	0149	100	40	עד 10	16.50	25.1.89
הנפקת מכר ל־91 יום	1048		20	עד 5	16.25	26.10.88

בקשות לרכישת הסדרות הנ"ל תוגשנה באמצעות הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך.
ההזמנות תוגשנה בתשואות לפדיון בשיעור שנתי אפקטיבי שלא יעלה על שיעור התשואה המרבי הנקוב לעיל.

בנק ישראל יקבל גם הזמנות לרכישה בלי הגבלת מחיר/תשואה (להלן הזמנות בל"ם).

תשואות המכרז, בכל אחת מהסדרות, תיקבע בשיעור שנתי אחיד לכל הרוכשים, על פי הכללים שלהלן:

א. הזמנות בתשואות לפדיון הנמוכות מתשואות המכרז יסופקו במלואן.

ב. הזמנות בל"ם יסופקו במלואן בתשואת המכרז. אולם, אם הכמות המבוקשת בהזמנות בל"ם תעלה על הכמות המוצעת למכירה, תוקצה הכמות לרוכשים אלה באופן יחסי לסכום הזמנתם.

ג. הזמנות בתשואת המכרז יסופקו במלואן, אולם אם עלתה הכמות המבוקשת בתשואת המכרז על הכמות המוצעת למכירה במכרז בניכוי הכמות שסופקה על פי סעיפים א' וב' לעיל, תחולק היתרה בין המציעים, באופן יחסי לסכום הזמנתם.

ד. הזמנות בתשואות הגבוהות מתשואת המכרז לא תסופקנה.

הסדרות תסחרנה בבורסה ביחידות של 100 שקל חדש שווי נקוב, במחירים הנגזרים משווין הנקוב. הסדרות תפדינה על ידי בנק ישראל בשווין הנקוב בתאריכים הנקובים לעיל.

התנאים המחייבים פורסמו בתקנות מלווה קצר מועד – התשמ"ז 1987.

פרטים נוספים אצל הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך.

שם דבר בעתונות

פוענח מבנה האנזים הקובע את קצב ההתפתחות של הצמחים

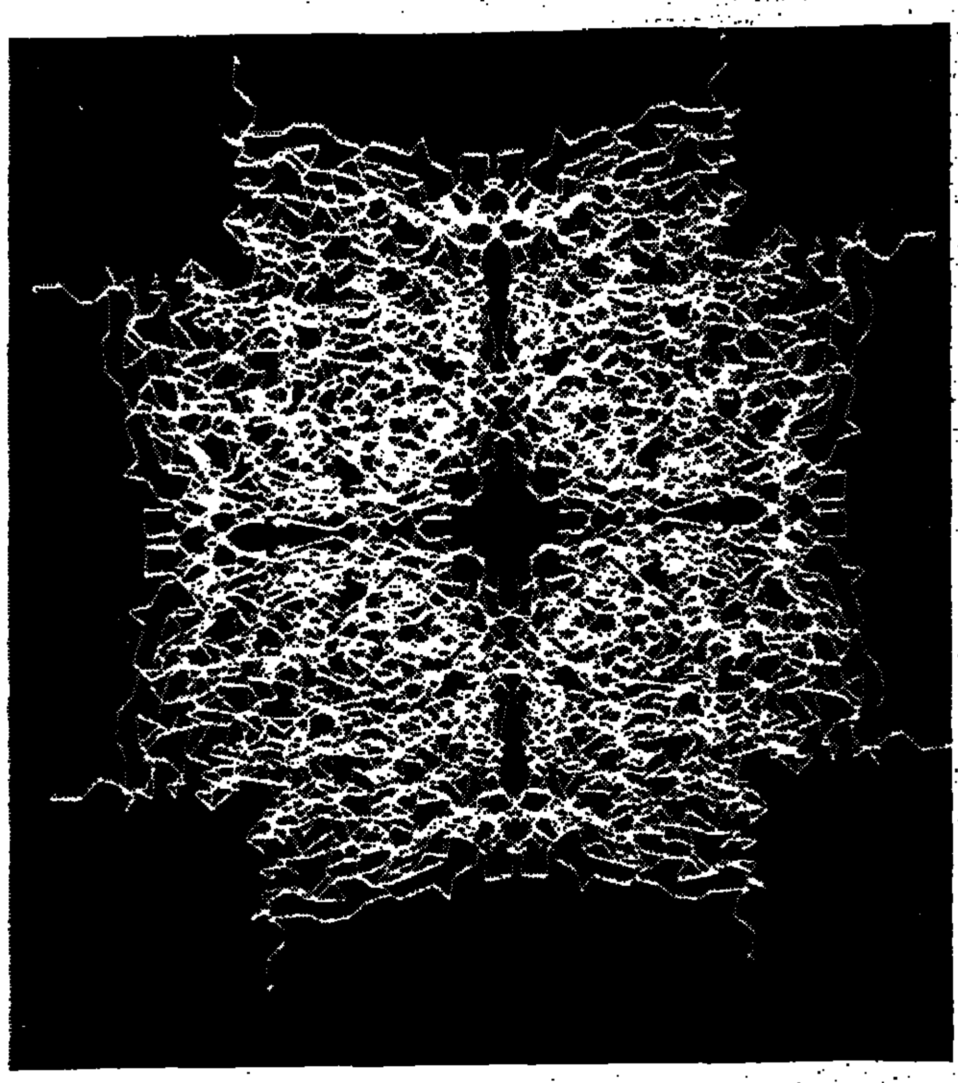

תמונה דמויית־מחשב של מולקולת רוביסק"ו

יש חלבונים "מפורסמים" ממנו בהרבה, אך האנזים הקרוי RUBISCO הוא החלבון הנפוץ ביותר בטבע. אם אין הוא ידוע ברבים, הרי זה משום הימצאו רק בצמחים. שם, מכל מקום, הוא ממלא תפקיד מפתח, כי הוא משמש זרז (קטליזטור) באחד משלבי הפוטוסינתזה.

האנזים נתגלה לראשונה ב־1947 על־ידי סמיואל ויילדמן, ביולוג מאוניברסיטת קליפורניה בלוס־אנג'לס (יוקל"ה), אשר פרש לאחרונה. אחד מעמיתיו הצעירים יותר באוניברסיטה, דייוויד אייזנברג, הקדיש 18 שנות מחקר לבדיקת מבנהו התלת־ממדי של האנזים (וגם העניק לו ב־1979 את שמו הנוכחי, הנוח להגיה ואיננו מעיד על הרכבו הכימי: האנזים מכיל אמנם פחמן וחמצן, וכן זרחן, אך לא את היסודות המתבקשים רותניום או ביסמות, כפי שאפשר היה לשער לפי נוסחה־לא־נוסחה זו).

עתה הכתרו מאמציו בהצלחה וזה הישג מרהים בהתחשב בכך שמולקולת הרוביסק"ו, שאורכה ורוחבה אינם אלא בגודל של כמיליונית הס"מ, מכילה 17,792 אטומים. את מקומם של האטומים הבודדים קבעו אייזנברג ואנשי צוותו עד לדיוק של מיליארדית הס"מ. הבדיקה נעשתה באמצעות קרני רנטגן. בסרט הצילום שהוצב מאחורי גבישי הרוביסק"ו התקבלו כ־40,000 נקודות לכל גביש. על־פי מידת הכהות של כל נקודה קבעו החוקרים את צפיפות האלקטרונים בגביש ואחר־כך קבעו את מקומם של האטומים הבודדים עד לדיוק של חלק ה־40 מיליון של ס"מ.

חשיבות הגילוי נובעת מתפקידו של רוביסק"ו. השלב שבו משמש האנזים הזה הוא השלב האיטי ביותר בשלבי הפוטוסינתזה, ולמען הדיוק: זהו השלב ה"פותח" את התהליך. בשלב זה נהפך הפחמן הדו־חמצני מן האוויר לפחמימות. המדענים באוניברסיטת קליפורניה ובעוד עשרות מכוני מחקר בעולם מקווים, כי לאחר פענוח המבנה התלת־ממדי של מולקולת האנזים הם יוכלו, בשיטות של הנדסה גנטית, לשנות את מבנהו של חלבון זה, להגביר את פעולתו ובכך להחיש התפתחותם של צמחי תרבות, ובאחת – להגדיל את יבוליהם.

יש פתרונות (לא תמיד!) להרטבה של מבוגרים

מאת אריאלה ראובני

המלצה להתייחס אל הרטבה של מבוגרים כמו אל כל מחלה אחרת, המחייבת פנייה אל רופא המשפחה ובמקרים מסוימים גם התערבות של מומחים כגון אורולוגים, גינקולוגים וכירורגים, כלולה במאמר של מומחית מאנגליה, ד"ר דורותי א. מנדלסטם, שראה לאחרונה אור בחוברת "רפוי גיל הזהב".

הכותבת מציינת, כי רבבות אנשים סובלים מהרטבה בדרגות חומרה שונות, אולם נושא כאוב זה אפוף קשר של שתיקה, אם מתוך בושה ואם בגלל חוסר ידע. היא סבורה, כי דרוש שינוי יסודי בגישה לנושא, שהלא אפשר לסייע לחלק מן החולים להירפא ממחלתם ולהקל על האחרים, במקרים שהבעיה איננה ניתנת לפתרון שלם. היא גם מפריכה סברות מוטעות בנושא המחלה, סיבותיה ותוצאותיה, אשר השתרשו בכל שכבות הציבור. למשל, היא שוללת את ההנחה, כי הרטבה היא רק בעיה של קשישים ומוגבלים גופנית ונפשית (וכמובן, גם של חלק מן הילדים), אם כי היא נפוצה אצלם יותר, ומציינת כי המחלה יכולה להופיע בכל הגילים ובנסיבות גופניות ונפשיות שונות. עם זאת אין זה מן ההכרח, שהיא תפגע באורח החיים התקין של החולים או תגרום להם ליקויים בתפקוד המיני.

ההרטבה נובעת מהסלת שתן בעיתוי לא מכוון, בתדירות לא צפויה ובמקום הלא־נכון. זהו ליקוי תפקודי בפעולת המערכות השותפות להריקה נכונה של שלפוחית השתן או של חלק מהן: הכליות, דרכי השתן, השלפוחית, צינור השתן, המוח ועמוד השדרה. הסלת שתן תקינה מותנית בחמישה גורמים: הרגשת הצורך בהסלת השתן, השהיית ההשתנה למועד נוח, הליכה לשירותים, הרפיית שרירי השלפוחית ושחרור השתן מן השלפוחית. שיבוש כלשהו באחד או באחדים מהגורמים הללו או בסדר הופעתם גורם חוסר שליטה, מה שקרוי בפי הרופאים "אינקונטיננטיות" (במונח זה משתמשים, גם לציון אי שליטה על הפרשת הצואה).

ההרטבה היא נחלת חלקם של גברים ונשים, צעירים ומבוגרים, והיא מופיעה בדרגות חומרה שונות. הסיבות לתופעה הן החלשת השרירים, קהות התחושות, תפקודים מנטורלים לקויים, בעיות גיל המעבר אצל נשים, צניחת הרחם ועוד. כאמור, התופעה רווחת יותר בקרב אוכלוסיית הקשישים, ועם הארכת תוחלת החיים והגידול המספרי של אוכלוסיית הקשישים חשוב לטפל בנושא ביתר פתיחות ולהסיר ממנו את מעטה הבושה. התייחסות להרטבת מבוגרים כמו אל כל מחלה אחרת עשויה, לדעת ד"ר מנדלסטם, להקל במידה רבה את הנטל הרגשי הרובץ על הלוקים בה. די להם במועקה הפיסית, וגם אותה אפשר להפחית על־ידי שינוי היחס לנושא, הנכונות לשוחח עליו – וכמובן טיפול, אם הוא אפשרי.

כיצד צריך לנהוג אדם הסובל מבעיות הרטבה? ראשית, עליו לפנות אל הרופא המטפל. בחלק מן המקרים הוא יוכל לטפל בבעיה בעזרת תרופות או בדרכים אחרות. במקרים מסוימים תידרש התערבותם של מומחים. אולם בכל המקרים עומדים לרשות המרטיבים חומרי ספיגה שונים, העשויים להקל במידה רבה על סבלם. גם לסעד הנפשי יש חשיבות מרובה. יש להתחשב במרטיב ובצרכיו; אין לגעור בו, שהרי איננו אחראי לתופעה. המומחית מאנגליה ממליצה שלא להחמיר עם המרטיב ולא להכניסו למשטר חירום הכולל, למשל, הגבלת השתיה בשעות היום, לבישת פיז'מה כל שעות שהייתו בבית או הרחקתו מחפצים חשובים, מחשש פן ירטיבם. התייחסות מחמירה עלולה לגרום לו דכאון ולמנוע ממנו את הרצון לנסות לשפר את המצב.

ד"ר מנדלסטם מונה גם את הטיפולים, העשויים להקל על החולים בהרטבה, פיזיותרפיה לחיזוק השרירים בין הרגליים כדי להשיג שליטה מחודשת, חלקית או מלאה, על הסוגרים; אימון הרגלי יציאה מאומנים במועדים נוחים ומתאימים; התאמת דברי לבוש שיהיו נוחים ללבישה, להסרה ולכביסה; וכן טיפול למניעת גירויים בעור, פצעים וזיהומים.

המומחית גם מונה מוצרי ספיגה שונים שאפשר להשיגם בבתי־מרקחת, אשר נועדו לאפשר למרטיב לחזור לחיי שגרה ולהמשיך לתפקד כרגיל, כמו סופגים (פדים), מכנסונים משכבות סופגות עם מעטפת מיוחדת למניעת מעבר הרטיבות וסדיניות שמונעות את הצורך בהחלפה תכופה של מצעי המיטה: בשוק גם נמכר תרסיס לנטרול ריחות השתן.

בסיכום מציינת ד"ר מנדלסטם, כי תופעת ההרטבה, עם היותה בלתי־נעימה בעליל, איננה "אסון" גדול כל־כך ואפשר בעזרת טיפול מתאים להמשיך ולנהל אורח חיים תקין הכולל פעילות מלאה, עבודה ובילויים.

"הלב הפלסטי" של אבני מפעל "גמל"

מאת יצחק מרידור

מפעל "גמל" בקיבוץ שריד, המתמחה בייצור אבני משחזות מתלכידים שונים, רשם לאחרונה בארה"ב פטנט "עשוי מפלסטיק", המיוצר בשיטת ההזרקה ומגביר את הבטחון בשימוש באבני משחזות. הפלסטיק הוא לב האבן ובאמצעותו מרכיבים את האבן על מכונת ההשחזה במפעלי המתכת והאלקטרוניקה בארה"ב. המפעל השקיע רבע מיליון דולר במשך כשלוש שנים בפיתוח הפטנט ואף רכש מכונת הזרקה מיוחדת, המתפקדת בעזרת בקר אוטומטי, לייצור "הלב הפלסטי".

מספר אמנון שחם, מהנדס המפעל, שיצא לאחרונה לארה"ב, שם יעסוק בשנה–שנתיים הקרובות בהחדרת אבן המשחזות בעלת "הלב הפלסטי" לשוק האמריקאי: "בניגוד למקובל בארץ, קיים בארה"ב תקן מחייב של שימוש ב'מתאם' מיוחד בטבורה של אבן המשחזות, שבאמצעותו מרכיבים את האבן על המכונה. השימוש במתאם בא לענות על דרישות של בטיחות וגם להוסיף יעילות בעבודה".

"ייצור המתאם בארה"ב עולה כ־50 סנט. ייצורו בארץ ממתכת, כנהוג בארה"ב, יקר יותר (בין 90 סנט ל־1.20 דולר). הפרש זה פגע ביכולת התחרות של "גמל" ומנע, למעשה, קבלת פלח ראוי לשמו בשוק האמריקאי, שהיקפו מגיע ל־15 עד 30 מיליון יחידות לשנה. "בשל אותו 'הבדל קטן'", אומר אמנון שחם, "נאלצנו להסתפק ביצוא של 20 עד 30 אלף יחידות לשנה, במקום חצי מיליון יחידות. לא השלמנו עם כך וכל הזמן חיפשנו פתרון".

"הרעיון הגואל", מספר אמנון, בן הקיבוץ, בן 36, מהנדס מכונות בוגר הטכניון, עלה במוחו באקראי, בליל קיץ חם, במהלך שירות מילואים ליד גדר המערכת על גבול לבנון: "אולי, אמרתי לעצמי, אפשר לייצר אותו מתאם מפלסטיק? אני לא מבין גדול בפלסטיק, אבל השיקול שלי היה שהפלסטיק זול יותר ממתכת וגם קל יותר ממנה. צריך לדעת, שהתקן האמריקאי איננו קובע במפורש שהמתאם חייב להיות ממתכת".

עם סיום שירות המילואים של אמנון החלה העבודה הקשה של איסוף ידע בסיסי ושל ניסוי חומרים שונים, עד להזרקה הנסיונית הראשונה. תוצאות הניסוי היו יותר ממשביעות רצון: המתאם החדש העשוי פלסטיק טוב לפחות כמו זה ממתכת וזול וקל ממנו בהרבה.

מפעל "גמל" רשם, כאמור, פטנט בארה"ב על ההמצאה. יצרנים אמריקאיים גדולים של אבני משחזות גילו מיד התעניינות גדולה במתאם החדש. היוקרה של "גמל" זינקה בעקבות החידוש מעלה־מעלה. דלתות שהיו נעולות קודם בפני המפעל הישראלי נפתחו לרווחה. "גמל" מייצא כעת לארה"ב חצי מיליון יחידות לשנה ונערך להגדלת היצוא, כדי לספק הזמנות חדשות וגדולות עוד יותר. המתאם הפלסטי העניק למפעל הקיבוצי כושר תחרות רב, ומה שחשוב לא פחות: הוא זיכה אותו בתוספת מוניטין; ומוניטין, מסכם אמנון שחם, "שווים כסף, הרבה כסף".

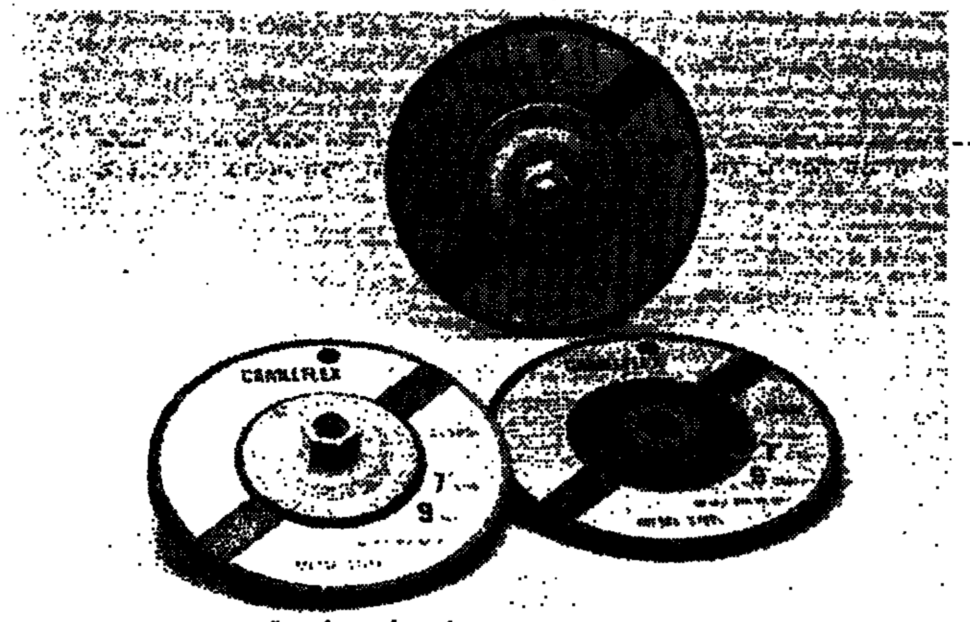

אבני משחזות עם ובלי "הלב הפלסטי"

גם לפלוטו יש אטמוספירה

אורו של כוכב אחר, מרוחק ובעל אור חלש מאוד, הוסתר ב־9 ביוני השנה לזמן קצר על־ידי כוכב־הלכת פלוטו. "ליקוי" זה של הכוכב נצפה בטלסקופים בדרום האוקיינוס השקט, בניו־זילנד ובאוסטרליה.

עצם הסתרת הכוכב על־ידי פלוטו לא היתה בגדר הפתעה. האסטרונומים ניבאו אותה כבר לפני שנים רבות, על־פי חישוב מסילתם של הכוכב ושל פלוטו. ההפתעה היתה בכך, שהליקוי לא אירע בבת־אחת: אור הכוכב הלך ודעך בהדרגה, ומכאן מסיקים האסטרונומים כי כוכב־הלכת התשיעי והמרוחק ביותר של מערכת השמש מוקף אטמוספירה, כמו כדור־הארץ: אלמלא כן היה אור הכוכב נעלם וחוזר ומופיע שוב בבת־אחת. היקפה של אטמוספירה זו ייוודע רק לאחר שהאסטרונומים ינתחו במדויק את תוצאות תצפיותיהם. אבל כבר עתה משערים, כי היא משתרעת מאות ק"מ מפני הכוכב, אם כי נראה שהיא דלילה ביותר. אחד המדענים חישב ומצא, כי די שהלחץ האטמוספירי בפלוטו יהיה מיליונית משיעורו על־פני כדור־הארץ, כדי שהאטמוספירה תסתום חלק מקרינת אותו כוכב מרוחק.

עד כה רווחה הדעה, כי אין לפלוטו אטמוספירה, בגלל היותו קטן מדי (ולכן גם בעל מסה קטנה מכדי "להחזיק" אותה בכוח הכבידה שלו). פלוטו הוא הקטן בכוכבי־הלכת של מערכת השמש. קוטרו כ־2,400 ק"מ, כלומר: לא רק הרבה פחות מזה של כדור־הארץ (כ־12,800 ק"מ), אלא גם פחות מזה של הירח (כ־1,740 ק"מ), שאין לו כידוע אטמוספירה.

ייאמר למען האמת, כי ההפתעה לא היתה מוחלטת. תצפיות שנעשו בעבר מאיר"ס, הלוויין האסטרונומי התת־אדום, ותצפיות אחרות רמזו על האפשרות שפלוטו מוקף אטמוספירה, אלא שהאסטרונומים נטו שלא להאמין ל"רמיזות" אלה, בגלל השיקולים של קוטר כוכב־הלכת ומסתו שהוזכרו לעיל. והנה עתה התברר שהם טעו. פירוש הדבר, שהם יצטרכו עתה לשפשף שנית בתיאוריות שלהם, וייתכן שעניין זה חשוב אף יותר מעצם התגלית של קיום האטמוספירה סביב פלוטו.

תרופות אינן חזות הכול

גם בימינו, גורס ד"ר רם ישי, יש חשיבות למגע הבלתי־אמצעי בין החולה לרופאו, בגלל מה שקרוי "השפעת אינבו"

מאת רבקה הרניש

בתהליך הטיפול הרפואי בחולה חשוב לא רק מה שנותנים לחולה, אלא גם איך נותנים. כך היו פני הדברים בעבר, כאשר לרשות הרופא עמדו רק תרופות מעטות, אבל הם תקפים גם היום, עם כל שלל התרופות והתכשירים של התעשיה הפרמצויטית המודרנית. אותו "איך" פירושו האמון שנותן החולה ברופאו והאווירה סביב הבדיקות והטיפול.

גורמים אלה קרויים בשפת הרפואה placebo effect, ובעברית – השפעת אינבו, שהוא מונח שעדיין איננו שגור בציבור הרחב. לשם הבהרה, הפירוש המילולי של המלה הלטינית פלצבו הוא "אני אגרום נחת רוח", היינו אני ארגיע (את החולה).

"גם בימינו, כאשר מפתחים כל העת תכשירים רפואיים טובים ויעילים יותר על סמך מחקר מדעי, אין מתעלמים מן הגורם של השפעת הפלצבו" – כך אומר יו"ר ההסתדרות הרפואית, ד"ר רם ישי, ופירוש הדבר כי צריך לבדוק, איזו השפעה מרפאת נובעת מן התרופה עצמה, ואיזו – מתוך עצם קבלת התרופה. האינבו כשמו הוא: הוא איננו מכיל כל חומר פעיל. לדוגמה: טבליות הסוכר הניתנות לחולה היפוכונדרי. בעבר נהגו להעניק לתרופות אלה שמות לטיניים, ארוכים ככל האפשר, כדי להרשים את החולה ולהגביר את ההשפעה הפסיכולוגית של האינבו. היום השימוש באינבו נהוג בעיקר, כתנאי בל־יעבור, במחקר ובניסויים רפואיים. כאשר בודקים, למשל, השפעתה של תרופה חדשה, נותנים אותה לחלק מן החולים, בעוד חולים אחרים, המשמשים כקבוצת ביקורת, מקבלים אינבו. מובן שהחולים אינם יודעים, אם הם מקבלים את התרופה האמיתית או את תרופות הדמה, ובדרך־כלל גם הרופאים המטפלים אינם יודעים זאת, מה שקרוי double blind (ובעברית: "סומא כפול"), כדי לסלק כל אפשרות של השפעה פסיכולוגית. התרופות מסומנות בשם צופן שמפענחים אותו רק לאחר גמר הניסוי.

השימוש באינבו עורר בעבר, ועדיין מעורר, ויכוחים סוערים בקהילה הרפואית־מדעית. המחלוקת היא בשאלה, אם מותר מבחינה אתית לבצע ניסוי בשיטה זו, כלומר למנוע ממחצית החולים תרופה עם חומר פעיל הנחשב מועיל. אלה התומכים בעריכת מחקרים מסוג זה טוענים, כי אין דרך אחרת לקבוע בצורה חד־משמעית, שהשפעתה של תרופה ניסיונית נובעת מן התרופה עצמה, ולא מגורמים פסיכולוגיים או מן הגודל העיזור. עם זאת מציין ד"ר ישי, כי גם בעלי השקפה זו מחייבים את הכלל, שהשימוש באינבו מוצדק רק כאשר בוחנים תרופה שיעילותה עדיין לא הוכחה ובתנאי שהחולים הביעו את הסכמתם ליטול חלק בניסוי.

האם תמיד מתמלאים כללי היסוד הללו? מתברר שלא. ד"ר ישי מספר, כי בעבר הלא רחוק נערכו מחקרים כאלה בבתי־ספר לרפואה בעלי שם ובבתי־חולים מפורסמים ללא הצדקה מספקת ובלי שהחולים עצמם ידעו, שהם משתתפים בניסוי, או שלא היו מודעים למשמעותו.

לפעמים, במחלות אנושות, השפעתה המיטיבה של תרופה ניסיונית גדולה עד כדי כך, שמחליטים להפסיק את הניסוי. בתחילת 1986 התחילו בארה"ב במחקר לבדיקת תרופה חדשה, אצידותימידין (AZT), לשיפור מצבם של חולי איידס. במחקר זה נטלו חלק 282 חולים. הם קיבלו כמוסות כל ארבע שעות: קצת יותר ממחציתם – עם התרופה, והאחרים – עם חומר נייטרלי. כעבור שמונה חודשי ניסוי היו 13 מקרי מוות בקרב מקבלי האינבו – ורק מקרה אחד של מוות בקרב מקבלי התרופה. לנוכח תוצאות חד־משמעיות אלה (כדי למנוע אי־הבנה: לא הושג ריפוי, אבל התקדמות המחלה נבלמה במידה מסוימת) הופסק המחקר וגם החולים שהיו בקבוצת הביקורת קיבלו כמוסות עם התרופה.

שימוש נוסף ונפוץ באינבו נעשה גם בטיפולים שאין להם קשר עם מחקר – מספר ד"ר ישי. ליד תכשירים שהשפעתם בדוקה לגבי תסמונות מוגדרות, נרשמות כיום לחולים רבים תרופות שהשפעתן איננה ייחודית למחלתם או שהן נטולות השפעה בדוקה. בעניין זה רואה ד"ר ישי צורך להתריע: "השימוש בפלצבו נעשה לעתים קרובות למטרות טיפוליות או ניסיוניות המחשבות בלתי מדויקות, עד כי אין נותנים את הדעת לסוגיות בטיחות, כגון השיקול של סיכון מול תועלת".

אולם, עם מה שהפלצבו איננו מכיל חומר פעיל, קיימת התופעה של "השפעת פלצבו" שהוזכרנו קודם. השימוש בשלל התרופות הנהוג בימינו והתרופפות הקשר הישיר הבלתי־אמצעי בין הרופא והחולה גרמו לרופאים שלא לנצל השפעה מועילה זו – והוא רואה בכך מחדל חמור. מחקרים שנעשו בתחום זה בעולם מלמדים, כי השפעת פלצבו קיימת לגבי הרבה מאוד מחלות: תעוקת לב, כאב־ראש, דלקת ממפרקים, כיב התריסריון, יתר לחץ דם, וכמובן מצבים של חרדה ושל דכאון. בהסתמך על מחקרים אלה מסביר ד"ר ישי, שהשפעת האינבו מבוססת על העברת הדאגה של החולה לאיש המדע המרפא ולכן היא איננה קשורה במתן תרופה בלתי־פעילה, אלא מתחילה עוד בטרם מתן התרופה. אם הקשר בין החולה לרופא איננו תקין, עלולות להתפתח תופעות לוואי והרדה. בנוסף לקשר של רופא–חולה תלויה ההשפעה במצבו של החולה: ככל שהחולה מודאג יותר, כך תהיה ההשפעה חזקה יותר, והיא תגבר ותלך עם הציפיות שתולה החולה בטיפול. גם לסביבה נודעת השפעה: הביקור במרפאתו של הרופא, הניתוק מן הבית, האשפוז – כל אלה הם גורמים חשובים להצלחת הטיפול.

לא רק החולה – גם הרופא נתון להשפעת פלצבו. אם הרופא מאמין בטיפול שהוא מעניק לחולה, הדבר יתבטא גם אצל החולה שלו – טוען ד"ר רם ישי. אפילו החולה הוא אדם משכיל והגיוני, היודע לנתח את מצבו ולבקר את הנעשה סביבו, השפעת האינבו שואבת את עוצמתה מן המגע עם הרופא הכל־יכול. "גם היום אין תחליף לקשר חולה–רופא ויש לחשוש שהשיטות החדישות, כמו למשל השימוש במחשב, יפגעו בטיפול אם משתמשים בהן בעת הביקור הראשון של החולה אצל הרופא. נודעת גם חשיבות למשך הזמן שהרופא מוכן להקדיש לחולה. זו אשליה לחשוב, שהשימוש בתרופות פעילות ובטכנולוגיה רפואית מתקדמת יחסלו את הצורך בקשר הבכון בין רופא וחולה". הוא מאמין, כי השפעת האינבו תישאר כלי חשוב בידיו של רופא המעוניין להגיש לחולה את העזרה הרפואית במיטבה.

ד"ר רם ישי

תרופה חדשה בהפריה חוץ־גופית

מאת דינה רייס

בבית־החולים "אסף הרופא" נוסתה בהצלחה תרופה חדשה, הן בהפריות חוץ־גופיות והן לטיפול בגידולים שפירים ברחם (מיומות). הניסוי, ראשון מסוגו בארץ, בתרופה זו, "דקהפפטיל" שמה, שיובאה מגרמניה, נעשה בידי ד"ר דן לבנטל מן המחלקה להפריה חוץ־גופית בביה"ח ומנהל המחלקה, פרופ' אליהו כספי.

מסביר ד"ר לבנטל: בטיפול המקובל הניתן לנשים, שמתקשות להרות בשל בעיות בייוץ, מזריקים לנשים הורמונים מלאכותיים, כחיזוק להפרשת ההורמונים הטבעיים הדרושים לביוץ. אבל כיוון שאין לרופאים שליטה מלאה על הפרשת ההורמונים הטבעיים, נוצר במקרים רבים גירוי־יתר של השחלות והתוצאה היא לא פעם היווצרות ציסות (ציסטות) בשחלות. ציסות אלה מקשות על ההריון והיה גם מקרה שאשה באחד מבתי־ה"ח במרכז הארץ נפטרה מציסית כזאת.

ה"דקהפפטיל" פועל פעולה הפוכה בדיוק. הוא מדכא באופן מוחלט את הפרשת ההורמונים מבלוטת יותרת המוח, הגורמת את הביוץ, ועל־ידי כך נפסקת פעילות השחלות. הביוץ מושג כולו על־ידי הורמונים מלאכותיים והוא נמצא בשליטה מלאה של הרופאים. הטיפול שניתן לנשים אשר השתתפו בניסוי ב"אסף הרופא" כלל זריקה של התרופה החדשה בסיום המחזור החודשי, לדיכוי התפתחותו המחודשת של התהליך ההורמונלי. החל ביום ה־18 של המחזור ובמשך 11 ימים מקבלות הנשים טיפול בהורמון המלאכותי "פרגונל", וביום ה־28 מזריקים להן הורמון אחר, "כוריגון", לחיזוק הביוץ, ואז נשלפות הביציות לשם ביצוע ההפריה במעבדה. בדרך זו שולטים הרופאים על תהליך הביוץ ללא השתתפות הגוף עצמו, בעוד שבטיפול המקובל, במרכזים רפואיים אחרים, ניתן לנשים טיפול הורמונלי לחיזוק התהליך הטבעי וההפריה מתבצעת בסמוך ליום ה־14 של המחזור.

התוצאה של הטיפול החדשני, בעזרת "דקהפפטיל", היא שהזקיקים הנוצרים בשלים וגדולים יותר מאשר בשיטת הטיפול הקונוונציונאלית, ובאופן זה גדל הסיכוי של השגת הריון.

ד"ר לבנטל מספר, כי שיטת הטיפול החדשנית נוסתה בשנה האחרונה בכ־300 נשים והיא הביאה להריונות אצל 42% מן הנשים המטופלות, שהוא שיעור גבוה בהרבה מן המקובל.

שני רופאים אחרים במחלקה, ד"ר יאן מקובסקי וד"ר אבי גולן, ניסו את התרופה החדשה למטרה אחרת – לטיפול בנשים הסובלות במיומות (בעברית: שריני הרחם), שהם גידולים שפירים ברחם. הטיפול המקובל במיומות הוא ניתוח לכריתת הגידול, דבר העלול להפריע להריון, או גם כריתת הרחם כולו, שפירושה כמובן ביטול כהולכ של הסיכוי להרות. התרופה החדשה הביאה בחלק מן המקרים להקטנת הגידול ולהצטמקותו. במקרים אלה לא היה צורך בניתוח והנשים שמרו על פוריות מלאה.

קוואזרים כפולים לאמידת מסת היקום

יש קוואזרים, אותם "גופים דמויי כוכב" בירכתי היקום, שמצד אחד הם בעלי ממדים קטנים למדי ומצד שני קרינתם של כל אחד מהם שקולה כנגד זו של מאות גלקסיות שלמות, המתגלים לנו בדמות כפולה. הסיבה היא, שאורם של קוואזרים אלה עובר בדרכו אלינו ליד גלקסיה כלשהי וזו מטה את אורם בכוח הכבידה שלה וממקדת אותו, בפעולה כמעין עדשה גרוויטציונית. שתי הדמויות הנגלות לנו אינן מלמדות, איפוא, על מקומו האמיתי של הקוואזר, אלא הן מהוות המשכם הישר, אחורנית, של שני קווי האור המוטים. דומה הדבר למנורה שאנו מציבים מאחורי עדשת זכוכית אופטית קמורה: אנו רואים כאילו שתי מנורות, קרובות זו לזו, שלא במקום של המנורה עצמה.

היום ידועים אלפי קוואזרים, אך רק שישה מתוכם נתגלו כקוואזרים "כפולים", כלומר בעלי שתי דמויות כ"א. עתה מבקש צוות של אסטרונומים מאירופה, בראשותו של ז'ן סורדיי מאוניברסיטת ליאז' בבלגיה, לגלות קוואזרים נוספים מסוג זה, מתוך אלה המוכרים כבר. הם בררו 111 קוואזרים הממלאים אחר שני תנאים: הם בעלי עוצמת אור גדולה מאוד ולכן קל יותר לגלות את דמותם הכפולה; הם רחוקים מאוד וכך גובר הסיכוי שאורם יחלוף ליד גלקסיה כלשהי בדרכם אלינו. החוקרים השתמשו בגלאי אלקטרוני רגיש ביותר המותקן במצפה הכוכבים האירופי הדרומי שבצ'ילה.

מתוך 111 קוואזרים אלה נתגלו חמישה – כלומר, קרוב ל־5% – כבעלי דמות כפולה. בזוג אחד כזה אפשר היה אפילו למדוד את הספקטרומים של שתי הדמויות ונמצא שהם זהים, הרי זו הוכחה ברורה ששתי הדמויות הן של אותו קוואזר. החוקרים מקווים, כי טלסקופ החלל ע"ש האבל, שישוגר לחלל בשנה הבאה, יוכל למדוד גם את הספקטרומים של ארבעת הקוואזרים האחרים, משום שהוא לא יסבול מהפרעות אטמוספיריות. אותן הפרעות גם לא אפשרו לצפות בדמויות הכפולות, שלא לדבר על מדידת הספקטרום של ארבעה קוואזרים אלה אלא בתנאים אטמוספיריים טובים במיוחד. טלסקופ החלל גם יוכל מן הסתם לגלות זוגות נוספים של קוואזרים, וייתכן איפוא שבסופו של דבר יתברר לנו, שחלק ניכר מן הקוואזרים, ולא אחוזים מעטים, הם בעלי דמויות כפולות.

אחד המאפיינים של הקוואזרים הוא, שהם משנים את בהירותם בקצב מהיר למדי. בגלל סיבה זו, וכן כיוון שהסטיית אורו של הקוואזר גורמת לכך שיהיה הפרש קטן בדרך שעושות קרני האור מכל דמות – ייתכן שבעתיד נראה את שינוי עוצמת האור אצל אחד מבני הזוג לפני שנצפה בה אצל בן הזוג השני.

המטרה העיקרית של תצפיות אלה בקוואזרים איננה הקוואזרים עצמם. יש שתי מטרות אחרות, חשובות יותר. ראשית, הפרש הזמן הצפוי של שינוי הבהירות יאפשר לאסטרונומים למדוד במישרין את "קבוע האבל" – היחס בין מהירות התרחקותם של גרמי השמים ובין מרחקם מכדור־הארץ; כיום עדיין חלוקים האסטרונומים לגבי שיעורו של קבוע זה ואומדניהם נבדלים זה מזה עד ליחס של 2:1. כאשר ייוודע השיעור המדויק של קבוע זה, יוכלו האסטרונומים גם לקבוע ביתר דיוק את גודל היקום ואת גילו, שאף הם שנויים היום במחלוקת.

תוצאת לוואי אפשרית שניה של התצפית בקוואזרים הכפולים היא קביעת המסה של הגלקסיות, הנמצאות בינינו ובין הקוואזרים המטות את אורם. הדבר יסייע בחישוב "המסה האפלה" ביקום. כידוע, מקובל על האסטרונומים שמכשירי התצפית שלנו – טלסקופים אופטיים, רדיוטלסקופים, טלסקופים של קרני רנטגן, של קרינה תת־אדומה וכו' – אינם מגלים אלא חלק מגרמי השמים.

מכذا من الأجل

כוכבים ולילה

קולנוע

האורך הבלתי נסבל של השטות

"הקלות הבלתי נסבלת של הקיום"

מעשה האיוולת הפוטוגני הזה נראה כאילו חובר מכל מה שצולם, בהנחה שהקהל המסכן כבר ימצא איזה חוט מקשר. איזה שיעמום. שלוש שעות שיש בהם לפחות חמישה סרטים, ואת כולם מנחה השקפת עולם סינמטית, שלי לפחות הזכירה את עולמו המזויף של קלוד ללוש במלוא גיחוכו הפוטוגני.

מה למקור של קונדרה ולפוטרומן הישנוני הזה? פיליפ קאופמן הבמאי הפך ספר מעניין לסרט על דמויות פלסטיק, אבזרי אופנה, דוגמניות, ומקומות תיור. הכל יפה לעין כמו בסרטים על מוצרי דיור אופנתיים. סצינות הפנים מתרחשות בעולם תמונתי מזוייף מהסוג שנראה לאחרונה בסרטי סגנון חיים כמו "תשעה שבועות של שכרון חושים" או "זר שומר עלי". סצינות החוץ, בפראג ובשוויץ, מתרחשות לפני אתרים של גלויות תיור. עד שלא מגיעים לאתר נוף מרהיב עין לא נעצרים. מגיעים, מתיצבים במקום נוח לצילום ופוצחים בדיאלוג, האקוסטיקה ברקע.

הכל מזויף. הדמויות מתנהגות כאילו אומנו על ידי מדריכות דוגמנים והעולם המקיף אותן נראה כאילו עוצב בידי המלבישות. מה כבר אפשר לצפות מסרט שבעיצומה של סצינת אהבים תוכף לשוט של רכבת רוהרת? אין בגירסה זו כלום חוץ מזיונים שזורים בפיטפוטי נפש עשויה על חיי אנוש. אין לי כלום נגד סקס בסרטים אבל מדוע צריך להאזין לחוכמת ילדים בין הגניחות, הכל בארשת אפוקליפטית גינוני דוגמנים על מסלול ההליכה.

גיבורנו טומאש (דניאל די לואיס), הוא מעין הכלאה בין פרצות המישחק של מקסימיליאן של, השחקן הרע ביותר של כל הזמנים, ופרצות המישחק של הצרפתי כריסטופר למברט, שהפך את גילגול העיניים מלמטה לסמל מין אישי. טומאש מדבר אנגלית מסורסת במבטא בלקני כבד, מסתובב מול המצלמה ומפרסם את מלתחתו. שתי הנשים בחייו, תרזה וסאבין (ג'ולייט בינוש ולנה אולין) מוזהגות איתו פעם בחמש דקות, עם אחרים, וזו עם זו, ועם זאת, למרות כל הגניחות, נראים כל קטעי המין עקרים מאוד, כאילו ההתפשטויות הן רק תרוץ להרגים בגדים וצרופי לבוש. יופי של תתיכות, אבל הכל נראה כמו דיפדוף בפנטהאוז. קאופמן הוליט כגימיק ללהק את הסרט רק בשחקנים עם עגה צ'כית והצוות המובחר הזה מלהג אנגלית־סלבית מרגיזות אוזן. הסגנון של הצלם ניקוויסט הזכיר לי הפעם את סרטון הפירסומת לשוופס שקדם לסרט אבל זה נמשך רק כחצי דקה.

יגאל משיח

ציפי שביט, תקליט ילדים

ילדים המרגישים שהם שונים במקצת מן האחרים: ילד מגמגם או מגומגם, ילד עם גשר על השיניים וכד' הם החברים של **ציפי שביט** בתקליטה החדש. תקליט הכולל שירים, וקלטת שבה שני שירים נוספים ודקלומי ילדים. השתתפו בהכנת

התקליט **מיכל סנונית, יהונתן גפן, יורם טהר־לב, מנחם זילברמן, עוזי חיטמן, נורית הירש, דני סנדרסון, שלמה יידוב** שהוא גם המנהל המוסיקלי והמעבד וכן ד"ר **מירי ברוך**, חוקרת ומרצה לספרות ילדים, בה נעזרה ציפי שביט לצורך איסוף החומר.

שבחים, שבחים

הספר **"קופסה שחורה"** זוכה לסיקור נרחב בעתוני בריטניה. ספרו של **עמוס עוז** מדורג שני ברשימת הסיקור, אחרי ספרו של גרסיה מארקס. ולא רק בבריטניה מרבים לכתוב על הספר. בארה"ב הופיעו כתבות ומאמרי ביקורת, ב"ניו סטייטסמן", ב"פאנש", ב"לוס אנג'לס טיימס", ב"וושינגטון פוסט בוק וורלד", ב"ניישן", ב"שיקגו טריביון", המוסף לספרות של "הניו יורק טיימס", ה"וושינגטון טיימס", ועוד. בין השאר נאמר על הספר כי הוא אולי "הטוב שבספרי עוז", "מכתביו של מישל סומו הם הישג קומי חשוב", "קולו (של עוז) הוא עשיר, נלהב, אינטלקטואלי. ברומן המכתבים הזה הוא מרחיב את הטווח המרשים שלו", "ספר חכם ומאיר עיניים" "חוט של שירה עובר לאורכו". לאחר התרגום לאנגלית יתורגם הספר בשנה הקרובה לשפות נוספות: לצרפתית, גרמנית, הולנדית, איטלקית, שבדית, ספרדית ופינית.

פרידריך רפאל - מרצה אורח

בתמיכת המועצה הבריטית לתרבות בישראל יגיע ארצה הסופר והתסריטאי **פרידריך רפאל**, זוכה האוסקר על תסריטו ל"דארלינג" וכותב התסריטים לסרטים כמו "הרחק מן ההמון הסוער", "שניים לדרך", "דייזי מילר" ועוד. רפאל יקיים בשנת הלימודים הקרובה סדנת כתיבה וישא הרצאות במסגרת המחלקה החדשה ללימודי תעודה במחזאות ובתסריטאות באוניברסיטת תל־אביב.

רקדנית יפנית במוזיאון ישראל

מגיעה לארץ, לשתי הופעות במוזיאון ישראל, רקדנית וכוריאוגרפית יפנית, **היקארי באבה**, עטורת פרסים ואותות הצטיינות רבים, אחרי הופעות בארה"ב, ואירופה ובדרך לסין. אומרת כי היוחס שלה לאסטטיות ימתבטא בשלוש מלים: נשמה, צורה והיגיוניות. אני מושפעת משורשי - קבוקי וריקוד יפני מסורתי - אלמנטים כמו חלל, זמן, שקט, שליטה עצמית

ורמיזה". וכן מיוצרים מערביים כמו תואה לימון ופול טיילור. היא תבצע בארץ יצירה שלה בשם "דמויות" העוסקת בתשעה מעגלי חיים של אשה: מקורות, תמימות, חשש, תשוקה, אומללות, יסורים, סינה, זן ואין סוף. ההופעות יתקיימו באודיטוריום של מוזיאון ישראל ב־30.7 וב־2.8.

נוריה אספרט - ביקור חטוף

הפתעה ציפתה לשחקניות **"בית ברנרדה אלבה"** בהופעתן בחיפה השבוע כאשר בתום ההצגה הופיעה מאחורי הקלעים במאית ההצגה, הספרדיה **נוריה אספרט**. אספרט עזבה את ישראל לאחר הבכורה ועתה שבה לביקור חטוף בן 48 שעות שנועד בעיקרו לפגישה עם המנצח **זובין מהטה** על אופרה שתביים אספרט. לאחר הפגישה עמו יצאה לחיפה, קנתה כרטיס וצפתה בהצגה מבלי שאנשי תיאטרון "הקאמרי" ידעו על כך. לאחריה לא היו בפיה אלא שבחים על שמירת ההצגה כפי שביימה אותה.

מרתון בוגרי "רימון"

מחזור ראשון מסיים את לימודיו בבית הספר לג'אז "רימון". הבוגרים יציגו את עבודות הסיום שלהם במרתון שייערך בשני חלקים בבית ליסין. הראשון ב־31.7 והשני ב־7.8 החל משבע בערב. משתתפים במרתון 11 הרכבים שונים. אחד בראשותו של **קובי שפי** יחד עם ארבעה נגנים וזמרת; הרכב ביג בנד בניהול מוסיקאלי של **שמואליק טיפלר**; להקת "יהודי" בהופעה של **אוסנת ברעם**; הרכב רוק בראשותו של **דייב שמיר**; הרכב לכלי עץ שכתב **חיים בר־יקר**; שירים וקטעים כליים של **ערן פרץ**; קטעי ג'אז רוק של **נעמי פלדמן**; **יובל גרב חיימוביץ** בקטע ג'אז בסגנון פיוזן; שירים של **אודלי מזור יובל**; קטעים משל **יוסי מלחי** ואחרון חביב: שישיית נגנים יבצעו לחנים של **ששה ארנוב** ושל **בני איפטר**.

חקלאות יהודית בתפוצות

ב־2 באוגוסט יוקרן בבית התפוצות סרט תעודה שהפיק המוזיאון. **"שדות של זהב"** עוסק בנסיונות להתיישבות חקלאית של יהודית מחוץ לישראל ובעיקר במזרח אירופה עד לתקופת מלחמת העולם השניה. ביים את הסרט **יוסי טוריסקי** שגם כתב את התסריט והפיק **נתן בירק**, מנהל המחלקה האור־קולית בבית התפוצות. "עבודת האדמה, להוציא לחם מן הארץ, אינה חלק מן התודעה הקולקטיבית שלנו אודות חיינו בגלות", כותב נתן בירק. "ולמרות שבתקופה בה עוסק הסרט היו ברוסיה בלבד כרבע מליון חקלאים יהודים, כעשרה אחוזים מהאוכלוסיה היהודית, מעדיף הזכרון הקולקטיבי הלאומי שלא להביא לתודעה עובדות אלה". לתקן את המעוות בא סרט זה שיוצג בבית התפוצות.

שמונה חודשים נמשכה העבודה על הסרט שאורכו כחצי שעה. הוא כולל, מספר יוסי טוריסקי, שיחות עם אנשים שחיו במושבות החקלאיות בדרום רוסיה, אנשים שהיום הם בני 85 ו־90 וממשיכים גם בארץ את העיסוק בחקלאות. אנשים החיים היום בנהלל, בכפר אז"ר ועוד שגם בניהם עוסקים בחקלאות. בנוסף נעזר בסרט ארכיוני שצילם ה"ג'וינט" בחצי האי קרים בשנות השלושים כדי לאסוף תרומות למען המושבות החקלאיות וכן קטעים מסרטים עלילתיים שנעשו בתקופה ההיא הקשורים לנושא. כמו סרטו של הרוסי דובז'נקו "אדמה", שצולם באוקראינה או סרט ארגנטינאי "לוס גאוצוס חוליוס" על המושבות שם.

עמותה למען לימודי פרסום

האיגוד הישראלי לפרסום מקים עמותה ציבורית במאמץ להנהגת תוכנית לימודים אקדמאית במקצועות הפרסום. בפגישה בין יו"ר האיגוד, **אבנר ברזאל**, לבין פרופ' **זאב מימון** דיקן הפקולטה לניהול של אוניברסיטת תל־אביב, סוכם על שיתוף פעולה בין שני הגורמים והוקם צוות בראשותם של **אפרים ליניאל** ופרופ' **יעקב הורניק** לרכז את עבודות ההכנה. במקביל מתקיים קשר בנושא זה גם עם שר החינוך והתרבות.

בובות בירושלים

בירושלים יתקיים **הפסטיבל הבין־לאומי לתיאטרון בובות** בין ה־13 וה־20 באוגוסט. ישתתפו בו תשע קבוצות מחו"ל - צרפת, בלגיה, קנדה, איטליה, שוודיה, צ'כוסלובקיה ויוגוסלביה - ו־12 קבוצות מישראל. סך הכל יועלו במסגרתו 90 הצגות המיועדות לילדים ולמבוגרים. הסינמטק הירושלמי יקרין באותו זמן סרטים העוסקים בנושא, ויערכו שלוש תערוכות בנושא המסיכה בתיאטרון. שלוש הצגות הוכנו כאן במיוחד לקראת הפסטיבל: "משחקי מלחמה" על־פי רעיון של עלינא אשבל שגם עיבדה ועיצבה. "בית הפסל" בעיבוד, בימוי ועיצוב של הדס עופרת ו"המסע אל הפיה הכחולה" בבימויו של יצחק פקר.

גילה אלמגור ויוסי גרבר – ב"פרנקי וג'וני" בבית ליסין

גילה אלמגור ויוסי גרבר יככבו בקומדיה "פרנקי וג'וני" שתועלה ב"בית ליסין", בשיתוף פעולה עם המפיק משה יוסף, לקראת סוף העונה הנוכחית. מחזהו של האמריקאי **טרנס מק'נאלי** תורגם לעברית בידי **שמואל הספרי**, שגם יביים את ההצגה.

הסיפור עוסק בטבח גרוש שלו שני ילדים ובמלצרית רווקה העובדת באותה מסעדה. הם קובעים לצאת לסרט ולארוחה ומבלים את סיומה של הפגישה במיטה. פגישה ראשונה ואחרונה או קשר מתמשך. שיפור רגעי או שינוי ממשי בחייהם של שני אנשים בודדים. זאת השאלה המוצגת בהצגה בשרשרת של סיטואציות קומיות.

בידור קייצי בחיפה

עיריית חיפה הקציבה 1.2 מליון ש"ח לאירועי בידור קיציים בעיר כחלק ממאמציה להעלות את עירם על המפה בתחומי האמנות השונים. "מדי שבת יופיעו בעיר הכרמל אמנים כמו **מאיר בנאי, גלי עטרי, אריק סיני, יצחק קלפטר ורבקה זוהר** בבימות פתוחות, ללא תשלום. אחת לשבוע יעלה בטיילת בת גלים המופע **"תקלה"**. בקונכיה האקוסטית ייערך קונצרט שבועי של התזמורת הסימפונית, בתוך דדו - אירועי פופ ודיסקו לבני הנוער. "עיר הנוער" יתקיים ב־29 וב־30 לאוגוסט.

ובין לבין יתקיים בעיר הפסטיבל הבין־לאומי לפולקלור. מן ה־31 ביולי ועד ה־7 באוגוסט יופיעו בעיר להקות פולקלור מאיטליה, צרפת, ארגנטינה, הולנד, הונגריה, יוגוסלביה, יוון, ספרד, פורטוריקו וישראל. תקציב הפסטיבל השנה העומד על

להקת "ציגנים" מהולנד

804 אלף ש"ח ומשתתפים במימון, לבד מן העיריה, גם משרדי החינוך והתיירות. הכוונה השנה היא להרבות במופעי רחוב פתוחים וללא תשלום. אלה יתקיימו בין אלי כהן, בטיילת בת־גלים, מדרחוב מרדאו, מרכזי הנביאים ופנורמה.

פירסומי ארץ ישראל

מבצע יפה יזמו הוצאת **"אריאל"** הירושלמית והחברה **להגנת הטבע** בהוציאן מבחר מאמרים של פרופ' **שמואל אביצור**, בידיעת ארץ ישראל, מאמרים הדנים בעיקרם בתהליכי ייצור ואורחות חיים. אלה הם הנושאים בהם עוסק אביצור מזה עשרות שנים, וממשיך להביב פירות מחקריים חשובים. יואב רגב ואלי שילר ערכו והביאו לדפוס י"ח מאמרים, מצולמים וכן רשימה ביבליוגראפית משלימה של כתבי אביצור, עד כה 540 (!) פריטים, הכוללים מאמרים, ספרים, חוברות, ביקורות והערכות על ספרים וחוקרים. הרשימה מלמדת על פוריותו של חוקר חשוב זה, שעתה קל יותר, בעזרת הספר, להתוודע לרוחב יצירתו וגיוונה.

הוצאת אריאל הוציאה גם במסגרת כתב העת שלה לידיעת הארץ, **"אריאל"**, (55–56) קובץ בשם **אתרים ומקומות בארץ ישראל**, בעריכת **גדעון ביגר ואלי שילר**. היא כוללת דיווחים על אתרים מהכינרת ובקעת בית שאן בצפון, ועד באר שבע וחבל הבשור בדרום. המדור "תמונות וסמנות מארץ ישראל" מביא צילומים נדירים של המושבות הראשונות ושל הרעש הגדול בשנת 1927. בספר סקירות ספרים ואף מדור הרש "שעשועי ידיעת הארץ", הכולל תשבצים וחידות.

במפקדת קצין חינוך ראשי יש מדור לידיעת הארץ ובין שאר פעולותיו הוא מוציא חוברות ופירסומים אחרים, המגיעים במיגזר המחודי אל אנשי המילואים שלו, שרבים בהם העוסקים בידיעת הארץ. נראה שיש מקום להעמיד פירסומים בלתי מסוגים אלה, שהושקע מאמץ בהוצאתם, לציבור האזרחי, ובכך גם להחזיר חלק מהוצאות ההדפסה. לדוגמה, לאחרונה הופיעו חוברות "עם בעקבות לתחמיד" (משטרת בני יושע, סג'רה וצומת גולני ושירות יהיעם, וכן "הבשור, העיר ומתנה הפליטים - הנשובים הערביים ביהודה ושומרון" בחוברת זו יש במרומה עניין רב במיוחד בימים אלה לאזרחים רבים. כן ראו אור פלקטים גדולים, המסייעים מאוד בהדרכה ובהוראה - התיאטרון והאמפיתיאטרון, אוורי הצומח בארץ, הובלת אבנים ובנייתן בימי קדם. בפירסומים אלה וקודמיהם ניכרת ידו של רס"ן יאיר קליש, המפקד היוצא של המדור.

צבי אילן

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

14.00 עד־כאן: חדשות קול ישראל, דפי הטלטקסט.
14.05 לוחקו של פול טיילור – פול טיילור מספר על חייו כרקדן וכוריאוגרף. הלהקה מבצעת 3 ריקודים: 1) בשורה משמים. 2) מלכת השלג. 3) שקיעה.
15.00 רחוב סומסום "המסך של אבנר וקיפי" – לאבנר קשה לסחוב את שקי הקמח הכבדים לתוך המאפיה. הפתרון – לבנות מנוף.
15.30 שעת כושר.
15.40 שביל באמצע שביל בצד – שבילוויזיון מס' 4 – לקט שירים מתוך התוכנית "שביל באמצע שביל בצד" ששודרה בשנה האחרונה. בתוכנית: "שביל תפוח הזהב": עפרה חזה, "שיר התור": אריק לביא, "מלכת הבוקר": מיקי גבריאלוב (כ).
15.50 מאתיים שניות למשרד הבריאות: תאונות, דפי מידע טלטקסט.
16.00 הקוסם מארץ עוץ (פרק 23 "מלך החופשוקים" לדורותי ובני חבורתה ממשיכים בדרכם אל ארץ החופשוקים, לבקש את עזרתו של איש הפח. אמא מסבי עוקבת אחריהם באמצעות שיקוי "רואה נסתרות" ואוספת כל מיני קסמים נגדם (כ).
16.35 כך היו חיינו (פרק 22) "עובדים במרץ" – האורי, הבן, מוצא עבודה כעוזר למר הבנק, החוזני. לצורך עבודתו עליו ללמוד לרכוב על אופניים ולהכיר שמות של מצרכים רבים ולקוחות חשובים.
17.00 ערב חדש.

כללית

17.30 מסע אל סודות הכותל – סרט לט' באב. סיור מודרך לפני המדרגה, לאורכו של הכותל המערבי, אחת מן החפתעות – מנהרה השמונאית שנתגלתה. (הוא עדיין סגורה לקהל המבקרים). המנהרה כבראה הוליכה את המים אל ברכות הר הבית, והיא מסתיימת מתחת למגור "האחות מציון" ברחוב ויה דולורוזה, שם בנה אדריאנוס המלך מדרגות שיליכו אל ברכות המים. בסרט – על תגלית המנהרה ותגליות תת־קרקעיות אחרות. במאי: בני ליט.
18.00 פגישה עם הפרופ' ישעיהו ליבוביץ – לרגל ט' באב. בני־נוער נפגשים עם הפרופ' ישעיהו ליבוביץ.
18.30 קיצור החדשות (ערבית).
18.32 עם המכבשים הפעם: להקת "בנות ראסה", סיפורה של הלהקה הנשית המצליחה ביותר בבריטניה בארבע השנים האחרונות. לא מכבר הוחלפה אחת הזמרות בלהקה, אך הן ממשיכות להביא למעצעדים שירים קצביים, שמקנים להן דירוג גבוה במצעדי הפזמונים. סקירת דרכן המוסיקלית, בלווית קטעים מלהיטיהן הידועים (תרגום עברי).
18.45 חידושים והמצאות – על חידושי המדע ושכלולים בטכנולוגיה, ברפואה בחקלאות ועוד: 1. כאבי ראש – במקום להשתמש בתרופות לשיכוך הכאבים, אנשים הסובלים מכאבי ראש לומדים לשלוט על עצמם. 2. פלי סויה – מאין הציוד שיפתור את בעיית הבצורת בעולם. 3. החלוקה על הקרוח – מדענים חוקרים בערות נחשב את הקפיצה על הקרם. מבחינת הפיסיקה והכוונות שבזנקות המוצל על הקרות (עברית עברית).
19.00 יומן השבוע (ערבית).
20.00 כותרות מבט.
20.02 אלף – שם הפרק: "ערב קסום אחד". אלף משכנע את וילי טאנר לעשות נסיון בהתפתשות בתא התחלואון, להרשים את הבוס שלו, וכך לזכות במשרה טובה יותר (עברי־ערבית).
20.30 לחיים בראש – מצעד להיטים עבריים, בהשתתפות קהל.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 תשדירי שירות.
21.35 לקראת שידור.
21.50 שושלת (פרק תשעים וארבעה): אדם דקס מגלים קצוות של חוט, העשויים להצביע על המוהה של אלקסיס. אלקסיס נשבעת לנקום בדומיניק על חלקה בעסקיו של בליק. אשה צעירה ויפהפיה מציגה עצמה לפני אלקסיס כבתה. (עברי־ערבית).
22.40 יש מקום – סידורה תיעודית, פגישות בצפונה ובדרומה של הארץ, עם אנשים מיוחדים, שקשרו את חייהם למקום. הפעם: ביקור בעין רימונים, ופגישה עם דבורה ועמרים אברוצקי, שהקימו יישוב של משפחה אחת בגליל.
23.10 תופשי על הגב – שם הפרק: "החברה של דיאן". רבקה, חברה ותיקה של דיאן, מופיעה בבר ומספרת לה כי סבלה קשות מרומן שהיה לה עם גבר שהוא אינטלקטואל. עתה היא מחפשת משהו "ארצי" יותר. למענית לבה של דיאן, מבית של רבקה מתעדת לעבור של סם. (עברי־ערבית).
23.35 פסוקו של יום; חדשות הלילה.

ערוץ 2

18.30 "מה נשמע הערב".
18.33 "עדות ירושלים" סרט תעודה לתשעה באב. על החפירות שנעשו בירושלים מאז מלחמת ששת הימים. הארכיאולוג יגאל שילה ז"ל מציג את החפירות של בית ראשון והארכיאולוג מאיר בן דב, את חפירות בית שני. הסרט מתאר את גדולת העיר בתקופות השונות, ומתמקד בחייה של העיר בזמן על רקע משקעי עבודה המשמאר.
19.30 "דאריל ברוסיה" – סידורת סבע תיעודית. (פרק שביעי): "המדבר האדום". ג'רלד דארל ואשתו הזואולוגית לי, עוקבים אחר הקיפוד, החיפושית והעקרב הנמלטים אל מחוות לבני האדמות, עקב החום הכבד השורר במדבר קרקום. המדבר רחב הידיים היה פעם קרקעיתה של ימה עצומה. ב־1982 נוסדה "שמורת רפטק", וה"דאריליס" מצטרפים אל הסיור של צוות השמורה. לסיור הרכוב על גבי גמלים מזדמנות הפתעות בחלות המודדים של המדבר. דאריל מפגיש אותנו עם מיני מכרסמים, זוחלים וטורפים ועומד על משמעות הדו־קיום בתנאים אלה.
19.56 "רגע לפני..." על הסרט החדש: "גודל".
20.00 "בקודת זינוק" בתוכנית הפעם: תחרות כדורסל והתעמלות.
20.56 "מה נשמע מחר".
20.59 "פוני" לחיטים חדשים של א־הא, דרייסי צקסמן, רוד סטיוארט.
21.40 "קליפ מי ידעתי" חידון הפופ השבועי (חידון מספר 1).
21.45 מלהיטיו של מרג' מייקל.

ירדנית

(ערבית); 15.00 מלך השוקים (סידורה); 15.30 הבית המעופף (מצויר); 16.00 סרט (ערבית); 18.00 משפחת מלמון (סידורה); 19.00 60 דקות (מגזין אקטואליה); 20.00 שנה בחיים (סידורה דרמטית); 21.00 סרט "שער הזהב" עם פרי קינג; 22.30 מעשיות משפחות (ערבית).

16.30 סרטים מצויירים (ער' 1); 17.05 תבנית ספרס (ער' 1); 18.05 רחוב קרט (בצרפתית); 18.30 כשרונות צעירים (צרפתית); 18.40 אלף (ער' 1); 19.00 חדשות בצרפתית; 19.00 נסיונות מדעיים (ער' 1); 19.15 לקט שירים בצרפתית; 19.30 חדשות בעברית; 20.30 שלום בקופה (קומדיה אמריקאית); 21.10 סידרה דוקומנטרית חדשה; 22.00 חדשות באנגלית; 22.10 המשווה (האקוטליאי); (סידרת מתח אמריקאית); 23.10 מגדלי פולטי (קומדיה אנגלית).

המזרח תיכונית

13.30 חיים אחרים (סידורה); 14.00 מועדון 700; 14.30 מעשיות משפחות

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה – לייה: סונאטה בדו מינור לחלילית ולקונטינואו; היידן: קונצ'רטו לכנור, צ'מבלו ובכלי־קשת; מנדלסון: הסימפוניה לכלי־קשת, אופוס 87/2; רופארט: פרלוד, מארין השיר; דרעט: יקיצתה של פלור.
09.00 קונצרט בוקר – דרפי: סויטה בסגנון עתיק; פרלנק: קונצ'רטו לשני פסנתרים ולתזמורת; רחמנינוב: שלישייה אלגית מס' 2; בטהובן: סונאטה מס' 9 למנור ולפסנתר. הופמייסטר: קונצ'רטו לפסנתר ולתזמורת; דבוז'אק: סרנדה לכלי־נשיפה.
11.57 פינת השיר – משירי אלתמבה באורה־בראנץ.
12.00 אמנים באולפן – ירון חנוביץ, בריטון, מבחר שירי שוברט, שומאן וראוול.
13.05 בהאזנה נינוחה – הומל ארן: סונטה מס' 1 במה מגזר לצ'מבלו בלקינליסט: אמרונות מתוך "מרמדה" לשני פסנתרים, בליני: המרחה; "מרמדה"; רחמנינוב: קונצ'רטו מס' 1 לפסנתר־והפן סרטשוק: סימפוניה מס' 2; בוקרני: המושיה לגיטרה וכלי קשת, צ'ייקובסקי: "המקור".
15.00 דפי פסנתר – הסונטות של בטהובן.
16.00 מוסיקה קולית – הומס הואליס: קינות ירמיהו הנביא.
18.00 מוסיקה כאן ועכשיו.
19.00 זמנות מוסיקליות.
20.05 אינטרלודה.
20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי: אלטר האוציג, רסיטל לפסנתר (הקלטה 21.3.88 במרכז למוסיקה ע"ש סארג ירושלים) – שוברט: פנטסייה "ברצר", שוברט: פנטסייה "הנודד" ד. 760; ברהמס: בלדה בדו מינור, אופוס 10, ברהמס: אינטרמצו בלה מגזר, אופוס 118; ברהמס: סונטה במה מינור, אופוס 5; מוצרט: דיברטימנטו ק. 253 לכלי נשיפה; מוצרט: דיברטימנטו ק. 137 לרביעיית מיתרים.
22.30 מן המקורות – קינות לט' באב (ב').
23.00 מתאורי יצירות – ברטוק הקונצ'רטו; סיבליוס: תמאמות הסימפוניות.

רשת א'

06.06 שירים לימי בין המצרים.
06.30 מאגדות החורבן.
07.30 שירים עבריים.
08.05 קריאה במגילת איכה בנוסחים שונים.
11.05 נחמו נחמו – קינות ופיוטים מפורשות עדות ישראל.
15.00 שירים עבריים.
15.30 האוניברסיטה המשודרת – שירוזים לימי החורבה "מרתובאי", שיבות מדוברת – שיעור מס' 13.
16.05 רדרדשורת, מבנין נוער – מתבי נוער מדווחים על המתרחש בחיי הנוער.
17.05 סיפורי – הפעם: "למצוא מן התהום" – מאת ש"י עגנון מגיש: נסים עמיקרי.
17.41 שירים עבריים.
18.06 נחם – תכנית לקראת צאת צום

השמונה־באב.
22.05 תפוח העץ – תכנית על הקשר בין הורים לילדיהם והפעם: "עוברים דירה, מקום מגורים, בית־ספר".

רשת ב'

08.05 "בוכרנו את ציון" – שירים ומקראות לט' באב (ש.ש).
12.05 בעקבות חורדוס – עם הארכיאולוג מאיר בן־דב.
14.06 ט' באב – תכנית עם אלעזר שטרם האורחן.
17.05 מגילת האש, מאגדות החורבן. משתתפים: ראומה אלדר, שלמה בר־שביט. ומבוג בריאר פירמן (ש.ת.ל).
18.05 הגיון באמצע – שאלות ותשובות בהלכה.
20.05 שלום לבן דודי – פיוט וברכה בשיחור חי.
22.05 להיאחז בחלום – מחרוזת שירים.
23.05 ביניהם לבין עצמם – שיחות עם מאזינים בשידור חי.

רשת ג'

06.06 עם הדוודאים והרברים.
07.07 עם ירדנה ארזי.
08.05 עם אריק איינשטיין.
09.05 עם יהודית רביץ.
10.05 עם שלמה ארצי.
11.05 עם אלקיה.
12.05 עם יהורם גאון.
13.05 עם חוה אלברשטיין.
14.06 עם שלום חנוך.
15.05 עם טנגאלה.
16.05 עם מתי כספי.
17.05 שירים משלנו.
19.05 שירים משלנו.
21.05 אזוב עתיק – שירים שלא נס ליחם.
23.05 סיפרת לילה.

גלי צה"ל

09.05 שעתיים של שירים ארץ־ישראליים.
10.55 צו בוער – על עצים ויערות.
13.05 מסורות, מחשבות וצלילים לט' באב.
14.05 עסידותו ונפילתו של חורבן היהודי בתשיה – אהרון לירון, שלום גרובע, על באביו האדלר חקר וחזיעך את סיפור חורבע, מסויר עם דודו דיון באותיו הכחיבה ומסבר על אזבוח חרבע ב־1948.
15.05 שירי ערגה לארץ ישראל מקוקוקה שונות.
16.05 ארבע אחר הצהריים.
18.05 שונה קלה על כלכלה.
18.45 חמש עשרה קטנות.

צה"ל 1

19.57 הודעות לחיילים.
20.05 מבב בערב – גדי מב.
21.30 אוניברסיטה משודרת – מדע הגניזים בעידן האיידס – מאלות גנימות המתוגעות בבתה.

צה"ל 2

19.05 הרדיו השן.
20.05 צו – 8.
21.57 הודעות לחיילים.
22.05 הפסקת עשר.
23.05 קול הבין־הוא.

שידורים קבועים

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר.
20.27 פינת השיר.
23.58 פרסים על התוכניות.

רשת א'

06.00 התעמלות בוקר.
06.16 ותאר עינינו.
06.30 סיכום המשנה היומית.
06.50 דף גמרא יומי.
07.30 ישן בעיניך.
08.05 תפונה מתובה.
09.00 סלרדי.
10.05 פניני בוקר.
11.05 ירוק, ירוק.
12.05 מערב ים תיכוני.
14.06 בראש צעיר.
18.06 מנחת ערב.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.

רשת ב'

06.00 שמע ישראל.
06.06 שירים עבריים.
06.53 אור ירוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 כוכב הבוקר.
09.05 בראש צעיר.
10.05 כל צבעי הרשת.
11.50 פינת המודעה הקטנה.
12.10 אא בב.
12.50 מוד ששון.
13.05 בתוצי היום.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 בת צחוק.
16.05 יומן כלכלה.
17.05 רגעי קסם.
17.51 לוח מודעות.
17.55 קוראים ספר.

18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
22.58 רגע של עברית.
00.05 יומן חצות.

רשת ג'

06.04 שיר בבוקר בבוקר.
08.05 הנורונים תאורותיים.
09.05 שנים סרבות.
11.05 30 בצל.
13.05 עם כל הלב.
14.05 בטן גב.
16.05 כאן ועכשיו.
17.05 קיץ חם.

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באולפן מילולי – פינט של אבשלום קור.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 מוקדים עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.00 בוקר טוב ישראל.
09.05 על הבוקר.
10.05 מכת שמש.
11.05 נכון לעכשיו.
13.05 שליפה מהמותן.
14.05 אני מאן.
15.05 סייסטה.
16.05 ארבע אחר הצהרים.
16.54 באולפן מילולי.
17.00 ערב טוב ישראל.
19.00 מבזק ידיעות.
19.57 הודעות לחיילים.
21.00 מבט לחדשות.
22.05 על הדבש ועלא כיפק.
23.05 עשרים וארבע, היום שהיה.
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.
05.05 צלילי בוקר.

סרטים

תל־אביב

אסתר: רמבו III 9.45, 7.30, 5.00, 2.30
אורלי: תרמה 9.15, 6.00
בית ליסין: מדי ביומר 23.15
בן־יהודה: טירונות 9.45, 7.15, 5.00
גורדון: מקום ליד הים 9.45, 7.30, 5.00
גת: פרחים בעליית הגג 9.40, 7.30, 5
דיזנגוף 1: קפה בגדד 9.50, 7.30, 5.00, 11.00, 1.00, 3.00
דיזנגוף 2: הקיץ של אביה 9.50, 7.30, 5.00, 3.00, 1.00, 11.00
דיזנגוף 3: תשוקות באפריקה 9.50, 7.30 דאן דוה פלורס 3.00, 11 בבוקר
לנאלון 5.00, 1.00 אחה"צ
זקלה: משודים הרשות 9.45, 7.10
דיייבנהוף: סלמה 10, 8, 12 סקס
בני: סלמה 9.45, 7.30, 5
הסינמטק: 6.00 בנקוק בהדיין (עבודה למבוגרים)
8.00 הבת האלוהית 22.00 אחרים בגר מלכה (בית ציוני אמריקה)
לול 11.30, 9.30, 7.30, 5.00
חן 1: המשימה מיאמי 9.55, 7.45
ספר הג'ונגל (בעברית) 5, 3, 12.30, 10.30
חן 2: שלושה גברים ותינוקת 9.55, 7.40
המשימה מיאמי 5.15 בבוקר 3.00, 12.30, 10.30

חן 3: נעורים בהשאלה 9.55, 7.40, 5
מרי פופינס 3, 12.40, 10.30
חן 4: ספר הג'ונגל (אנגלית) 9.45, 7.35, רמבו הפיל המעופף 5.00, 3.00, 12.30, 10.30
חן 5: הקיסר האחרון 9.30, 6.30
הרפתקאות הציימפנק מסביב לעולם 5.00, 3.00, 12.30, 10.30
לב 1: אהבנו כל כך
12.40, 2.35, 5, 7.15
אל עצמי 9.45, 8, 5, 3, 11
לב 2: החבר של החברה שלי 9.55, 7.45, 11.30, 2.00, 4.10, 6.00
לב 3: הנסיכה הקסומה 10, 6, 4, 2, 11.45
לב 4: תחפושה בכפר 9.50, 7.30, 12
לימור: מחליפים עדכים 9.45, 7.45, 5.30
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים
מוזיאון: עיניים שחורות 9.30, 7
מקסים: מלך הסלים 9.30, 7.30, חיוור גולד 9.30
פריז (לשעבר אלנבי): ביטל ג'וס 7.30, 9.40
טיילת 1: שם המשחק 9.45, 7.30, 5 בילבי 11.00 בבוקר
טיילת 2: מוכת ירח 9.45, 7.30, 5.00 אליין – באר סגנר 11.00 בבוקר
טיילת 3: יתומים 9.45, 7.30, 5

שלגיה ושבעת הגמדים 11.00 בבוקר
מוריה: סגור לרגל שיפוצים
פאר: הצרעונים 9.45, 7.45, 5.00
פריז: לילדי אי"ב 9.30, 7.15, 4, 2, 12
23.30 אלגרו בן טרופר
צמון: עולם נפרד 9.50, 7.30, 5.00
שחף: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 5.45, 9.15
תמוז – רמת־אביב: בליידי ראנר 9.40, 7.30
תכלת: הכל באשמת גן עדן 9.45, 7.30, 5
תל־אביב: קרוקודיל דנדי II 9.45, 7.30, 5.00

ירושלים

אדיסון: קרוקודיל דנדי II 9.15, 7.15
אורגיל: המשימה מיאמי (תרגיל לשוטרים מתחילים מס' 5) 9.15, 7.15, 4.30
אוריון 1: מחליפים עדכים
4.30, 7.30, 9.30
הפסטבל בסיטו 10.30
אור 2: החבר של החברה שלי
4.30, 7.30, 9.30
גילים, הדרדסים, הרבורה מאיה כל יומיים סרט 10.30
אור 3: מלך הסלים 6.00, 4.30, 10.30, לילה מטורף 9.30, 7.30
אור 4: אשליה גורלית 9.15, 7.15, 4.30 שגעון של צמר 10.30, עדות במבחן 23.15

אור 5: מקום ליד הים 9.15, 7.15, 4.30
זהק אהוב מהרכבת 10.30
בית אגרון:
4.30 הקוסם מארץ עוץ
6.15 כל מה שרצית לדעת על המין
8.00 סרט משותף
9.45 הגיבור
אורגיל: נעורים בהשאלה 9.15, 7.00
אימפריה 1: הצרעונים 9.45, 7.45, אל עצמי 6, 4, 11
אימפריה 2: לול 11.30, 9.30, 7.15, 5
אימפריה 3: המתיחה בקרוב
אימפריה 4: המתיחה בקרוב
כפירה: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 8.30
מיטשל: אהבנו כל כך 9.15, 7.00
מגדל: שם המשחק 9.15, 7.00
עדן: סלמה 9.15, 7.15
רון: רמבו 3 9.30, 7.15, 4.30
תיאטרון ירושלים: הקיץ של אביה 10.30, 8.30, בלוז לאופס הגדול 10.30, 8.30

חיפה

אורה: הקיץ של אביה 9.15, 7, 4.30
אורלי: עיניים שחורות 9, 6.30
אמפיתיאטרון: סגור
ארמון: סגור
מוריה: מחליפים עדכים 9.15, שלגיה ושבעת הגמדים 11
רון: המשימה מיאמי 9.15, 7, 4.30
עצמון 1: סלמה 9.15, 7, 4.30

עצמון 2: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 8.30, מלך הסלים 9.15, 7.00, 4.30
עצמון 3: שם המשחק 9.15, 7.00, 4.30
פאר: רמבו III 9.15, 7.00, 4.30
קרקאויה: לול 9.15, 7.15, 5
רב גת 1: ביטל ג'וס 9.15, 7.00
שלגיה ושבעת הגמדים 11
רב גת 2: נעורים בהשאלה 9.15, 7.00
דמבו הפיל המעופף 5, 11
רב אור 1: משודים הרשות
9.15, 6.30 במבי 4.30, 11
רב אור 2: מוכת ירח 9.15, 7
איבוי 4.30, 11
רב אור 3: תחפושה בכפר 9.15, 7
דמבו כשת לי 4.30, 11
רון: קרוקודיל דנדי II 9.15, 7.00, 4.30
שביט: הולת אהבה 9.15, 7

קריות חיפה

כפיר: רמבו III 9.30, 7.15
מבין: המשימה מיאמי 9.15, 7
ספר הג'ונגל 5
אורות: לול 9.30, 7.00
בית העם: קרוקודיל דנדי II 9.30, 7.00
היובל: מלך הסלים 7.00, 5.00
הקיסר האחרון 9.00
צ'אן: סלמה 9.15, 7.00

אשדוד

גבירה: קרוקודיל דנדי II 9.30, 7.30
אמבוה: רמבו III 9.30, 7.30

אשקלון

אסתר: סלמה 9.30, 7.30
מאור: תיעוקת בירדאוה 9.30, 7.30
רחל: משודים הרשות 9.30, 7.30

באר־שבע

חן: קרוקודיל דנדי II 9.30, 7.15, 5.00
היכל התרבות: שם המשחק 9.30, 7.15
ספר הג'ונגל 5.00

הרצליה ■ רמת השרון

היכל: סגור
כוכב דיזאבה: תחפושה בכפר 9.30, 7.15
כוכב: דוחר גולד 9.35, 7.15
5.00 נכחדים באהבה

עפולה

מטאונורן: רמבו III 9.00

חולון ■ בת־ים

אושנה: לול 9.30, 7.30, 23.30
מגדל: רמבו III 9.40, 7.30, ספר הג'ונגל 5.30, 4.00
צמפמוות: קרוקודיל דנדי II 9.30, 7.15, 5
סביר: קרוקודיל דנדי II 9.30, 7.15, 5.00

חדרה

מנגאים קריית שרונים: סגור
רינה: סלמה 9.30, 7.30

חדרה

חדרה: סלמה 9.30, 7.30

כפר־סבא ■ רעננה

קמה: קרוקודיל דנדי מס' II 9.30, 7.15, 5.00
שיות הדרום 11
תף: סלמה 9.15, 7.15
אורות: סגור

לוד ■ רמלה

אורלי: סגור
ארון: סלמה 9.30, 7.30
בה דוה: המשימה מיאמי 9.30, 7.30

נהריה ■ עכו

חודה: הקיץ של אביה 9.15, 7.15
רון: סגור
אמפיתאטרון: סגור

נתניה

אמאיר: סלמה 9.30, 7.30, 5.30
רודה: לול 9.15, 7.00
סמודרה: משודים הרשות 9.30, 7.00
ספר הג'ונגל 5.00, 11.00

קרית אונו

מבזעים: סגור

פתח־תקוה

היכל 1: קרוקודיל דנדי II 9.15, 7.30
מלך הסלים 5.00, 11.00
היכל 2: סלמה 9.30, 7.30, 5.00
בילבי 11.00 בבוקר
היכל 3: הקיץ של אביה 9.30, 7.30, 5.00
שלגיה ושבעת הגמדים 11.00 בבוקר
שלום: לול 9.30, 7.30

ראשל"צ ■ רחובות

בית העם: מקום ליד הים 8.30
חרה: סלמה 9.15, 7.15
חן: קרוקודיל דנדי II 9.15, 7.15
אל עצמי 5.00, 11.00
ג.ג. רון 1: קרוקודיל דנדי II 9.30, 7.15
בילבי 11.00, 5.00
ג.ג. רון 2: סלמה 9.30, 7.30, 5.00
מלך הסלים 11.00 בבוקר
נשמה: הקיץ של אביה 9.30, 7.15
ראשון: רמבו III 9.30, 7.15

שחף: הקיץ של אביה 10, 8, 6
אל עצמי 6.30
ברוזו שחור מליון 11.00 בבוקר

רמת גן ■ גבעתיים

ארמון: רמבו III 9.45, 7.30, 5.00
ארנבה: סגור
לילה הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 6.00, 9.00
הדרי: קרוקודיל דנדי II 9.30, 7.15, 5.00
רב גן 1: המשימה מיאמי 9.50, 7.30 ספר הג'ונגל (עברית) 5.00, 3.30, 12.30, 10.30
רב גן 2: ביטל ג'וס 9.50, 7.35, הרפתקאות הציימפנק מסביב לעולם 5.00, 3.00, 12.30, 10.30
רב גן 3: שלושה גברים ותינוקת 9.50, 7.35
הרפתקאות הדרים של בילבי 5.00, 3.30, 12.30, 10.30
רב גן 4: הקיץ של אביה 9.50, 7.30, דובבי כשת לי בארץ הפלאות 3.30, 12.30, 10.30

קרית שמונה

שמור: סלמה 9.15